

การวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน :
การวิจัยเชิงผสม

นายรัตนพงศ์ ตุ่มพสุวรรณ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS OF TEACHERS' PERSPECTIVES ON INSTRUCTIONAL MANAGEMENT
FOR IMMIGRANT STUDENTS IN SCHOOLS: MIXED METHODS RESEARCH.

Mr.Rattanapong Tumpasuwan

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research Methodology

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอน

เด็กต่างด้าวในโรงเรียน: การวิจัยเชิงผสม

โดย

นายรัตนพงศ์ ตุมพสุวรรณ

สาขาวิชา

วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ดร. ศศิธร เขียวกอ)

ศูนย์วิจัยนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รัตนพงษ์ ตุมพสุวรรณ : การวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน : การวิจัยเชิงผสม. (AN ANALYSIS OF TEACHERS' PERSPECTIVES ON INSTRUCTIONAL MANAGEMENT FOR IMMIRANT STUDENTS IN SCHOOLS: MIXED METHODS RESEARCH.)
อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 150 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน (2) เพื่อวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว และ (3) เพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน โดยใช้การวิจัยเชิงผสม (mixed methods research) การศึกษาเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับมุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียนจากครูระดับประถมศึกษาที่สอนเด็กต่างด้าว สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคเหนือ จำนวน 489 คน ควบคู่กับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การศึกษารายกรณี (case study) เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของเด็กต่างด้าวในภาคเหนือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสรุปร่วมกันเพื่อตอบคำถามการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ทำตาราง 2 มิติ (cross-tabulation) สถิติที่ใช้เปรียบเทียบได้แก่ t-test และ ANOVA วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า การวิเคราะห์เนื้อหา และสร้างข้อสรุปอุปนัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมุ่งเน้นให้เด็กต่างด้าวสามารถอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ วัตถุประสงค์การเรียนการสอนของเด็กต่างด้าวไม่แตกต่างกับของเด็กไทย เด็กต่างด้าวสามารถปรับตัวในโรงเรียนไทยได้เร็ว มีความตั้งใจในการเรียน มีความสุขในการเรียน การเรียนการสอนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กต่างด้าวให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้นได้ กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของเด็กต่างด้าว การวัดและประเมินผลใช้รูปแบบและเกณฑ์เดียวกับเด็กไทย

2. มุมมองครูต่อการสอนเด็กต่างด้าว พบว่า ครูมีความสุขในการสอนเด็กต่างด้าวและ รู้สึกว่าเด็กต่างด้าวเหมือนกันกับเด็กไทย ครูรู้สึกสงสาร และเห็นใจในความด้อยโอกาส ครูบางกลุ่มรู้สึกกังวลกับการสอนเด็กต่างด้าว โดยให้เหตุผลว่า สอนยากต้องใช้ความพยายามสูง ไม่มีความจำเป็นที่ต้องสอน และห่วงความมั่นคงของประเทศไทย

3. แนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวในอนาคต มีหลายแนวทางดังนี้ 1.ควรดำเนินการจัดการศึกษาให้กับเด็กต่างด้าวต่อในรูปแบบเดิม เพื่อเห็นแก่ความเป็นเพื่อนมนุษย์ ความเสมอภาคในการศึกษา 2. ควรจัดโรงเรียนเฉพาะสำหรับเด็กต่างด้าว 3. ควรปลูกฝังความรักชาติ ความกตัญญูต่อประเทศไทย 4. ควรมีการจัดระบบดูแลการออกเอกสารให้แก่เด็กต่างด้าว

ภาควิชา..... วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา..... วิทยวิทยาการวิจัยการศึกษา..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา 2553.....

5283416727 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH METHODOLOGY

KEYWORDS: INSTRUCTIONAL MANAGEMENT/ IMMIGRANT/ NATIONALITYLESS

RATTANAPONG TUMPASUWAN: AN ANALYSIS OF TEACHERS' PERSPECTIVES ON INSTRUCTIONAL MANAGEMENT FOR IMMIGRANT STUDENTS IN SCHOOLS: MIXED METHODS RESEARCH. ADVISOR: ASSOC. PROF. DUANGKAMOL TRAWICHITKHUN, Ph.D., 150 pp.

This research has the following objectives: (1) to analyze the teaching environment for immigrant students in schools, (2) to analyze teachers' perspectives in teaching immigrant students, and (3) to seek methods to manage the teaching for immigrant students in schools. Mixed methods were used in this study. To collect quantitative data, questionnaires were employed to investigate the teachers' perspectives in teaching immigrant students. The samples included 489 elementary teachers who taught immigrant students under the Office of the Basic Education Commission in the northern region. A case study, a qualitative method, was conducted among two elementary schools to discover the teaching environment for immigrant students. A quantitative method was combined with qualitative method to find out the research results. The quantitative data was analyzed by descriptive statistics consisting of frequency, percentage and cross-tabulation. T-test and ANOVA were also used to analyze the data. The qualitative data was analyzed by data triangulation, data reduction and content analysis.

The results revealed that:

1. The teaching environment was mainly aimed to develop the immigrant students' literacy. The learning objectives for Thai and immigrant students were not different. The students could adjust themselves well in Thai schools. They also paid good attention in classes and enjoyed learning. The teaching could develop the students' positive behaviors. The teaching activities were various as well as supported the immigrant students' needs. The criteria of learning evaluation and assessment for Thai and immigrant students were alike.
2. As for the teachers' perspectives in teaching immigrant students, it is found that the teachers enjoyed teaching. They thought that Thai and immigrant students were alike. Moreover, the teachers felt pity for the immigrant students because of their lacks of opportunities. Some groups of the teachers felt worried about teaching immigrant students because it was a hard work and took a lot of efforts. Some considered that there was no needs to teach those students. Moreover, some were concerned about the national security.
3. As for how to manage education for immigrant students in the future, the teachers expressed that 1) the teaching should be constantly preceded for the sake of humanity and learning equality, 2) special schools should be specifically established for the immigrant students, 3) the immigrant students should be cultivated nationalism and gratitude to Thailand and 4) a process of issuing the immigrant students' official documents should be undertaken systematically.

Department Educational Research and Psychology
Field of Study Educational Research Methodology.....
Academic Year 2010

Student's signature *Rattana T.*
Advisor's signature *Duangkamol T.*

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกท่านที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ขอขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่คอยให้กำลังใจรวมถึงคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช ประธานกรรมการ ดร.ศศิธร เขียววอก กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัยที่ช่วยจุดประกายความคิด ตั้งข้อสังเกต และกลั่นกรองวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาวิจัยการศึกษาทุกท่าน ที่มอบโอกาสรวมถึงถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ข้าพเจ้า ตั้งแต่วันแรกที่ข้าพเจ้าเข้ามาศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช รองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล และรองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ อาจารย์ผู้เป็นแรงบันดาลใจและแบบอย่างในการดำเนินชีวิตการเป็นครู

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง ท่านผู้อำนวยการบรรจง จันทร ดร.อุทัย ปัญญาโกณ อาจารย์พิรุณเทพ เพชรบุรี และดร.ภักดีกุล รัตนาที่กรุณาเสียสละเวลาในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน และพี่น้องข้าราชการครูไทยที่สอนเด็กต่างด้าวทุกท่านทั่วภาคเหนือ ที่เอาใจใส่และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณนางสาวญาดา นิลประดิษฐ์ นางสาวศนิชา ภาวโน นางสาวปภาณิน ฝีกวาจา นางสาวจิราพร ภราดรน์วัฒน์ นางสาวธารดาว วงศ์เสรี นายกนิษฐ์ ศรีเคลือบ นายปรัชญา อยู่สถาพร พี่ต่าย พี่จุ่ม และเพื่อน ๆ พี่น้องชาววิจัยการศึกษาครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งภาคในเวลาราชการและนอกเวลาราชการสำหรับมิตรภาพและความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ข้าพเจ้าศึกษาอยู่

สุดท้ายขอขอบคุณครอบครัวที่อบอุ่น ขอขอบพระคุณพ่อบุญรัตน์และคุณแม่จันทร์เพ็ญ ตุมพสุวรรณ สำหรับความรักและความห่วงใย ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์จุไรพรและอาจารย์คณิตา พี่ ๆ ที่คอยช่วยเหลือข้าพเจ้าเสมอมา รวมถึงน้องไม้ น้องเมฆหลาน ๆ ที่น่ารัก

ความดี คุณค่า และประโยชน์อันจะเกิดจากงานวิทยานิพนธ์นี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้แต่บุคคลที่กล่าวมาทั้งหมด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ตอนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับเด็กต่างด้าว.....	7
ตอนที่ 2 ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนการสอน.....	19
ตอนที่ 3 ความรู้ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการปรับตัวของเด็ก.....	23
ตอนที่ 4 คุณธรรมและจรรยาบรรณครู.....	30
ตอนที่ 5 การวิจัยเชิงผสม.....	34
ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	37
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
ตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
ตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	50
การศึกษาคาสนาม.....	52
การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 สภาพการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน	56
ตอนที่ 2 มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว.....	96
ตอนที่ 3 แนวทางการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน.....	104
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	112
อภิปรายผล.....	114
ข้อเสนอแนะ.....	121
รายการอ้างอิง.....	123
ภาคผนวก.....	128
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย.....	129
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	131
ภาคผนวก ค รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง.....	141
ภาคผนวก ง จดหมายขอเก็บรวบรวมข้อมูล.....	144
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	150

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

NO THIS PAGE IN ORIGINAL

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แหล่งอ้างอิงในการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน.....	22
3.1	ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	40
3.2	ตัวอย่างแบบสอบถามมุมมองครูต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าว.....	41
3.3	โครงสร้างของแบบสอบถามและจำนวนข้อในแบบสอบถาม.....	42
3.4	คุณภาพของแบบสอบถามในด้านความตรงเชิงเนื้อหา	43
3.5	การปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ.....	45
3.6	ร้อยละการตอบกลับของแบบสอบถาม.....	47
3.7	กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาภาคสนาม.....	49
3.8	แผนการศึกษาภาคสนาม.....	52
4.1	การแจกแจงความถี่ ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	57
4.2	การแจกแจงความถี่ ร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของเด็กต่างด้าวตามการรับรู้ของครูจำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	59
4.3	การแจกแจงความถี่ ร้อยละอาชีพของบิดามารดาของเด็กต่างด้าวตามการรับรู้ของครู.....	60
4.4	ความถี่และร้อยละอุปสรรคปัญหาในการเข้ามาเรียนในโรงเรียนไทยของเด็กต่างด้าว.....	62
4.5	ความถี่และร้อยละของอุปสรรคที่พบในการเรียนของเด็กต่างด้าวในชั้นเรียน.....	64
4.6	ความถี่และร้อยละของปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้เด็กต่างด้าวสามารถเรียนอยู่ในโรงเรียนไทย.....	66
4.7	การเปรียบเทียบมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวจำแนกตามเพศของครู.....	68
4.8	การเปรียบเทียบมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน.....	69

ตารางที่	หน้า
4.9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	72
4.10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของครู.....	74
4.11 ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในด้าน วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา.....	76
4.12 ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในด้าน บุคลากรครู.....	79
4.13 ความถี่และร้อยละของลักษณะบุคลากรครูที่จะสามารถสอนเด็กต่างด้าวใน โรงเรียน.....	81
4.14 ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในด้าน นักเรียน.....	83
4.15 ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในด้าน กิจกรรมการเรียนการสอน.....	88
4.16 ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในด้านสิ่ง สนับสนุนการเรียนการสอน.....	91
4.17 ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในด้าน การประเมินผล.....	94
4.18 ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในด้าน เจตคติของครู.....	96
4.19 ความถี่และร้อยละของความรู้สึที่มีเด็กต่างด้าวอยู่ในห้องเรียน.....	101
4.20 ความถี่และร้อยละของแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าว.....	104
4.21 ความถี่ร้อยละของแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในชั้น เรียน.....	108

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	ความเคลื่อนไหวของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานระหว่างปี 2549 – 2552	1
2.1	การออกแบบการวิจัยเชิงผสมแบบสามเส้า.....	36
2.2	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	37
3.1	การดำเนินการวิจัยเชิงผสม.....	38
4.1	กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาของเด็กต่างด้าว.....	78
4.2	กลุ่มนักเรียนเด็กต่างด้าวโรงเรียนเด็กต่างแดน 1 และ 2.....	85
4.3	สภาพห้องเรียนโรงเรียนเด็กต่างแดน 1 และ 2.....	89
4.4	สภาพสื่อการเรียนการสอนโรงเรียนเด็กต่างแดน 1 และ 2.....	93
4.5	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและเด็กต่างโรงเรียนเด็กต่างแดน 1 และ 2.....	101
4.6	ผลงานการแข่งขันของเด็กต่างด้าวโรงเรียนเด็กต่างแดน 1 และ 2.....	103

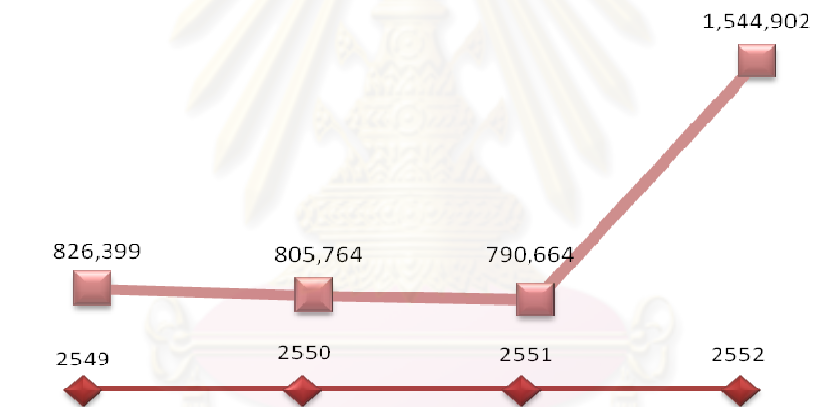
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญและการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยกลายเป็นปัจจัยหนึ่งที่ดึงดูดผู้อพยพจากประเทศเพื่อนบ้านให้หลั่งไหลเข้ามาในตลาดแรงงานสู่สายงานต่าง ๆ ทั่วประเทศ การอพยพเข้ามาของคนต่างด้าวมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ จากสถิติความเคลื่อนไหวของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานปี พ.ศ.2549 – 2552 กรมการปกครอง(กระทรวงมหาดไทย, 2552) มีแรงงานต่างด้าว(พม่า ลาว กัมพูชา)ที่จดทะเบียนจำนวน 1,544,902 คน และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 ความเคลื่อนไหวของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานระหว่างปีพ.ศ. 2549 – 2552

ที่มา : สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน

การสำรวจข้อมูลเด็กต่างด้าวในระบบการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2545 (สุภาวิตา เขมาธนนันท์, 2547) พบว่า ทั่วประเทศไทยมีเด็กต่างด้าวในระบบการศึกษาจำนวน 149,773 คน โดยในภาคเหนือเป็นภูมิภาคที่มีจำนวนคนต่างด้าวมากที่สุดถึง 140,879 คน ซึ่งในจำนวนนี้ นอกจากจะมีกลุ่มเด็กและเยาวชนที่อพยพติดตามครอบครัวเข้ามาอาศัยในประเทศไทยแล้ว ยังมีเด็กอีกจำนวนหนึ่งที่เกิดในประเทศไทยแต่ไม่ได้รับสัญชาติหรือไม่มีสถานะทางกฎหมาย ทำให้เด็กเหล่านั้นกลายเป็นคนไร้รัฐไร้สัญชาติ (nationalityless) ไม่มีสถานภาพทางกฎหมาย จึงทำให้เด็กต่างด้าวจำนวนไม่น้อยต้องประสบปัญหาการเข้าถึงสิทธิในการเข้ารับบริการจากทางภาครัฐในขณะที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้เด็กทุกคนมีโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ว่า เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ หมายถึง สิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่ควรจะเป็น รวมถึงการพักผ่อน และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมตามความเหมาะสม อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กปี พ.ศ.2535 (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ, 2542) ไม่ว่าเด็กจะเกิดมา มีสัญชาติใดหรือเป็นเด็กไร้สัญชาติก็ตาม เด็กทุกคนก็ล้วนเป็นสมาชิกหนึ่งของมนุษยชาติ จึงสมควรได้รับสิทธิเท่าเทียมกัน ดังนั้นเด็กต่างด้าวควรได้รับสิทธิตามแนวคิดพื้นฐานเช่นกัน

การให้การศึกษาจึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยป้องกันเด็กต่างด้าวไม่ให้ตกอยู่ในความเสี่ยง ถูกหลอกลวง หรือเป็นเป้าหมายของขบวนการค้ามนุษย์ ขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็กให้เกิดความรู้และเกิดทักษะกระบวนการคิด รู้จักแยกแยะถูกผิด ดังนั้นการให้โอกาสทางการศึกษาจึงเป็นหนทางสำคัญในการป้องกันปัญหาเด็กต่างด้าวที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 ให้เด็กทุกคนที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร เข้าศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ โดยได้รับจัดสรรงบประมาณอุดหนุนรายหัว แต่ปรากฏว่าจำนวนเด็กที่ได้เข้าศึกษาในสถานศึกษาของไทยยังมีสัดส่วนค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับจำนวนเด็กที่มีอยู่จริง (เปรมใจ วงศิริไพศาล, 2553) ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่อยู่ในพื้นที่ชายแดนและพื้นที่ที่มีแรงงานต่างด้าวอาศัยอยู่จำนวนมาก

การเข้ามาในระบบการศึกษาของเด็กต่างด้าวทำให้เกิดผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนของเด็กไทย เนื่องจากความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเรียนการสอนไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง การจะทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้น ครูผู้สอนควรจะเป็นผู้ที่ให้รายละเอียดได้ดีที่สุด เพราะในการจัดการเรียนการสอนนั้นองค์ประกอบสำคัญหนึ่งก็คือ ครูผู้สอน ครูเป็นผู้จัดกิจกรรมและดำเนินการสอนภายในห้องเรียน ทำให้บรรยากาศการเรียนรู้อุบัติขึ้นกับผู้เรียน (Buck Institute for Education, 2003 อ้างถึงใน ปฏิญญา โทศลสิริพจน์, 2547; Hodge, 1970 อ้างถึงใน ธีระพงศ์ แก่นอินทร์, 2537; Brown and others, 1977 อ้างถึงใน กิดานันท์ มะลิทอง, 2531 และ พัชรีย์ ชันตาสะวะ, 2544) การที่ครูจะแสดงการกระทำใดต่อนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กต่างด้าว ส่วนหนึ่งมาจากมุมมองและเจตคติของครู เพราะเจตคติมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล

การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่ผ่านมาทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเด็กต่างด้าวและแรงงานต่างด้าว สุวิทย์ สัจจาสิทธิ์ (2546) กล่าวว่า ครูในจังหวัดระนองมีความคิดเห็นว่าการอพยพเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า นั้น ส่งผลกระทบทางด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมในระดับที่สูง และปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเด็กต่างด้าวมักจะเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในขณะที่ อมรทิพย์ อมราภิบาล (2542) พบว่าผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษามากนัก ทำให้เด็กกลุ่มนี้ยังประสบปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการจัดหาอุปกรณ์การเรียน ในด้านการปรับตัวของเด็กต่างด้าวเข้ากับเด็กส่วนใหญ่ของโรงเรียนซึ่งเป็นเด็กไทยยังมีปัญหา บางพื้นที่มีปัญหาด้านการเข้าถึงสิทธิในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากสถานศึกษาไม่อนุญาตให้เข้าเรียนหรืออนุญาตให้เรียนแค่ในระดับหนึ่งเท่านั้น (สุวรรณณี เข็มเจริญ, 2545)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเด็กต่างด้าว พบว่าสถานการณ์เด็กต่างด้าวในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ในงานวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าการศึกษาในประเด็นการจัดการเรียนการสอนแก่เด็กกลุ่มนี้ยังมีน้อย ส่วนใหญ่จะมุ่งศึกษาในภาพรวมของการจัดการศึกษาเสียมากกว่า และเน้นศึกษาที่มุมมองของเด็กต่างด้าวมากกว่า ในมุมมองของครูผู้สอน ทั้งที่ครูผู้สอนน่าจะเป็นผู้ที่เข้าใจปัญหาในการจัดการเรียนการสอนดีที่สุด อีกทั้งวิธีวิทยาการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาจะเน้นไปในเชิงคุณภาพเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ผลจากการวิจัยที่ได้ถูกจำกัดอยู่ในวงที่แคบ ไม่สามารถสรุปอ้างอิงได้ จากเหตุผลที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยสนใจ ที่จะศึกษามุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน โดยมุ่งไปที่มุมมอง ในการจัดการเรียนการสอนของครู ว่ามีสภาพและผลกระทบเป็นอย่างไร การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสม เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็นและมุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับการวางแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการปัญหาเด็กต่างด้าวในระบบการศึกษาไทย รวมทั้งเสนอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กต่างด้าวสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาการจัดการกับปัญหาเด็กต่างด้าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำถามวิจัย

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียนเป็นอย่างไร
2. มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
3. แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียนเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน
2. เพื่อวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว
3. เพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษามุมมองของครูเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวในโรงเรียน ในส่วนของครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้จะศึกษาในประเด็นสภาพการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในโรงเรียน มุมมองต่อการสอนเด็กต่างด้าว บรรยากาศในการเรียนร่วมกันระหว่างเด็กต่างด้าวและเด็กไทยในโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนสำหรับเด็กต่างด้าว ปัจจัยสนับสนุนหรืออุปสรรคในการจัดการศึกษาให้กับเด็กต่างด้าว รวมถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กต่างด้าวเข้ามาเรียนในระบบการศึกษาไทย ในส่วนของตัวเด็กต่างด้าวซึ่งเป็นผู้รับบริการ จะศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นในการเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนไทย วิธีการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคมใหม่ที่ท่ามกลางความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ความใฝ่ฝันในอนาคต และสิ่งที่ต้องการให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบนำไปแก้ไขปรับปรุง เพื่อจะได้เสนอเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กต่างด้าวมากยิ่งขึ้น

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาที่ครูในโรงเรียนสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา ในพื้นที่ 17 จังหวัดทางภาคเหนือ เนื่องจากภาคเหนือกำลังประสบปัญหาการอพยพเข้ามาของเด็กต่างด้าวที่ติดตามมาพร้อมกับผู้ปกครอง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประเทศต้นทางและไม่มีแนวโน้มที่จะได้ข้อสรุปในเร็ววัน ทำให้โรงเรียนทางภาคเหนือมีเด็กต่างด้าวเข้ามาเรียนอยู่ตามโรงเรียนเป็นจำนวนมาก

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงผสม (mixed methods research) เก็บข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ แล้วนำมาสรุปรวมเพื่อตอบคำถามการวิจัย ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณใช้วิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับมุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน ควบคู่กับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การศึกษารายกรณี (case study) เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของเด็กต่างด้าวในภาคเหนือ กรณีศึกษา ได้แก่ โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน คู่ขนานในระยะเวลาเดียวกันเพียงระยะเดียว (one phase study) และให้นำนักวิจัยที่มีความสำคัญของข้อมูลทั้งสองส่วนเท่า ๆ กันเพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลจากแหล่งที่

แตกต่างกันช่วยให้ได้ข้อมูลที่มีความครอบคลุมบริบทที่ศึกษา เพื่อนำไปสู่คำตอบและข้อค้นพบที่ได้มาสรุปตีความร่วมกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เด็กต่างด้าว หมายถึง ผู้ที่มีอายุระหว่าง 0-18 ปี ที่ไม่มีสัญชาติไทย ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากบิดา ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากมารดา ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยหลักแผ่นดิน และไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยการแปลงสัญชาติ มีความหมายเดียวกับ เด็กไร้สัญชาติ เด็กต่างชาติ และเด็กอพยพข้ามชาติ

มุมมอง หมายถึง ความคิดเห็นตามการรับรู้ของครูต่อการจัดการเรียนการสอนให้กับกลุ่มเด็กต่างด้าวในโรงเรียน

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการจัดประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ โดยการจัดการเรียนการสอนแบ่งได้เป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านบุคลากรครู ด้านนักเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล

ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา หมายถึง เป้าหมายในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าว เพื่อให้เด็กสามารถสื่อสาร สามารถปรับตัว และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ด้านบุคลากรครู หมายถึง สภาพทั่วไปของครูผู้สอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน ทั้งด้านความพร้อม ด้านจำนวนครู การปรับตัว รวมถึงความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กต่างด้าว

ด้านนักเรียน หมายถึง สภาพทั่วไปของเด็กต่างด้าวในฐานะผู้เรียน ทั้งด้านคุณลักษณะนิสัย ความสนใจ บทบาท และปัจจัยสนับสนุนในการเรียนของเด็กต่างด้าวที่ส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง รูปแบบ วิธีการสอน โครงสร้างการเรียน หลักสูตร เนื้อหาสาระวิชา รวมถึงการจัดการที่ครูจัดให้กับเด็กต่างด้าวในโรงเรียน

ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน หมายถึง ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เด็กต่างด้าวสามารถเรียนรู้ได้ เช่น สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ งบประมาณ รวมถึงความพร้อมของผู้ปกครอง

ด้านการประเมินผล หมายถึง รูปแบบการตัดสินผลสัมฤทธิ์ของเด็กต่างด้าวในการเรียน โดยการใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลายมีความเหมาะสมกับข้อจำกัดของผู้เรียน โดยมีการตัดสินจากทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ ความคิดเห็นที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ แล้วแสดงออกมาเป็นความรู้สึกชอบไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ ซึ่งความรู้สึกสามารถเปลี่ยนไป อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ ซึ่งเจตคติไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง แต่สามารถอ้างอิงได้ จากการแสดงออกของพฤติกรรมภายนอก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพการจัดการเรียนการสอน ระดับความคิดเห็นและมุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน ที่เป็นประโยชน์สำหรับโรงเรียนในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กต่างด้าว

2. ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของเด็กต่างด้าวในโรงเรียน เพื่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและหน่วยงานที่รับผิดชอบกับเด็กต่างด้าวจะสามารถนำผลการวิจัยไปใช้วางแผนเพื่อจัดการปัญหาเด็กต่างด้าวในระบบการศึกษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี รายงานวิจัย เอกสารคู่มือ แนวทางและสืบค้นในฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง นำเสนอเนื้อหาสาระแบ่งเป็น 6 ตอน คือ ตอนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับเด็กต่างด้าว ตอนที่ 2 ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนการสอน ตอนที่ 3 ความรู้ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการปรับตัวของเด็ก ตอนที่ 4 คุณธรรมและจรรยาบรรณครู ตอนที่ 5 การวิจัยเชิงผสม และตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีรายละเอียดเนื้อหาในแต่ละตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับเด็กต่างด้าว

การศึกษาเอกสารในส่วนนี้ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการศึกษาออกเป็นทั้งหมด 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ความหมายของคนต่างด้าวและเด็กไร้สัญชาติ ตอนที่ 2 การกลายเป็นคนไร้สัญชาติและการได้สัญชาติ ตอนที่ 3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าว ตอนที่ 4 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กต่างด้าว ดังมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ความหมายของคนต่างด้าวและคนไร้สัญชาติ

จากประมวลคำศัพท์ว่าด้วยผู้ลี้ภัยและการย้ายถิ่น (2542) ได้ให้ความหมายของคนไร้สัญชาติ (nationalityless) หมายถึง บุคคลที่ไม่ได้รับการรับรองว่าเป็นพลเมืองของรัฐใด ๆ ภายใต้กฎหมายของรัฐเหล่านั้น ในขณะที่ พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร (2546) กล่าวว่า คนไร้สัญชาติ หมายถึง คนที่ไม่สัญชาติของรัฐใดเลย (nationalityless) ภายหลังจากได้พิจารณากฎหมายว่าด้วยสัญชาติของรัฐที่มีจุดเกาะเกี่ยวโดยแท้จริงกับบุคคลนั้นแล้ว ซึ่งความไร้สัญชาติของบุคคลย่อมหมายถึง การที่บุคคลนั้นไม่มีสัญชาติไทย ดังนั้นคนที่ไร้สัญชาติก็จะตกเป็น “คนต่างด้าว” ไปโดยปริยาย และยังให้ความหมายของคนต่างด้าว ว่าหมายถึง คนที่ไม่มีสัญชาติไทย ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากบิดา ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากมารดา ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยหลักแผ่นดิน ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยการสมรส และไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยการแปลงสัญชาติ

สรุปได้ว่าคนต่างด้าว หมายถึง คนที่ไม่มีสัญชาติไทย ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากบิดา ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากมารดา ไม่มีสถานะ

เป็นคนไทยโดยหลักแผ่นดิน ไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยการสมรส และไม่มีสถานะเป็นคนไทยโดยการแปลงสัญชาติ รวมถึงคนทุกคนในประเทศที่ไม่ได้รับการรับรองว่าเป็นพลเมืองของรัฐใด ๆ

1.2 การกลายเป็นคนไร้สัญชาติและการได้สัญชาติ

การกลายเป็นคนไร้สัญชาติของบุคคลในประเทศไทยนั้น พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร (2546, อ้างถึงใน อาทิตย์ วงศ์อติติกุล, 2549) ได้สรุปความไร้สัญชาติของบุคคลนั้นเกิดขึ้นจากเหตุ 3 ประการ ดังนี้

1. ความไร้สัญชาติที่เกิดจากการไม่ได้รับการบันทึกการเกิดในทะเบียนบุคคลของรัฐ

ความไร้สัญชาติอาจเกิดขึ้นในกรณีของบุคคลที่อ้างว่าตนมีสัญชาติไทย แต่ไม่อาจพิสูจน์ตนต่อรัฐไทยได้โดยกระบวนการพิสูจน์สถานะบุคคลทางกฎหมาย บุคคลในสถานการณ์นี้ก็จะถูกถือว่าเป็นคนต่างด้าวและหากพิสูจน์ความเป็นไทยโดยสัญชาติได้ บุคคลดังกล่าวก็จะพ้นจากความเป็นคนไร้รัฐและมีสถานะเป็นคนสัญชาติไทย แต่หากพิสูจน์ไม่ได้บุคคลดังกล่าวก็จะกลายเป็นคนต่างด้าว โดยปัญหาส่วนใหญ่มาจาก 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 ผู้ปกครองไม่ดำเนินการแจ้งเกิดต่อรัฐเจ้าของสัญชาติ กรณีที่ 2 รัฐปฏิเสธที่จะรับแจ้งการเกิดของบุคคล แม้ว่าบุคคลนั้นจะเกิดในดินแดนของรัฐหรือบุพการีคนนั้นมีสัญชาติของรัฐ

2. ความไร้สัญชาติที่เกิดขึ้นจากการถูกถอนสัญชาติโดยรัฐที่มีจุดเกาะเกี่ยวอย่างแท้จริงกับบุคคล

การถูกถอนสัญชาติ หมายความว่า สถานภาพไร้สัญชาติที่เกิดจากการที่บุคคลได้รับการที่ถูกรัฐสั่งถอนสัญชาติและอาจไม่ได้รับสัญชาติอื่นมาแทนที่ ซึ่งมักเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีเพียงสัญชาติเดียวและไม่มีจุดเกาะเกี่ยวที่แท้จริงกับรัฐอื่นใดเลย

3. ความไร้สัญชาติที่เกิดจากความไม่รู้ถึงรากเหง้าของตนเอง

ความไร้สัญชาติอาจเกิดขึ้นจากการที่บุคคลไม่รู้จักความเป็นมาของตนเองเลย เช่น การที่ไม่รู้ว่าตนเองเกิดในประเทศใดทำให้ไม่สามารถมีสัญชาติโดยหลักดินแดน หรือไม่รู้ว่าเป็นบุพการี จึงทำให้ไม่อาจมีสัญชาติจากการสืบสายโลหิต

โดยผลทางกฎหมายไทยแล้ว บุคคลที่ขาดข้อเท็จจริงที่จะสามารถพิสูจน์ได้ ซึ่งเป็นข้อสนับสนุนให้บุคคลนั้นอาจได้รับสัญชาติ ย่อมทำให้บุคคลนั้นกลายเป็น “คนต่างด้าว”(aliens) และหากบุคคลนั้นไม่มีหลักฐานในการเข้ามาในประเทศไทยและอาศัยอยู่อย่างถูกกฎหมาย บุคคลนั้นถือว่าเป็น “คนต่างด้าวที่เข้ามาโดยผิดกฎหมาย”

การได้สัญชาติไทย

การได้สัญชาติของรัฐใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับกฎหมายว่าด้วยสัญชาติในแต่ละรัฐ สำหรับประเทศไทยการได้รับสัญชาติได้มีอยู่ 3 ลักษณะ คือ

1. การได้สัญชาติโดยการเกิดตามหลักสืบสายโลหิต เป็นหลักที่ชอบธรรมซึ่งบุคคลอาจได้สัญชาติจากฝ่ายผู้เป็นบิดาหรือมารดาโดยมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสัญชาติไทย เมื่อคลอดบุคคลนั้นย่อมได้สัญชาติไทยโดยสืบสายโลหิต

2. การได้สัญชาติโดยการเกิดตามหลักดินแดน เป็นหลักการในการให้สัญชาติกับคนที่เกิดในดินแดนของประเทศ ซึ่งรวมถึง อากาศยานทั้งทางบก ทางอากาศ และทางทะเล โดยรัฐไทยยินยอมให้สัญชาติไทยกับบุคคลที่เกิดในประเทศไทยโดยใช้หลักแผ่นดินมาโดยตลอดโดยปราศจากเงื่อนไข สำหรับพระราชบัญญัติฉบับที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบันได้มีการแก้ไขการได้สัญชาติโดยหลักดินแดนแบบมีเงื่อนไขสำหรับบุคคลที่เกิดในประเทศไทยจากบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าว ซึ่งเป็นข้อยกเว้นที่บัญญัติเพิ่มเติมขึ้นมา

3. การได้สัญชาติโดยหลักการอื่น

3.1 การขอแปลงสัญชาติ ซึ่งการได้หรือไม่ได้สัญชาติขึ้นอยู่กับรัฐมนตรี

3.2 การได้สัญชาติไทยโดยการสมรส ซึ่งมักเกิดกับกรณีของหญิงที่สมรสกับสามีที่มีสัญชาติไทย เรียกว่า “การขอถือสัญชาติไทยตามสามี”

3.3 การได้สัญชาติโดยเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ กล่าวคือหากประกาศกฎหมายว่าด้วยสัญชาติฉบับใหม่ยินยอมให้บุคคลได้สัญชาติตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติฉบับใหม่นั้น

3.4 การได้สัญชาติโดยการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับความเป็นรัฐ เช่น ในกรณีประเทศไทยสูญเสียดินแดนอันเป็นของประเทศไทยแต่เดิมให้แก่มหาอำนาจ การสลายตัวของรัฐแล้วถูกผนวกเข้ากับรัฐใหม่ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลต่อการได้สัญชาติและเสียสัญชาติของบุคคลที่อาศัยอยู่ในดินแดนนั้น ๆ

1.3 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 เป็นหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนต่างชาติดำเนินทางเข้ามาในประเทศ โดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯไว้ในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522 ซึ่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฉบับนี้มีความสำคัญที่ใช้เป็นหลักปฏิบัติเกี่ยวกับคนต่างด้าว โดยสรุปได้ว่า “คนต่างด้าว” หมายถึงบุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (มาตรา 4) ซึ่งในหมวด 2 กล่าวถึง การเข้าและออกนอก

ราชอาณาจักร โดยใน มาตรา 12 ระบุไว้ว่าห้ามคนต่างด้าวที่มีลักษณะดังต่อไปนี้เข้ามาในประเทศ ซึ่งได้แก่ การเข้ามาโดยไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้องหรือยังไม่สมบูรณ์ ไม่มีอาชีพและรายได้ที่แน่นอน เข้ามาเป็นกรรมกร หรือเข้ามาเพื่อรับจ้างทำงานแรงงาน โดยไม่ได้อาศัยวิชาความรู้ หรือเข้ามาเพื่อทำงานที่ฝ่าฝืนและผิดกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

ความในมาตรา 16 ในกรณีที่มิพฤติกรรมซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่าอาจก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศหรือเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย ทางวัฒนธรรมหรือศีลธรรมอันดี สามารถไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือกลุ่มใดเข้ามาในประเทศไทย และในมาตรา 22 ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าคนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะต้องห้าม สามารถให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งไม่ให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา 12 เข้าในราชอาณาจักรได้ และให้คนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรได้

นอกจากนี้หมวด 5 ว่าด้วยการเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดจำนวนคนต่างด้าว ในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งจะมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรเป็นรายปี แต่มิให้เกินประเทศละหนึ่งร้อยคนต่อปี และสำหรับคนไร้สัญชาติมิให้เกินห้าสิบคนต่อปี เพื่อประโยชน์แห่งการกำหนดจำนวนคนต่างด้าว ในหมวด 7 เบ็ดเตล็ด ในมาตรา 57 กล่าวว่า ผู้ใดอ้างว่าเป็นคนมีสัญชาติไทย แต่ถ้าไม่ปรากฏหลักฐานที่เพียงพอในการเชื่อถือว่าเป็นคนมีสัญชาติไทย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเป็นคนต่างด้าว จนกว่าผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมีสัญชาติไทย

จากพระราชบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในประเด็นของคนต่างด้าวทางฝ่ายนิติบัญญัติได้ร่างกฎหมายเกี่ยวกับกรณีการเข้ามาของคนต่างด้าวไว้แล้วอย่างครบถ้วนและครอบคลุม แต่ในสภาพสังคมปัจจุบันยังประสบกับปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว อันเนื่องจากปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน ทำให้เกิดปัญหาการอพยพเข้ามาอย่างผิดกฎหมายของคนต่างด้าวมีเป็นจำนวนมาก เกินจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้ และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ

1.4 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กมีแนวคิดพื้นฐานในการมองเรื่องสิทธิของเด็กว่า เด็กทุกคนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่ว่าเด็กจะเกิดมา มีสัญชาติใดหรือเป็นเด็กไม่มีสัญชาติก็ตาม แต่เด็กทุกคนก็ล้วนเป็นสมาชิกหนึ่งของมนุษยชาติ มีสิทธิเท่ากัน ดังนั้นเด็กต่างด้าวและไร้สัญชาติควรได้รับสิทธิตามแนวคิดพื้นฐานเช่นกัน

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กปี พ.ศ.2535 ได้สรุปในเรื่องสิทธิหลัก ๆ ของเด็กไว้ใน 4 ด้าน คือ (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ, 2542)

1. สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือและการดูแลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยเด็กต้องได้เข้าถึงบริการด้านการสาธารณสุข คือ ได้รับความรู้และบริการด้านสุขภาพอนามัย ได้รับวัคซีนและยา การดูแลป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการมีมาตรฐานในการดำรงชีวิต คือ การได้รับสารอาหารเพียงพอ มีน้ำดื่มที่สะอาด และที่อยู่อาศัยที่ถูกสุขลักษณะ

2. สิทธิที่จะได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ หมายถึง สิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่ควรจะเป็น รวมถึงการพักผ่อน และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมตามความเหมาะสม

3. สิทธิที่จะได้รับการปกป้องดูแลทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ หมายถึง เด็กจะต้องได้รับการปกป้องให้ปลอดภัยได้รับการดูแลไม่ให้เกิดอันตราย มีโอกาสได้อยู่ร่วมกับครอบครัว ถูกปกป้องให้พ้นจากการถูกกดขี่ เอาเปรียบที่ไม่เป็นธรรม และการทำร้ายร่างกายและจิตใจ

4. สิทธิในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม หมายถึง เด็กมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการรับข้อมูลข่าวสาร และสิทธิในการเลือกนับถือศาสนาและปฏิบัติตามความเชื่อ

จากข้อความตามอนุสัญญาข้างต้น ประเทศไทยในฐานะประเทศภาคีของอนุสัญญาควรปฏิบัติตาม โดยจัดให้เด็กต่างด้าวได้รับสิทธิครบถ้วนตามอนุสัญญา โดยเฉพาะด้านการศึกษา รัฐบาลควรให้ความสำคัญและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าเด็กคนนั้นจะมีสัญชาติใดหรือไร้สัญชาติ โดยยึดหลักสิทธิมนุษยชนเป็นที่ตั้ง ดังอนุสัญญาสิทธิเด็กได้กล่าวไว้ เพราะการให้การศึกษจะเป็นอีกหนทางหนึ่งในการพัฒนาคนและลดปัญหาสังคมที่อาจจะเกิดขึ้นจากกลุ่มเด็กต่างด้าวเหล่านี้ในอนาคต

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กต่างด้าว

งานวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์คนต่างด้าวในประเทศไทย

จอมขวัญ ขวัญยืน (2549) ศึกษาการจัดสวัสดิการแรงงานต่างด้าว กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร โดยศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดสวัสดิการสังคมแรงงานต่างด้าว รวมถึงแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของแรงงานต่างด้าว โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสำรวจข้อมูล 2 เส้นทางหลัก ได้แก่ การศึกษาข้อมูลเอกสารและการลงพื้นที่ภาคสนาม ด้วยการประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการศึกษาเฉพาะพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครซึ่งมีแรงงานต่างด้าวมากเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ โดยศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมแก่กลุ่มแรงงานต่างด้าวในลักษณะการให้ขั้นต่ำ (Social safety net) ซึ่งเป็นการให้ในระดับที่ทำให้บุคคลผู้

นั้นดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุขและยังคงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีทั้งสิ้น 4 ด้าน ได้แก่ 1) บริการสังคม ซึ่งประกอบไปด้วย 4 บริการที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิต คือ การรักษาพยาบาล ที่พักอาศัย การศึกษาของเด็กต่างด้าว และความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 2) สวัสดิการที่จัดโดยองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) 3) การประกันสังคม และ 4) การสังคมสงเคราะห์ ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การจัดบริการสวัสดิการสังคมขั้นต่ำให้แก่แรงงานต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาครมี 2 ระดับ คือ มีการจัดบริการสังคมพื้นฐาน และมีการให้ความช่วยเหลือโดยองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ ซึ่งในด้านการจัดบริการสังคมทั้ง 4 ด้านนั้น พบว่า เงื่อนไขอันเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญมาจากความไม่พร้อมของภาครัฐ ทั้งในเรื่องของนโยบายที่มีไม่แน่นอน ส่งผลต่อการนำแรงงานต่างด้าวเข้าสู่ระบบการจดทะเบียน และความไม่พร้อมของทรัพยากรและบุคลากรในพื้นที่ ประกอบกับปัญหาในเรื่องทัศนคติในเชิงลบที่มีต่อแรงงานต่างด้าว ทำให้การบริการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และเนื่องจากความไม่พร้อมของภาครัฐ นายจ้างจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการให้สวัสดิการพื้นฐานแก่แรงงานต่างด้าว ซึ่งในระยะหลังนายจ้างได้มีการปรับตัวจากการขูดรีดแรงงาน มาเป็นการแข่งขันกันให้ค่าจ้างและสวัสดิการ เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ทำให้มีการแย่งตัวแรงงานต่างด้าว ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการจัดสวัสดิการแรงงานต่างด้าวของงานชิ้นนี้ เสนอต่อการจัดบริการสังคมในพื้นที่ให้เป็นไป โดยคำนึงถึงความเป็นจริงในเรื่องจำนวนประชากรและความต่างทางวัฒนธรรม และเสนอกลไกการทำงานที่ประสบความสำเร็จขององค์กรพัฒนาเอกชนในการเข้าถึงแรงงานต่างด้าวได้ด้วย การใช้กลไกอาสาสมัครและการทำงานเชิงรุกในพื้นที่ รวมถึงการทำงานประสานกันของทุกองค์กรในจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวด้วย

สุวิทย์ สัจจาสิทธิ์ (2546) ทำการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในพื้นที่จังหวัดระนอง โดยการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ครูที่อยู่ในจังหวัดระนอง จำนวน 320 คน ด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One-way ANOVA โดยใช้ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อการอพยพเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า นั้นส่งผลกระทบต่อทางด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมในระดับที่สูง โดยปัจจัยที่เอื้อต่อการย้ายถิ่นอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของครู ได้แก่ อายุ สถานภาพ สมรส รายได้ ระยะเวลารับราชการ ประสบการณ์ในการจ้างแรงงานต่างด้าว ส่วนเพศและระดับการศึกษา ตำแหน่ง และวิชาที่สอน ไม่มีผลต่อความคิดเห็น

อัญชลี กิจธนไพบูรณ์ (2545) ศึกษาสิทธิในการอาศัยอยู่ของคนไร้สัญชาติในประเทศไทย โดยใช้การศึกษาเอกสารและลงภาคสนามทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกรณีศึกษา พบว่า จากหลัก

กฎหมายที่ผู้หลบหนีเข้าเมืองด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย ย่อมไม่มีสิทธิที่จะได้อาศัยอยู่ในประเทศและจะต้องถูกส่งกลับออกนอกประเทศไทยตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 แต่อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงจากการลงพื้นที่จริง พบว่า ไม่สามารถทำได้เนื่องจาก

- 1) บุคคลไร้สัญชาติที่เสี่ยงภัยความตายไม่อาจจะส่งกลับได้เพราะเหตุผลมนุษยธรรม
- 2) บุคคลไร้สัญชาติที่เป็นคนไทยพลัดถิ่น ไม่สามารถส่งกลับได้เพราะมีเชื้อสายไทย
- 3) ให้กลุ่มแรงงานเราไม่สามารถส่งกลับได้เนื่องจากเหตุผลความขาดแคลนแรงงานในประเทศ และ
- 4) บุคคลไร้สัญชาติที่มีความสัมพันธ์ทางครอบครัวกับบุคคลที่มีสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศไทย ด้วยหลักมนุษยธรรมที่ไม่สามารถแยกสลายครอบครัว แต่การอาศัยอยู่ของคนเหล่านี้ไม่ได้รับการยอมรับให้มีสิทธิอยู่ในประเทศไทย ทำให้บุคคลเหล่านี้มีสถานะเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ทำให้เกิดความกลัวต่อการถูกส่งกลับ ทำให้เสี่ยงต่อการถูกเอาเปรียบ เนื่องจากไม่กล้าไปเรียกร้องในการกระทำที่ถูกละเมิดสิทธิ ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาการก่ออาชญากรรม ปัญหาการค้ามนุษย์

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนี้ 1) ควรให้สิทธิในการอยู่อาศัยแก่บุคคลกลุ่มนี้โดยเร็วตามสมควร เพื่อลดปัญหาการอยู่แบบผิดกฎหมาย 2) ส่งเสริมความปรองดองในประเทศที่บุคคลเหล่านี้อพยพมา เพื่อผลักดันให้สามารถกลับประเทศไทย 3) สร้างองค์ความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชน และบุคคลต่างด้าวในสิทธิของตน 4) กรณีเด็กต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยควรผลักดันให้มีการแจ้งเกิด ซึ่งในอนาคตข้างหน้าจะสามารถส่งกลับประเทศไทย 5) รัฐควรรหาแนวร่วมระหว่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการจัดการ และ 6) รัฐต้องจริงจังกับการลักลอบเข้าเมืองและการทุจริตของเจ้าหน้าที่ในการนำคนต่างด้าวเข้ามา ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดกระบวนการการส่งกลับคนต่างด้าวไม่ได้ผลจริงในทางปฏิบัติ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าว

เปรมใจ วังศิริไพศาล (2553) ได้ศึกษารูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าว กรณีศึกษาอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพการจัดการศึกษาและรูปแบบการจัดการศึกษาที่ดีสำหรับเด็กต่างด้าวในพื้นที่ชายแดน และเพื่อพัฒนารูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กต่างด้าวในสถานะที่ต่างกัน โดยสำรวจความต้องการของเด็กต่างด้าว ครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรูปแบบการจัดการศึกษาทั้งในส่วนของสถานศึกษาไทยและในศูนย์การเรียนที่จัดตั้งโดยองค์กรเอกชนกับความสอดคล้องของสถานการณ์ของเด็กต่างด้าว

ในพื้นที่ศึกษาตัวอย่าง การจัดการศึกษาที่สามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่างที่ดี (good practice) หรือสามารถนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กต่างด้าวในพื้นที่ชายแดน การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตวิธีการเรียนการสอนในพื้นที่ ประกอบการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า รูปแบบการศึกษาที่เด็กต่างด้าวหรือครอบครัวเด็กต้องการมากที่สุด คือ

1) รูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียนโดยเด็กให้เหตุผลความต้องการที่จะเรียนในโรงเรียน คือ โอกาสที่จะได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่ และสามารถเรียนต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นตามระบบของโรงเรียน โดยเด็กส่วนใหญ่ที่ต้องการเรียนในรูปแบบนี้ จะเป็นเด็กที่ไม่ต้องทำงานช่วยเหลือครอบครัว หรือเป็นเด็กไม่ได้เป็นผู้หารายได้หลักของครอบครัว

2) รูปแบบการศึกษานอกระบบ ที่มีการเรียนการสอนหลายวิชา มีชั้นเรียนตามลำดับขั้น แต่มีความยืดหยุ่นทางด้านเวลาเรียนมากกว่าการศึกษาในระบบ รวมทั้งมีกฎระเบียบที่ไม่เคร่งครัดแบบในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องและเหมาะสมกับเงื่อนไขของเด็กที่ต้องทำงานช่วยครอบครัวหรือไม่มีความพร้อมในการเข้าเรียนในระบบการศึกษาปกติ

3) รูปแบบการศึกษาเฉพาะวิชา ส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่ไม่มีโอกาสได้เรียน ซึ่งเด็กต้องการเรียนเฉพาะวิชาที่เห็นว่าเป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ในการสื่อสาร การทำงาน ชีวิตประจำวันได้ เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์เบื้องต้น เด็กต่างด้าวบางคนต้องการเรียนเสริมบางวิชาเพื่อช่วยให้เข้าใจบทเรียนหรือสามารถติดตามการเรียนการสอนได้ทันสอดคล้องกับความเห็นของเจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานกับเด็กในชุมชน และคนในพื้นที่ที่เห็นว่าการมีการศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของเด็ก หรือมีรูปแบบการเรียนที่ไม่เคร่งครัดมากนัก โดยมีความยืดหยุ่นทางด้านเวลาและสถานที่

กรณีการณ์ สอนสมฤทธิ์ (2551) ศึกษาความเป็นชายขอบกับการจัดการศึกษาไทยในเขตพื้นที่ชายแดนไทย-พม่ากรณีศึกษาโรงเรียนบ้านปางคาม ในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาที่กลุ่มชาติพันธุ์ปะโอถูกทำให้เป็นชายขอบภาวะความเป็นชายขอบของกลุ่มชาติพันธุ์ปะโอ กระบวนการผสมผสานกลมกลืนและปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม และศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความเป็นชายขอบของเด็กกลุ่มนี้ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และนำมาเชื่อมโยงแนวคิดออกมาเป็นแนวคิดรวบยอด จากการศึกษาพบว่า การเข้ามาในประเทศไทย กลุ่มคนเหล่านี้ยังคงถูกแบ่งแยกเป็นคนชายขอบ ขาดโอกาสในการต่อรองสิทธิขั้นพื้นฐาน แต่พวกเขาปะโอได้

พยายามปรับตัวและผสมผสานกลมกลืนวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถอยู่ได้ ในด้านการศึกษา ทางโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้เด็กชาวปะโอเข้ามาศึกษาและปรับตัว เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต โดย ได้จัดการศึกษาที่ใช้หลักสูตรจากส่วนกลาง และประยุกต์ใช้หลักสูตรท้องถิ่นสอดแทรกวัฒนธรรม ของชาวปะโอ และส่งเสริมทักษะในการประกอบอาชีพให้เด็กกลุ่มนี้สามารถพึ่งตนเองได้

สุวรรณณี เข้มเจริญ (2545) ได้ศึกษาผลกระทบด้านสิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติใน ประเทศ โดยใช้การศึกษาเอกสาร พิจารณาจากกฎหมายทั้งกฎหมายระหว่างประเทศ และ กฎหมายภายในของไทยที่เกี่ยวข้อง และแนวนโยบายของรัฐไทย รวมถึงลงพื้นที่สัมภาษณ์ กรณีศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติ และ ศึกษาถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐ องค์กรภาคประชาชน รวมถึงความร่วมมือระหว่างประเทศ ในดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติในประเทศไทย ซึ่งพบว่า สิทธิใน การศึกษานั้นเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองตามกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งจารีต ประเพณีระหว่างประเทศ และสนธิสัญญาที่ประเทศไทยลงนามเป็นภาคี ซึ่งกฎหมายระหว่าง ประเทศที่รับรองคุ้มครองสิทธิในการศึกษานี้ ต่างชี้ชัดว่า สิทธิในการศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชน ซึ่ง ฐานแห่งสิทธิเกิดจาก “ความเป็นมนุษย์” ตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับแรกจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับ ปัจจุบัน รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่างรับรองและคุ้มครองสิทธิในการศึกษาของ บุคคล ดังนั้น มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะมีเชื้อชาติใด หรือสัญชาติใด แม้กระทั่ง “คนไร้สัญชาติ” ย่อมมี สิทธิในการศึกษาในประเทศไทยเช่นเดียวกัน

ดังนั้นไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นใคร เป็นบุคคลต่างด้าวหรือไร้สัญชาติ ก็ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับ การศึกษาในประเทศไทยอย่างเท่าเทียมกัน แต่ในความเป็นจริง กลุ่มคนเหล่านี้ยังคงมีปัญหาใน การใช้สิทธิดังกล่าวเนื่องจาก สถานศึกษาไม่อนุญาตให้เข้าเรียนหรืออนุญาตให้เรียนในระดับหนึ่ง เท่านั้น ซึ่งในแต่ละพื้นที่ก็มีรายละเอียดเงื่อนไขที่แตกต่างกันไป นอกจากนี้จากการศึกษา พบว่า ทั้งองค์กรภาครัฐ และภาคประชาชน ได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิใน การศึกษาของคนไร้สัญชาติในประเทศไทย ใน 4 ลักษณะ ได้แก่ การให้การศึกษ การสนับสนุน การศึกษา การควบคุมมาตรฐานการศึกษา และการตรวจสอบการละเมิดสิทธิในการศึกษา

นอกจากนี้ยังได้เสนอให้คนไร้สัญชาติได้มีโอกาสเข้าถึงสิทธิในการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกันตามสิทธิที่พึงมีตามกฎหมาย ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันแก้ปัญหา โดยใน ส่วนของนโยบายที่ขัดต่อกฎหมาย และเป็นอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิในการศึกษาของ คนไร้สัญชาติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาแก้ไข หรือยกเลิกข้อจำกัดดังกล่าว และในส่วน ของการบังคับใช้กฎหมายควรชี้แจงทำความเข้าใจ และสร้างองค์ความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อ

ไม่ให้มีการปฏิเสธสิทธิ หรือการละเมิดสิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติอีกต่อไป และในส่วนของคนไร้สัญชาติเอง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนักในความสำคัญของการศึกษา รวมทั้งสร้างองค์ความรู้เรื่องสิทธิในการศึกษา และสิทธิอื่น ๆ เพื่อให้คนไร้สัญชาติเหล่านี้สามารถเรียกร้อง และปกป้องสิทธิของตนเองได้ต่อไป

อมรทิพย์ อมรภิบาล (2542) ศึกษาความต้องการจำเป็นของเด็กต่างชาติ กรณีศึกษาเด็กพม่าในจังหวัดระนอง โดยใช้การศึกษาประสิทธิผลการใช้เทคนิควิธีการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรคือ เด็กต่างชาติในจังหวัดระนอง โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม บัตรรายการ และแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์แบบเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ความถี่ ร้อยละ และสหสัมพันธ์แบบอันดับ โดยมีขั้นตอนการวิจัยคือ 1) จัดสนทนากลุ่ม 6 กลุ่ม รวม 41 คน เพื่อรวบรวมรายการความต้องการ 2) จัดอันดับความสำคัญของรายการด้วยวิธีจัดอันดับแบบคิวด โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 134 คน 3) ตรวจสอบข้อค้นพบกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในพื้นที่จำนวน 6 คน พบว่า ในจำนวนเด็กต่างชาติทั้งหมดที่อพยพติดตามบิดามารดาเข้ามาในประเทศไทย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ในด้านความต้องการด้านกายภาพเรื่องสภาพแวดล้อม สุขอนามัยชุมชน สุขอนามัยส่วนบุคคล น้ำบริโภคและโภชนาการ ความต้องการที่เกิดจากภัยคุกคาม การถูกละเมิดทางเพศ การทำงาน การใช้บริการรักษาพยาบาล และโดยภาพรวมแล้วผู้ย้ายถิ่นตระหนักในความสำคัญของการศึกษามากกว่าด้านกายภาพ ด้านความต้องการด้านจิตใจเกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรมประเพณีเดิม การปรับตัวกับสังคมใหม่ ความต้องการที่เกิดจากสภาวะกดดันภายในครอบครัว การทำงานและความสัมพันธ์กับคนไทย ภาวะยากลำบากของผู้ปกครอง ต้องการการปกป้องคุ้มครอง และต้องการสัญชาติไทย

นอกจากนี้ในด้านการศึกษาในเรื่องเนื้อหาวิชาเพศศึกษา วิชาชีพและวิชาพื้นฐานต่าง ๆ ส่วนด้านรูปแบบและการจัดการเรียนการสอนไม่พบว่าเป็นความต้องการที่พิเศษ โดยภาพรวมแล้วผู้ย้ายถิ่นยังไม่ตระหนักในความสำคัญของการศึกษามากนัก เมื่อจำแนกกลุ่มตามตัวแปรภูมิหลังต่าง ๆ พบว่า ผู้ย้ายถิ่นมีความต้องการด้านกายภาพไม่แตกต่างกัน ความต้องการด้านจิตใจค่อนข้างแตกต่างกัน และความต้องการด้านการศึกษาก็แตกต่างกันมาก

งานวิจัยที่เกี่ยวกับคนต่างด้าวอพยพในต่างประเทศ

ความพร้อมของโรงเรียนในการรับเด็กต่างด้าวเข้าเรียน ในหลายประเทศในยุโรป เช่น เยอรมนี ฝรั่งเศส สวีเดน ฯลฯ Limage (1999, อ้างถึงใน เปรมใจ วังศิริไพศาล, 2553) ระบุว่าจำนวนเด็กต่างชาติมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับบางโรงเรียนในท้องถิ่นที่

ขาดความพร้อมในการจัดการรับมือกับเด็กต่างด้าว ทำให้เด็กต่างด้าวเหล่านี้มีอัตราการตกชั้นและการออกจากโรงเรียนกลางคันค่อนข้างสูง หน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึงนโยบายและให้ความสำคัญกับเด็กต่างด้าวเหล่านี้ให้มากขึ้น โดยบางประเทศมีการสร้างข้อตกลงทวิภาคีกับประเทศต้นทางของผู้อพยพ เช่น สวีเดนมีโครงการสอนภาษาแม่ในโรงเรียนของประเทศปลายทาง โดยประเทศต้นทางของผู้อพยพเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเรียนการสอน

ประเทศโปรตุเกสมีอัตราการย้ายถิ่นอยู่ในระดับที่สูงและเป็นประเทศที่มีความหลากหลายของคนกลุ่มเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ มากมาย ส่งผลให้มีปัญหาในการจัดการศึกษา เพราะอุปสรรคด้านภาษาที่ทำให้เด็กต่างด้าวที่อพยพย้ายถิ่นเข้ามา ขาดช่องทางในการสื่อสารและประสิทธิภาพในการเรียนรู้อย่างที่ควรเป็น Marques และคณะ (1999, อ้างถึงใน เปรมใจ วังศิริไพศาล, 2553) ทางรัฐบาลของโปรตุเกสได้แก้ไขอุปสรรคด้านภาษาดังกล่าว ด้วยการร่วมมือกับภาคเอกชน โดยได้วัดระดับความสามารถทางภาษาของเด็กทางด้านภาษาโปรตุเกสและภาษาแม่ที่แตกต่างกัน โดยภาคเอกชนจะจัดตั้งโรงเรียนเพื่อให้ความรู้แก่เด็กอพยพในกลุ่มเชื้อชาติของตน โดยใช้ภาษาแม่ของตนในการสอน ซึ่งรัฐบาลจะช่วยส่งเสริมการศึกษาแบบทวิภาษาด้วยอีกทางหนึ่ง

Farley and Alba (2002) กล่าวว่า กฎหมายของสหรัฐอเมริกาให้สิทธิทางการศึกษาแก่เด็กต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศอย่างผิดกฎหมายเท่าเทียมกับพลเมืองเด็กชาวอเมริกัน โดยกำหนดให้จัดการศึกษาแก่เด็กต่างด้าวให้โรงเรียนรัฐในท้องถิ่นจัดการศึกษาด้วยภาษาที่เด็กต่างด้าวสามารถเข้าใจได้ จนกว่าเด็กต่างด้าวจะสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดี โดยมีการวางแผนการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวทั้งในระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ เพื่อปรับปรุงความสามารถทางการศึกษาของเด็กต่างด้าวในโรงเรียน และนำไปสู่การจัดการศึกษาแบบสองภาษาขึ้น

Portes and Rumbaut (2004, อ้างถึงใน Tanya Golash-Boza, 2005) กล่าวว่า การจัดการศึกษาแบบสองภาษาเป็นประโยชน์ต่อบุตรของผู้อพยพย้ายถิ่นเพราะช่วยให้เด็กสามารถสื่อสารกับพ่อแม่ได้ จึงมีโอกาที่จะได้รับความช่วยเหลือจากเครือข่ายในชุมชนของตน ขณะเดียวกันความรู้ความชำนาญภาษาอังกฤษก็จะช่วยเปิดโอกาสด้านต่าง ๆ ให้กับเด็กเหล่านี้ในการอยู่ในสหรัฐอเมริกาต่อไป ในขณะที่ Kate Grim-Feinberg (2007) กล่าวว่า จากการศึกษาคู่พหุชาวเม็กซิกันในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า นโยบายของสหรัฐอเมริกาที่ให้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ เพียงภาษาเดียวทำให้พวกเขาขาดความชำนาญในการใช้ภาษาแม่ที่มีอยู่เดิม ในขณะที่ผู้พหุรุ่นพ่อแม่ที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษหรือสื่อสารภาษาอังกฤษได้น้อย มีผลต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทำให้พวกเขาเกิดความรู้สึกเหงาและโดดเดี่ยว และไม่รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และยังไม่สามารถให้คำแนะนำด้านการศึกษาแก่ลูก ๆ ได้

ขณะเดียวกันเด็กอพยพที่เรียนรู้ภาษาอังกฤษได้เร็ว มีแนวโน้มที่จะเกิดช่องว่างกับพ่อแม่และจะมีผลให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวลดน้อยลง แนวทางการแก้ไขคือ การมีโปรแกรมภาษาท้องถิ่น 2 ภาษาให้กับผู้อพยพ เพื่อช่วยเชื่อมความสัมพันธ์ในชุมชนให้เข้มแข็งและช่วยให้ผู้อพยพได้ปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ได้เร็วขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า

1. นโยบายการศึกษาของรัฐบาล ความพร้อมของโรงเรียนในท้องถิ่น และเจตคติของบุคลากรทางการศึกษา มีผลในการจัดการศึกษาให้เด็กต่างด้าวที่แตกต่างกัน

2. การกำหนดนโยบายทางการศึกษา ให้เด็กต่างด้าวได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นเป็นการส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษา แต่ในทางกลับกันอาจมองได้ว่าเป็นละทิ้งและลดคุณค่าของวัฒนธรรมแม่ของเผ่าพันธุ์ของเด็ก โดยไม่ยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้อพยพ

3. การจัดการศึกษาที่คำนึงถึงวัฒนธรรมแม่ของเด็กต่างด้าวแบบสองภาษา ที่สอนทั้งภาษาแม่เดิมและภาษาใหม่ของประเทศปลายทาง ช่วยให้เด็กสามารถสื่อสารกับสังคมใหม่ได้และเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานที่สมควรได้รับ ส่วนการเรียนการสอนที่รวมภาษาแม่ของเด็กต่างด้าว ช่วยให้เด็กได้ความรู้ และยังสามารถปรับตัวเมื่อกลับประเทศของตนได้

4. การศึกษาเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่อพยพเข้ามาในประเทศ ส่วนใหญ่จะเน้นศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นส่วนใหญ่ โดยการศึกษาเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหลักกฎหมายทั้งกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายภายในของไทยที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าว และแนวนโยบายของรัฐไทย ร่วมกับการลงพื้นที่ทำการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึก เพื่อให้ได้รายละเอียดในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ต้องการ ทำให้ลักษณะของผลการวิจัยที่ได้มีความละเอียดและมีความชัดเจน เพียงแค่ในบริบทหรือพื้นที่ที่ผู้วิจัยลงศึกษาเท่านั้น ส่วนงานวิจัยที่เป็นเชิงปริมาณก็พบไม่มากนัก โดยงานวิจัยเชิงปริมาณจะเน้นการสำรวจความคิดเห็นในภาพรวม ทำให้ได้ผลการวิจัยที่ได้ครอบคลุมและสามารถอ้างอิงได้ แต่ในทางกลับกันก็ไม่สามารถให้สารสนเทศหรือรายละเอียดได้ลึกซึ้ง

5. งานวิจัยส่วนใหญ่พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มคนต่างด้าว โดยผู้วิจัยจะใช้การสัมภาษณ์ หรือการสังเกต เนื่องจากกลุ่มคนต่างด้าวคือ ผู้ประสบปัญหา การสอบถามกลุ่มคนที่มีส่วนได้เสียจะได้คำตอบที่ตรงไปตรงมาและชัดเจน แต่ในงานวิจัยกลับเลือกที่จะเก็บข้อมูลจากกลุ่มครู โดยให้ครูเป็นตัวแทนสะท้อนมุมมองของคนในพื้นที่ต่อการเข้ามาของคนต่างด้าวในชุมชน

6. งานวิจัยส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการศึกษาของเด็กต่างด้าวจะเน้นแต่ศึกษาถึงสภาพปัญหาในภาพกว้าง ไม่ได้ลงลึกถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนภายในห้องเรียน และไม่ได้เน้นที่จะสะท้อนมุมมองของครูที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเด็กต่างด้าวซึ่งเป็นเรื่องที่รัฐควรให้ความสำคัญ อีกทั้งในงานวิจัยที่ผ่านมา การศึกษาในประเด็นด้านการจัดการเรียนแก่เด็กกลุ่มนี้ยังมีน้อย โดยส่วนใหญ่จะมุ่งศึกษาในภาพรวมของการจัดการศึกษาเสียมากกว่า และเน้นศึกษาที่ตัวเด็กต่างด้าวมากกว่าในมุมมองของครูผู้สอน ทั้งที่ครูผู้สอนน่าจะเป็นผู้ที่เข้าใจปัญหาในการจัดการเรียนการสอนดีที่สุด อีกทั้งวิธีวิทยาการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาจะเน้นไปในเชิงคุณภาพเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ผลจากการวิจัยที่ได้ ถูกจำกัดอยู่ในวงที่แคบไม่สามารถอ้างอิงได้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษามุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน โดยใช้การวิจัยเชิงผสม

ตอนที่ 2 การจัดการเรียนการสอน

การศึกษาเอกสารในส่วนนี้ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการศึกษาออกเป็นทั้งหมด 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ความหมายของการเรียนการสอน และตอนที่ 2 ส่วนประกอบของการจัดการเรียนการสอน ดังมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความหมายของการเรียนการสอน

การเรียนการสอนมีที่มาจากคำในภาษาอังกฤษสองคำ คือ คำว่า Instruction และ Teaching ซึ่ง Bruner (1966) กล่าวว่า การเรียนการสอน เป็นความพยายามให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อองแกม ส่วน สุวพร แสงรักษา (2543) ได้ให้ความหมายของการสอน ว่าคือ วิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถแก้ปัญหา เกิดความสนุกสนาน และความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียน การสอนเป็นกิจกรรมที่เป็นหน้าที่หลักซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญ ที่ครูทุกคนควรตระหนักถึง นอกจากนี้ เบื้อง กุมุท (2517) กล่าวว่า การสอนเป็นกระบวนการที่อาศัยความร่วมมือระหว่างครูและนักเรียน ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสำเร็จในการเรียน ไม่เพียงแต่ความสำเร็จในด้านปัญญา แต่หมายรวมถึงความสำเร็จในทุกด้าน โดย สุมน อมรวิวัฒน์ (2526, อ้างถึงใน สุวพร แสงรักษา, 2543) กล่าวว่า การสอน คือ สถานการณ์ที่มีความสัมพันธ์แสดงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ และบุญชม ศรีสะอาด (2537) กล่าวว่า การสอน คือ การถ่ายทอดความรู้ การฝึกให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหา โดยการจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรม การจัดประสบการณ์ การสร้างสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การแนะแนวแก่ผู้เรียนเพื่อให้ศึกษาหาความรู้ สุรศักดิ์

หลาบมาลา (2537) กล่าวว่า การสอนที่ดีจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง เกิดความเชี่ยวชาญ ในเนื้อหา ซึ่งผู้เรียนจะได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการคิดใช้เหตุผลให้เกิดมโนภาพ มีความ ยืดหยุ่นในการประยุกต์ความรู้ ทักษะ ในสถานการณ์ที่ประสบในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ ดารินทร์ ตนะทิพย์ (2545) กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการสอน คือ การที่ผู้เรียนเกิดการเรียนและ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้โดยการจัดประสบการณ์ กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการ พัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยน พฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์

2.2 ส่วนประกอบของการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ผลผลิต คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนรู้ด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วยพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย 2) วิธีการและเครื่องมือในการ ประเมินผลผลิต 3) กิจกรรมการสอน 4) ทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ และ 5) คุณลักษณะผู้เรียน (UNESCO, 1975 อ้างถึงใน ชีระพงศ์ แก่นอินทร์, 2537) ในขณะที่ พัชร ชันอาสาชะ (2544) กล่าวว่า ได้แก่ จำนวนบุคลากร ปริมาณสื่ออุปกรณ์ ความพร้อมของผู้ปกครอง งบประมาณที่สนับสนุน ความใกล้ชิดแหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่วน Hodge (1970, อ้างถึงใน ชีระพงศ์ แก่นอินทร์, 2537) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน ว่า ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายของการศึกษา 2) การจัดการ 3) ครู 4) เนื้อหา 5) โครงสร้างและกำหนดการ 6) เครื่องมือวัด 7) สื่อการเรียน และ 8) เครื่องอำนวยความสะดวก Klausmaler and Ripple (1971, อ้างถึงใน ชีระพงศ์ แก่นอินทร์, 2537) ระบุว่าส่วนประกอบ การเรียนการสอนมี 8 ด้าน 1) การกำหนดวัตถุประสงค์การสอน 2) การประเมินความพร้อมผู้เรียน 3) การกำหนดเนื้อหา อุปกรณ์ 4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5) การสอนที่ใช้ประโยชน์จาก เวลาสถานที่และเครื่องมืออย่างเหมาะสม 6) ผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการประเมินผล 7) เครื่องมือและ การประเมินผล และ 8) ข้อมูลย้อนกลับความก้าวหน้าของผู้เรียน นอกจากนี้ Kemp (1977, อ้างถึง ใน อภรณ์ ใจเที่ยง, 2540) ได้กำหนดส่วนประกอบของการเรียนการสอนไว้ 8 ประการ ดังนี้ 1) การกำหนดหัวข้อที่จะสอนและเขียนวัตถุประสงค์ทั่วไป 2) ศึกษาคุณลักษณะของผู้เรียน 3) ระบุ จุดมุ่งหมายของการสอนในเชิงพฤติกรรม 4) กำหนดเนื้อหาวิชาที่สนับสนุนวัตถุประสงค์ในแต่ละ ข้อ 5) ทดสอบเพื่อวัดความรู้ความสามารถก่อนที่จะทำการสอน 6) เลือกกิจกรรมการเรียนรู้และ

แหล่งเรียนรู้ 7) บริการสนับสนุน และ 8) การประเมินผล ส่วน Brown and others (1977, อ้างถึงใน กิดานันท์ มลิทอง, 2531) แบ่งการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์และเนื้อหา 2) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) การจัดรูปแบบการเรียนการสอน 4) บุคลากร 5) วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ 6) สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และ 7) การประเมินผลและการปรับปรุง ในขณะที่ สถาบันการศึกษา Buck Institute for Education (BIC) (2003, อ้างถึงใน ปฏิญญา โกศลสิริพจน์, 2547) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 8 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านบทบาทครู 3) ด้านการประเมินผล 4) ด้านการใช้สื่อเพื่อการศึกษา 5) ด้านเทคโนโลยี 6) ด้านการจัดการเรียนการสอน 7) ด้านบทบาทนักเรียน และ 8) ด้านเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอน

นอกจากนี้ ปรัจยา วุฒิอาภรณ์ (2527, อ้างถึงใน พัชรีย์ ชันอาสาชะวะ, 2544) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์การประเมินโรงเรียนประถมศึกษาสำหรับสภาพท้องถิ่นในเขตการศึกษาแปด พบว่า โรงเรียนในชนบทส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก มีความขาดแคลนในหลายเรื่อง เช่น การขาดแคลนครู จำนวนห้องเรียนที่ไม่เพียงพอ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน ซึ่งตรงกันข้ามกับโรงเรียนในเมืองที่มีความพร้อมมากกว่า จึงทำให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนทำได้ง่าย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับส่วนประกอบของการเรียนการสอน สามารถนำมาสังเคราะห์ได้ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านบุคลากรครู ด้านนักเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 2.1 แหล่งอ้างอิงในการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการ
เรียนการสอน

การเรียนการสอน	Kemp (1977)	Brown and others (1977)	UNESCO (1975)	Klausmeyer and Ripple (1971)	Hodge (1970)	Buck Institute for Education (2003)	พัทธิร์ ชันดาสะวะ (2544)	รวม
1.ด้านจุดประสงค์								
- วัตถุประสงค์	/	/	/	/	/	/		6
2.ด้านบุคลากรครู								
- บุคลากรครู		/			/	/	/	4
3.ด้านนักเรียน								
- คุณลักษณะของนักเรียน	/		/					2
- บทบาทนักเรียน						/		1
- ผลผลิต			/					1
4.ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน								
- การจัดการเรียนการสอน	/	/	/	/		/		5
- หลักสูตรและเนื้อหาวิชา	/			/	/	/		4
- โครงสร้างและกำหนดการ					/			1
- การจัดการ					/			1
5.ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน								
- สื่อ วัสดุอุปกรณ์		/	/	/	/	/	/	6
- แหล่งเรียนรู้	/	/			/		/	4
- เทคโนโลยีสมัยใหม่						/	/	2
- ความพร้อมของผู้ปกครอง							/	1
- งบประมาณที่สนับสนุน							/	1
6.ด้านการประเมินผล								
- การประเมินผล	/	/	/	/	/	/		6
- การทดสอบเพื่อวัดความรู้ก่อนเรียน	/			/				2
- ข้อมูลสะท้อนความก้าวหน้านักเรียน				/				1

ตอนที่ 3 ความรู้ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการปรับตัวของเด็ก

ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการศึกษาความรู้ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการปรับตัวของเด็ก ออกเป็นทั้งหมด 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ความหมายของการปรับตัว ตอนที่ 2 สาเหตุและสภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดการปรับตัว ตอนที่ 3 ลักษณะของการปรับตัวที่ดี ตอนที่ 4 แนวคิดและทฤษฎีเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ และตอนที่ 5 แนวคิดด้านการย้ายถิ่น ดังมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ความหมายของการปรับตัว

ในการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการปรับตัวของมนุษย์ได้มีนักจิตวิทยาหลายท่านพยายามอธิบาย และให้ความหมายของการปรับตัวไว้ อาทิ เช่น Haber and Runyon (1984, อ้างถึงใน เฟื่องฟ้า ทองชันลูก, 2546) ได้อธิบายและให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่าพฤติกรรม การปรับตัว (Adjustment) เป็นกระบวนการที่บุคคลพยายามบรรเทาความรู้สึกกังวล ความรู้สึกอัดอั้นในใจ พยายามแสวงหาวิถีทางที่จะตอบสนองและบรรเทาความต้องการของตนทั้งความต้องการทางกาย หรือจิตใจ โดยการกระทำนั้นต้องให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและบริบทของสังคม เช่น มนุษย์เรียนรู้ในการปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มโดย การยอมคล้อยตามกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มยอมรับหรือการที่บุคคลจะต้องปรับตัวให้เข้ากับงานที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวันและรวมถึงการปรับตัวกับสภาพของร่างกายที่เจ็บป่วยได้ด้วย (ฉวี วิชญเนตินัย, 2542) ส่วน Martin and Osborne (1989, อ้างถึงใน เฟื่องฟ้า ทองชันลูก, 2546) ได้อธิบายและให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า การปรับตัวเป็นการปรับเปลี่ยนการกระทำและการแสดงออกของตน ต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ เหมาะสมสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่ Feldman (1989) ได้อธิบายและให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่าการปรับตัวคือ กระบวนการที่บุคคลค้นหาวิถีทางที่จะเผชิญหน้ากับความทุกข์หรือความทุกข์ในชีวิตประจำวัน (ฉวี วิชญเนตินัย, 2542)

การปรับตัวตามแนวความคิดของ Virginia Nichols Quinn (1990, อ้างถึงใน ฉวี วิชญเนตินัย, 2542) มีความเชื่อว่า การปรับตัว คือ กระบวนการที่บุคคลพยายามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน เพื่อตอบสนองความต้องการของตน ทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เช่น การปรับปรุงด้านกริยาท่าทาง การปรับปรุงด้านการสื่อสารและการมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น การแต่งกายให้สอดคล้องกับสภาพวัฒนธรรมและประเพณีของสังคมนั้น เป็นต้น

การปรับตัว หมายถึง บุคลิกภาพของบุคคลที่แสดงออกมา เพื่อลดความคับข้องใจ ความขัดแย้งในใจตนเอง เป็นการแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดจากความต้องการ ทางด้าน

ร่างกาย จิตใจ ทั้งนี้เพื่อเป็นการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้เข้ากับคนอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข (นงเยาว์ ศงคารทวิกุล, 2533)

ตามที่ได้กล่าวมา จึงสรุปได้ว่า การปรับตัวของบุคคลเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ดังนั้น Haber and Runyon (1984, อ้างถึงใน นวี วิชญเนตินัย, 2542) จึงได้ศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมเกี่ยวกับกระบวนการของการปรับตัวของบุคคลที่เกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เมื่อบุคคลมีความต้องการจะเกิดเป็นแรงขับที่ผลักดันบุคคลให้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อไปสู่เป้าหมายตามที่ตนได้ตั้งเป้าหมายไว้ ตามความต้องการของตนเอง

ขั้นที่ 2 เมื่อบุคคลเผชิญหน้ากับอุปสรรคและบุคคลนั้นจะพยายามแก้ปัญหาถ้าไม่สำเร็จจะทำให้เกิดความคับข้องใจขึ้น บุคคลจึงพยายามที่จะหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย

ขั้นที่ 3 โดยทั่วไปบุคคลจะแสดงความพยายามต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และบางคนมีความพยายามอยู่ในระยะเวลาสั้น แต่บางคนมีความพยายามอยู่นาน ดังนั้นบางคนจึงค้นหาวิธีได้ถูกต้อง จึงทำให้บุคคลนั้นไปสู่เป้าหมายเดิมได้ตามความคาดหวัง และปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ส่วนบุคคลที่หาทางไปสู่เป้าหมายไม่ได้ จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ในการปรับตัวอย่างไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่ถูกต้อง เช่น บางคนจะหนีจากสถานการณ์นั้น ๆ หรือตั้งเป้าหมายใหม่ซึ่งเป็นวิธีการปรับตัวของแต่ละบุคคลนั่นเอง

การปรับตัวของมนุษย์แบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือการปรับตัวด้านร่างกาย (Physiological Adjustment) การปรับตัวทางด้านจิตใจ (Psychological Adjustment) และการปรับตัวด้านสังคม (Social Adjustment) (Sappington, 1989 อ้างถึงใน นวี วิชญเนตินัย, 2542)

การปรับตัวทางด้านร่างกาย

การปรับตัวทางร่างกาย คือ การปรับตัวเพื่อรักษาความสมดุลทางชีวภาพ เป็นการทำงานของเซลล์เนื้อเยื่อ อวัยวะและระบบต่าง ๆ ซึ่งประกอบเป็นร่างกายมนุษย์ ซึ่งพิจารณาได้จากการตอบสนองของความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Need) ได้แก่ ความต้องการออกซิเจน อาหาร การขับถ่าย และการพักผ่อน เป้าหมายสูงสุดของการดำรงชีวิตในภาวะปกติสุข คือ ความสมดุล ซึ่งมนุษย์จะพยายามรักษาภาวะเช่นนี้ไว้ หากการปรับตัวด้านนี้มีความบกพร่องเกิดขึ้น จะมีผลทำให้ร่างกาย เจ็บป่วยเป็นโรคต่าง ๆ เช่น ถ้าบุคคลได้รับประทานอาหาร น้ำและเกลือแร่ต่าง ๆ ไม่เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย จะมีผลทำให้เป็นโรคขาดอาหารและร่างกายอ่อนเพลีย

การปรับตัวทางด้านจิตใจ

การปรับตัวด้านจิตใจ คือ การปรับตัวด้านความรู้สึนึกคิด และเจตคติ เพราะตามแนวความคิดทางจิตวิทยาเนื่องจาก พฤติกรรมทุกอย่างเกิดจากจิตใต้สำนึกที่บุคคลมีต่อตนเอง เช่น บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมองเห็นคุณค่าแห่งตน จะมีการปรับตัวต่อภาวะ

ความเครียดและความกดดันต่าง ๆ ได้ดีกว่าผู้ที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง สิ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการคงไว้ซึ่งความมั่นคงทางจิตใจ คือ ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองและการมองเห็นคุณค่าแห่งตน อันเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคม สิ่งทีกล่าวมานี้เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลต้องปรับปรุงด้านจิตใจ เพื่อรักษาความสมดุลหรือคงไว้ซึ่งความมั่นคงทางด้านจิตใจหากบุคคลใดที่ไม่สามารถปรับตัวทางด้านจิตใจได้ อาจจะนำไปสู่การเป็นโรคจิตหรือโรคประสาทได้ง่าย

การปรับตัวทางด้านสังคม

การปรับตัวด้านสังคม คือ กระบวนการที่บุคคลพยายามปรับพฤติกรรมตามสภาพปัญหาที่ตนเองที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นที่ยอมรับของตนเอง ซึ่ง Thorpe et al., cited by Sappington (1989, อ้างถึงใน เฟื่องฟ้า ทองชั้นลูก, 2546) ได้กล่าวถึงการปรับตัวทางสังคมว่าเป็นความคิด ความรู้สึก หรือพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่นในสังคม มีองค์ประกอบดังนี้

มาตรฐานทางสังคม หมายถึง ระเบียบ ข้อบังคับ หรือ กฎเกณฑ์ที่ใช้เป็นแนวทาง ในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคลว่าควรปฏิบัติอย่างไร เป็นบรรทัดฐานให้บุคคลยอมรับและยึดถือ เพื่อให้บุคคลปฏิบัติร่วมกันและบุคลิกภาพหรือพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลที่สามารถปรับตัว เข้ากับสังคมได้ดี ได้แก่ การที่บุคคลเข้าใจในระเบียบปฏิบัติของสังคมที่ถูกต้อง และสามารถปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจเคารพในสิทธิของผู้อื่นเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น

ทักษะทางสังคม หมายถึง ทักษะของการสร้างความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมเป็นความสามารถที่แต่ละคนจะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นเพื่อนร่วมงาน หรือผู้บังคับบัญชา ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ความสามารถในการติดต่อสื่อสารความรู้สึกไว้วางใจผู้อื่น การยอมรับและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ฯลฯ

3.2 สาเหตุและสภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดการปรับตัว

พะยอม วงศ์สารศรี (2526, อ้างถึงใน เฟื่องฟ้า ทองชั้นลูก, 2546) กล่าวว่า สาเหตุที่ก่อให้เกิดการปรับตัว คือ ความต้องการ (Needs) ของมนุษย์ ทุกคนมีความต้องการหลายประการในชีวิต เช่น ความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการน้ำ อาหาร อากาศ และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ เพื่อการดำรงชีวิต

นิภา นิธยาน (2527, อ้างถึงใน เฟื่องฟ้า ทองชั้นลูก, 2546) กล่าวว่านอกจากความต้องการทางด้านร่างกายแล้ว การอยู่ร่วมกันในสังคมยังทำให้เกิดความต้องการอีกหลาย เช่น ความ

ต้องการความรัก ความอบอุ่น ความปลอดภัย การได้รับการยกย่องนับถือและความสำเร็จ ฯลฯ เมื่อความต้องการทั้งหลายได้รับการสนองตอบ จะทำให้บุคคลมีความสุข รู้สึกสบายใจ แต่เมื่อความต้องการของบุคคลนั้นไม่ได้รับการสนองตอบก็จะเกิดความเครียด วิตกกังวล สับสน ว้าวุ่นใจ ทำให้ไม่มีความสุขในการดำเนินชีวิต ดังนั้นจึงต้องพยายามหาหนทางหรือวิธีการต่าง ๆ เพื่อขจัดอุปสรรคที่ขัดขวางความต้องการหรือเพื่อทำให้ปัญหาต่าง ๆ เบาลงไป อันจะนำมาซึ่งความสุข ความสบายใจในการดำเนินชีวิตต่อไป วิธีการหรือหนทางที่จะขจัดปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ นั้นจะแสดงออกทางพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งพฤติกรรมนั้น อาจจะไม่สามารถขจัดอุปสรรคและตอบสนองความต้องการได้ พฤติกรรมที่บุคคลกระทำเพื่อบรรลุนิยามความต้องการของคนนั้น เรียกว่า “กระบวนการปรับตัว”

3.3 ลักษณะของการปรับตัวที่ดี

Roger (1974, อ้างถึงใน ทิพย์พร จิตวารินทร์, 2531) กล่าวว่า ลักษณะของการปรับตัวที่ดีคือการปรับตัวที่ดีคือ การที่บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเอง เมื่อรู้จักความสามารถและทัศนคติที่มีต่อตนเอง แล้วก็จะไม่เกิดความตึงเครียด ซึ่งเป็นการปรับตัวที่ดีทางจิตวิทยา Hurlock (1950, อ้างถึงใน ทิพย์พร จิตวารินทร์, 2531) ใช้ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาลักษณะการปรับตัวที่ดีทางสังคม ไว้ 4 ประการ คือ

1. การแสดงออก ถ้าพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นเหมาะสมกับกลุ่ม อายุ และระดับของพัฒนาการแล้วก็จะเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม
2. สามารถปรับตัวให้เข้ากับคนได้ทุกกลุ่มเด็กบางคนอาจปรับตัวเข้ากับบุคคลในครอบครัวได้ แต่กับบุคคลอื่นแล้วจะไม่กล้าหรือเหนียมอาย เป็นต้น
3. มีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น
4. มีความพอใจในสิ่งที่ตนเป็นอยู่

รัตนยา ยัญทิพย์ (2522, อ้างถึงใน เฟื่องฟ้า ทองชั้นลูก, 2546) กล่าวว่า การปรับตัวได้มีลักษณะ ดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง ภาควุฒิใจในตนเอง สุขภาพ ในขณะเดียวกันก็ยอมรับความสามารถและความสำเร็จของผู้อื่นที่เหนือกว่าตน
2. ยอมรับสภาพความเป็นจริง มีความกล้าที่จะเผชิญกับชีวิต แม้ว่าจะมีอุปสรรคก็ไม่ท้อแท้กล้าที่จะต่อสู้เต็มกำลังความสามารถ
3. มีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น

4. ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม คือ ไม่เป็นผู้ที่มีแต่ความเบียดเบียนผู้อื่นและไม่ทะเลาะวิวาทกัน และให้ความยุติธรรมกับคนอื่น
5. เป็นผู้มีความประพฤติดี สามารถนำเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วมาใช้ให้เป็นประโยชน์ไม่เป็นคนเก็บตัว
6. สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี มีใจกว้างพอที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อโต้แย้งของผู้อื่น
7. มีความเข้าใจและยอมรับสภาพของตนเอง รู้จุดเด่นและปมด้อยของตนเอง
8. ทำตนให้สอดคล้องกับมาตรฐานของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคม
9. มีความรู้สึกเป็นอิสระ รู้สึกว่าตนไม่ถูกบังคับ

3.4 แนวคิดและทฤษฎีเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์

Maslow (1983, อ้างถึงใน เฟื่องฟ้า ทองชั้นลูก, 2546) ได้อธิบายว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์และปรับตัวได้ คือ บุคคลที่ตระหนักถึงความสามารถที่ตนมีอยู่ และเป็นผู้ที่ได้รับการสนองตอบจากความต้องการพื้นฐานอย่างเพียงพอ ทำให้บุคคลนั้นเป็นผู้ที่รู้สึกว่าได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และเป็นที่รักของผู้อื่น มีความรู้สึกพึงพอใจในความรัก การยอมรับและการยกย่องจากผู้อื่นซึ่งมีเกียรติมีศักดิ์ศรี และรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่ายิ่งนัก การวิเคราะห์โครงสร้างหน้าที่และการปรับตัวของกลุ่มชาติพันธุ์

การใช้ทฤษฎีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์เห็นได้ว่าแนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่เสนอมานั้น ในทฤษฎีแนวคิดระบบรวม (System approach) เป็นการมองสังคมเป็นระบบที่ปิดและค่อนข้างสมบูรณ์ให้ความสำคัญกับความสมดุลในระบบ เป็นแนวคิดที่เหมาะสมสำหรับใช้วิเคราะห์สังคมที่แยกอยู่ต่างหากจากสังคมอื่นและมีระบบที่เป็นของตัวเองที่ชัดเจนทฤษฎีที่เน้นเรื่องการประสานประโยชน์จะสอดคล้องกับความเป็นจริงในกรณีที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์เป็นความสัมพันธ์ที่เข้ากันได้และไม่มีปัญหา อาจวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ได้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่เข้ากันได้และลักษณะที่เข้ากันไม่ได้

1. ความสัมพันธ์ที่กลุ่มชาติพันธุ์ที่ต่างกันพอจะเข้ากันได้ จะเกิดขึ้นเมื่อชนกลุ่มน้อยมีความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมใหญ่ ในกรณีในประเทศไทย ถ้าสมาชิกของชนกลุ่มน้อยส่วนใหญ่มีความรู้สึกว่า ถึงแม้ตนจะเป็นชนกลุ่มน้อยแต่ก็ยังมีสำนึกของความเป็นพลเมืองอยู่บ้าง ก็ถือได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อย และชนกลุ่มใหญ่อยู่ในลักษณะที่ว่าพอจะเข้ากันได้ คำ

ทางวิชาการที่ใช้กันอยู่มีหลายคำ เช่น การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม (Assimilation) การปรับรับวัฒนธรรม (Acculturation) และ บูรณาการทางวัฒนธรรม (Integration) หรือ การรวมเป็นพหุสังคม (Pluralism) เป็นต้น

2. ความสัมพันธ์ที่กลุ่มชาติพันธุ์เข้ากันไม่ได้ เกิดขึ้นเมื่อชนกลุ่มน้อยมีความรู้สึกว่าคุณกลุ่มใหญ่กีดกันและดูถูก ทำให้ไม่มีความสำคัญว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมใหญ่ ในกรณีของกลุ่มแยกดินแดน (Separatist group) หรือกลุ่มผู้ก่อการร้าย (Militant group) เป็นตัวอย่างของการแตกแยกและความขัดแย้งระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่จะเห็นได้ว่าเรื่องชนกลุ่มน้อยจะเกิดเป็นปัญหาขึ้น ถ้าความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์อยู่ในลักษณะเข้ากันไม่ได้ หรือมีความขัดแย้ง แต่ถ้าเป็นความสัมพันธ์ที่เข้ากันได้ไม่มีการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ กลุ่มชาติพันธุ์ก็อาจจะร่วมมือกันสร้างสรรค์ได้ (อมรา พงศาพิชญ์, 2541) ถ้ากลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มีความคิดตรงกันว่าจะอยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกันอย่างसानประโยชน์ เพื่อวัตถุประสงค์ของการอยู่รอดของตนเอง และประเทศชาติ นโยบายและวิธีการที่จะสานประโยชน์ยอมเป็นนโยบายที่ให้สิทธิและเสรีภาพทางความคิด ความเชื่อทางศาสนา และยึดมั่นในความเสมอภาคเท่าเทียมกัน เสรีภาพและความเสมอภาคนับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยสร้างความเป็นสมาชิกที่เท่าเทียมกันของสังคม ความรู้สึกว่าคุณกลุ่มน้อยถูกเลือกปฏิบัติและความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์คงจะไม่เกิดขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่จะอยู่ในลักษณะความสัมพันธ์ที่พอจะเข้ากันได้เกิดการประสานประโยชน์และความต้องการ (อมรา พงศาพิชญ์, 2541) กรณีที่เด็กชาวเขาเผ่าต่าง ๆ มาอยู่ร่วมกับเด็กพื้นราบในสถานสงเคราะห์แห่งนี้และอยู่ร่วมกับคนในสังคมเดิมของพื้นที่เมื่อเกิดการประสานประโยชน์และความต้องการกันก็จะสามารถปรับรับวัฒนธรรมกันได้ ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่สัมพันธ์กับการปรับตัวเอง และการปรับตัวทางสังคมให้อยู่ร่วมกันที่นี้ได้เป็นปกติ

3.5 แนวคิดด้านการย้ายถิ่น

เพ็ญพร ชีรสวัสดิ์ (1977, อ้างถึงใน เฟื่องฟ้า ทองชั้นลูก, 2546) กล่าวว่า การปรับตัวของผู้ย้ายถิ่นนั้นเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายหลังการย้ายถิ่นเข้าไปอยู่ในท้องถิ่นใหม่ เป็นขบวนการที่ผู้ย้ายถิ่นปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพของท้องถิ่นใหม่ แบ่งได้เป็นหลายประเภท เช่น การผสมกลมกลืน คือ การรวมเข้าในโครงสร้างทางสังคมในแง่ของความเท่าเทียม การดูถูกคือ การเข้าร่วมปฏิบัติการทางเชิงเศรษฐกิจ และการผสมผสานทางวัฒนธรรม คือการยอมรับขนบธรรมเนียมประเพณีและค่านิยมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นที่ย้ายเข้าไปถึง

Campell and Daniel (1976, อ้างถึงใน ยุวดี คุ่มเปลี่ยน, 2541) กล่าวถึงกระบวนการปรับตัวของผู้ย้ายถิ่น เมื่อย้ายเข้าไปอยู่ในท้องถิ่นใหม่ว่า กระบวนการปรับตัวของผู้ย้ายถิ่น ต่อสภาพแวดล้อมใหม่จะมีอยู่ตลอดเวลา และผู้ย้ายถิ่นที่ย้ายเข้าไปอยู่ในระยะเวลาสั้น หรือเป็นผู้ที่ไม่ต่อต้านสภาวะแวดล้อมใหม่จะมีแนวโน้มสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ ในขณะที่เดียวกันจะทำให้ความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมเดิมหมดไป

Ernest Gehmacher (1974, อ้างถึงใน ยุวดี คุ่มเปลี่ยน, 2541) ศึกษาการปรับตัวของผู้ย้ายถิ่น โดยยึดถือขอบบวนการที่ผู้ย้ายถิ่นเข้าไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับสังคมที่เป็นท้องถิ่นใหม่ ตามทฤษฎีบูรณาการซึ่งแบ่งขอบบวนการปรับตัวเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นที่ผู้ย้ายถิ่นปรับตัวตนเองให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของงานที่ทำ เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับงาน ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบและบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และยังปฏิบัติให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นใหม่ ซึ่งขั้นนี้ผู้ย้ายถิ่นจะใช้เวลาในการปรับตัวไม่นานนัก

ขั้นที่ 2 เป็นขั้นการปรับตัวตนเองให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในสังคมในท้องถิ่นใหม่ เช่น การใช้ภาษา หรือทำกิจกรรมในเวลาว่าง และกิจนิสัยต่าง ๆ ให้เป็นไปตามลักษณะของคนส่วนใหญ่ในสังคมนั้น ในขั้นนี้ผู้ย้ายถิ่นยังไม่มีความสัมพันธ์กับสังคมโดยรวมในท้องถิ่นใหม่ ความสำคัญในการปรับตัวขั้นนี้คือปรับตัวในเรื่องรูปแบบการบริโภคและลักษณะวิถีชีวิตประจำวัน สำหรับผู้ย้ายถิ่นที่มีครอบครัวในถิ่นต้นทางและมีความตั้งใจที่จะย้ายถิ่นต้นทาง มักจะเป็นผู้ที่ไม่สามารถปรับตัวได้มากกว่าขั้นที่ 2

ขั้นที่ 3 เป็นขั้นที่ผู้ย้ายถิ่นสามารถปรับตัวเองให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับสังคมในท้องถิ่นใหม่ในลักษณะต่าง ๆ เช่น สามารถใช้ภาษาพื้นเมืองของสังคมในท้องถิ่นใหม่ได้ มีวิถีชีวิตเหมือนกับคนส่วนใหญ่ในสังคมโดยไม่ปรากฏลักษณะวัฒนธรรมเดิมของผู้ย้ายถิ่น มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนพื้นเมืองในท้องถิ่นใหม่ มีความตั้งใจอย่างมากที่จะอยู่ในท้องถิ่นใหม่อย่างถาวรหรืออยู่นานที่สุด เช่น อยู่จนกว่าจะถึงวาระที่ต้องปลดออกจากงานที่ทำ หรือถึงวัยสูงอายุ

Willekens (1982, อ้างถึงใน เฟื่องฟ้า ทองชั้นลูก, 2546) มองการย้ายถิ่นเป็นผลของกระบวนการตัดสินใจของบุคคลหรือครัวเรือน กระบวนการตัดสินใจนี้ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การพิจารณาโอกาสที่จะย้าย เนื่องจากความไม่พอใจในที่อยู่ปัจจุบันขณะที่ท้องถิ่นมีโอกาสด้านเศรษฐกิจและสังคมดีกว่า ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้มีการพิจารณาอยากย้ายที่อยู่
2. การกำหนดเวลาที่จะย้าย เป็นการแสดงความตั้งใจที่จะย้ายที่อยู่
3. การกำหนดรูปแบบของการย้าย เช่น การย้ายออกเป็นรายบุคคล หรือทั้งครัวเรือน

4. การตัดสินใจเลือกท้องถิ่นใหม่ คือตัดสินใจว่าจะย้ายไปอยู่ที่ไหน ซึ่งต้องอาศัยการรับรู้ข่าวสารจากญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง ประกอบในการพิจารณา

5. กำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ในท้องถิ่นใหม่ เช่น จะไปอาศัยอยู่อย่างไร ประกอบอาชีพอะไร อยู่ยาวนานเท่าไร เป็นต้น

ตอนที่ 4 คุณธรรมและจรรยาบรรณครู

คุณธรรมของครูเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากครูเป็นผู้ให้ เป็นผู้สร้าง เป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรม และอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของชาติ ครูเป็นต้นแบบแห่งการเรียนรู้ของเยาวชน ดังนั้น ผู้ที่เป็นครูต้องเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมมากเป็นพิเศษ ทำให้อาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง นอกจากนี้ จรรยาบรรณแห่งความเป็นครู ก็จะเป็นเครื่องช่วยให้ครูได้ประพฤติปฏิบัติได้ตามค่านิยมที่พึงประสงค์ที่สังคมต้องการจากครู ได้มีผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการกล่าวถึงคุณลักษณะของครู ด้านคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบได้กำหนดถึงจรรยาบรรณของครูไว้ดังนี้

คุรุสภาได้สรุปว่า บุคคลที่จะประกอบวิชาชีพครูจะต้องมีลักษณะพื้นฐาน 4 ประการคือ ครอบรู้ สอนดี มีคุณธรรมตามจรรยาบรรณ และมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2542) และได้จัดทำคำอธิบายในเรื่องของจรรยาบรรณครูขึ้นเพื่อชี้ให้เห็นเจตนารมณ์ และความมุ่งหมายแต่ละข้อเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน ดังนี้

จรรยาบรรณข้อที่ 1

ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า

จรรยาบรรณข้อที่ 2

ครูต้องอบรมสั่งสอน ฝึกฝน สร้างสรรค์ความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ

จรรยาบรรณข้อที่ 3

ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งกาย วาจา และจิตใจ

จรรยาบรรณข้อที่ 4

ครูต้องไม่กระทำตนอันเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์

จรรยาบรรณข้อที่ 5

ครูต้องไม่แสวงประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ

จรรยาบรรณข้อที่ 6

ครูต้องพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทาง
วิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

จรรยาบรรณข้อที่ 7

ครูย่อมรัก และศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

จรรยาบรรณข้อที่ 8

ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์

จรรยาบรรณข้อที่ 9

ครูประพฤติและปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรม
ไทย

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2544) กล่าวว่า ผู้เป็นครูต้องมีคุณธรรมซึ่งหมายถึง คุณสมบัติที่เป็น
ความดี ความถูกต้องเหมาะสม ดังคำสอนในพระพุทธศาสนา กล่าวถึงลักษณะของครูที่ดีได้แก่
คำสอนเรื่องกัลยาณมิตรธรรม 7 ซึ่งมีสาระดังนี้

1. **ปิโย** แปลว่า น่ารัก หมายถึง ครูต้องเป็นผู้ให้ความสนิทสนมแก่ศิษย์เพื่อให้ ศิษย์มี
ความสบายใจและกล้าที่จะเข้าไปปรึกษาหารือเรื่องต่าง ๆ ครูทำตัวให้น่ารักและเป็นที่รักแก่ศิษย์
นั่นเอง

2. **ครุ** แปลว่า นำเคารพ หมายถึง ครูจะต้องดูแลและปกครองศิษย์ ให้ศิษย์มีความรู้สึก
อบอุ่นใจ เป็นที่พึ่งได้ และรู้สึกปลอดภัย ครูต้องประพฤติสมควรแก่ฐานะนั่นเอง

3. **ภาวนีโย** แปลว่า นำเจริญใจ นำยกย่องในฐานะผู้ทรงคุณ หมายถึง ครูจะต้องเป็นผู้ที่มี
ความรู้และภูมิปัญญาแท้จริง ทั้งเป็นผู้ที่ฝึกอบรมและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ครูจะต้องฝึกตนให้
เชี่ยวชาญในวิชาการและให้มีสมรรถภาพในการทำงานอยู่เสมอ

4. **วัตตา** แปลว่า รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ หมายถึง ครูจะต้องรู้จักพูด ให้ศิษย์
เข้าใจได้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ สอนในสิ่งที่ถูกต้องไม่บิดเบือนและครูจะต้องรู้จักสอนด้วยความ
สนุกสนานเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนด้วย

5. **วจนักขโม** แปลว่า อุดทนต่อถ้อยคำ หมายถึง ครูต้องพร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษาการ
ซักถาม คำเสนอแนะและคำวิพากษ์วิจารณ์ ได้โดยไม่ฉุนเฉียวและสามารถควบคุมอารมณ์ได้

6. **คัมภีร์ญจะ** กถัง กัตตา แปลว่า แดงเรื่องล้าลึกได้ หมายถึง ครูต้องสามารถอธิบาย
เรื่องยุ่งยากซับซ้อนให้เข้าใจได้ง่าย และช่วยให้ศิษย์เรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้นด้วยการอธิบาย
สาระสำคัญต่าง ๆ ของวิชาได้ถูกต้องแม่นยำ

7. โน จักรฐาเน นิโยชเย แปลว่า ไม่ชักนำในเรื่องเหลวไหล หมายถึง ครูไม่ชักจูงศิษย์ไปในทางที่เสื่อมเสีย ครูไม่ประพฤติสิ่งชั่วละเว้นจากอบายมุข 6 อัน ได้แก่ ทิดสุราและของมีนเมา เที่ยวกลางคืน เที่ยวดูการละเล่น ทิดการพนันคบคนชั่ว และเกียจคร้านการทำงาน

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2544 : 63) กล่าวถึงสรุปผลการสัมมนาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เรื่องจรรยาบรรณครูไว้ดังนี้

1. อุดทน รู้จักผ่อนปรนต่อปัญหา สามารถควบคุมอารมณ์ได้ทั้งในเวลาและนอกเวลา
สอน

2. รับผิดชอบต่อนหน้าที่และต่อตนเอง สามารถร่วมงานเป็นหมู่คณะได้

3. เอาใจใส่ต่อการเรียน ความประพฤติ ความเป็นอยู่ และพิจารณาคุณค่าของศิษย์แต่ละคนด้วยเหตุผล

4. ใฝ่หาความรู้ สืบรวจ ปรับปรุงแก้ไขตนเองอยู่เสมอ และมีเชาวน์ในด้าน การอบรมสั่งสอน

5. ขยันหมั่นเพียร รู้จักคิดริเริ่ม

6. มีความยุติธรรมและทำให้ศิษย์เกิดความอบอุ่นใจ

7. ดำรงตนอย่างเรียบง่าย ประหยัดเหมาะสมกับสภาพอาชีพ

8. เป็นผู้มิวัณธรรมและศีลธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ

9. สุภาพเรียบร้อย ประพฤติดีสม่ำเสมอ เหมาะสมเป็นตัวอย่างที่ดีของศิษย์

วิไล ตั้งจิตสมคิด (2544) กล่าวถึงคุณลักษณะครูที่ดีด้านจรรยาบรรณ ตามกรอบเกณฑ์มาตรฐานครูของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาไว้ว่า

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า

2. อบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

3. ประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

4. ไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์

5. ไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ ไม่ใช่ให้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ

6. พัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

7. รักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู

8. ช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์

9. ประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

Scribner (1999, อ้างถึงใน สุวัฒน์ งามยิ่ง, 2547) ได้เสนอสิ่งที่ครูที่ดีต้องพัฒนา คือ

1. ความรู้ในเนื้อหา

2. ทักษะความเป็นครู โดยเฉพาะทักษะด้านการสอนเพื่อเกิดผลต่อเด็กโดยตรง

3. การจัดการห้องเรียนที่ท้าทาย

4. การศึกษาช่องว่างในความรู้ของนักเรียน

Ortrun (1992, อ้างถึงใน สุวัฒน์ งามยิ่ง, 2547) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาครูที่ดี ในการจัดการศึกษาระดับสูง เรียกว่า CRASP ประกอบด้วย

1. เจตคติที่สำคัญ (Critical attitude)

2. การวิจัยเพื่อการสอน (Research into teaching)

3. การตรวจสอบ (Accountability)

4. การประเมินตนเอง (Self-evaluation)

5. การเป็นครูอาชีพ (Professionalism)

Beerens (2000, อ้างถึงใน สุวัฒน์ งามยิ่ง, 2547) กล่าวถึงการจูงใจของครูอย่างแท้จริง คือ การให้ครูได้พัฒนาตนเอง พัฒนาทีมงาน พัฒนางานได้อย่างอิสระ เนื่องจากสิ่งที่น่าสนใจของครูมีสามลักษณะ คือ การมีแนวปฏิบัติในแนวทางที่น่ายกย่อง การปฏิบัติตามแนวค่านิยมของสังคมและการมีจรรยาบรรณในการเอาใจใส่การทำงาน นอกจากนั้นการพัฒนาครูเปรียบเสมือนการเรียนของผู้ใหญ่ ที่มีหลัก 4 ประการคือ

1. ในกระบวนการพัฒนา ควรให้อิสระแต่ละคนในการดำเนินการเอง

2. ครูมีภูมิหลัง และมีความเชี่ยวชาญอยู่ในตัว จะสามารถประยุกต์ให้เกิดการพัฒนาตนเองได้ง่าย
3. การที่จะถึงเป้าหมายการเรียนหรือไม่นั้นควรให้แต่ละคนพิจารณาประเมินเอง
4. ครูจะยินยอมผู้ที่มีความสามารถมากในการให้ความรู้ โดยต้องเชื่อมโยงกับแนวทางวิถีชีวิตของครูอาชีพเหล่านั้นด้วย

สรุปว่า คุณลักษณะที่ดีของครูด้านคุณธรรมและจรรยาบรรณ ผู้เป็นครูต้องมีความรัก ความศรัทธาในวิชาชีพครู มุ่งมั่นตั้งใจใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ เพื่อให้สิ่งสอนนักเรียนให้เกิดความเจริญงอกงามในทุกด้าน มีความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ตามจรรยาบรรณครู มีความรัก ความเมตตา และความปรารถนาดีต่อนักเรียน อุทิศตน

ตอนที่ 5 การวิจัยเชิงผสม

การศึกษาเอกสารในส่วนนี้ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการศึกษาออกเป็นทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ความหมายของการวิจัยเชิงผสม ตอนที่ 2 ความสำคัญของการวิจัยแบบผสม และ ตอนที่ 3 รูปแบบการผสมผสานวิธีการวิจัย ดังมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ความหมายของการวิจัยแบบผสม

วิธีวิจัยแบบผสม(Mixed Method Research) เป็นการออกแบบการวิจัยซึ่งอาศัย ข้อตกลงเบื้องต้นของหลักปรัชญาและวิธีการตรวจสอบ วิธีการจะเป็นเครื่องชี้แนะในการเก็บ รวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการผสมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในทุก ขั้นตอนตลอดการวิจัย วิธีการนี้เน้นที่การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และการผสมระหว่าง ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพในการศึกษากรณีเดียวหรือชุดการศึกษา เน้นการตอบสมมติฐาน ของการวิจัยโดยใช้การผสมข้อมูลทั้ง 2 ชนิด ทำให้ผลของการวิจัยที่ได้มีความสมบูรณ์ชัดเจนและ เป็นการลดข้อด้อยของการเลือกใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งในการวิจัย (Creswell, 2007)

วิธีการวิจัยแบบผสมนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไรโดย่างหนึ่งหรือหลายประการดังนี้ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2545) ได้แก่ 1) เพื่อเป็นการตรวจสอบสามเ้าให้เพิ่มความเชื่อมั่นในผลของ การวิจัย 2) เพื่อเป็นการเสริมให้สมบูรณ์หรือเติมให้เต็ม เช่นตรวจสอบประเด็นที่ซ้ำซ้อนหรือ ประเด็นที่แตกต่างของปรากฏการณ์ที่ศึกษาเป็นต้น 3) เพื่อเป็นการริเริ่ม เช่น ค้นหาประเด็นที่ ผิดปกติ ประเด็นที่ผิดธรรมดา ประเด็นที่ขัดแย้งหรือทัศนคติใหม่ ๆ เป็นต้น 4) เพื่อเป็นการพัฒนา

เช่น นำเอาผลจากการศึกษาในขั้นตอนหนึ่งไปใช้ให้เป็นประโยชน์กับในอีกขั้นตอนหนึ่ง เป็นต้น และ 5) เพื่อเป็นการขยายให้งานวิจัยมีขอบข่ายที่กว้างขวางมากขึ้น

4.1 ความสำคัญของการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research)

การวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) มีความสำคัญตามแนวคิด Tashakkori and Teddlie (1998) มีดังนี้

1. ผลการวิจัยจากวิธีการวิจัยแบบผสมสามารถเสริมต่อกันโดยใช้ผลการวิจัยจากวิธีหนึ่งอธิบายขยายความผลการวิจัยอีกวิธีหนึ่ง ช่วยให้การตอบคำถามการวิจัยได้ละเอียดชัดเจนมากกว่าการใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพเพียงรูปแบบเดียว
2. การใช้ผลการวิจัยจากวิธีหนึ่งไปช่วยพัฒนาการวิจัยอีกวิธีหนึ่งหรือการใช้ผลการวิจัยวิธีหนึ่งไปตั้งคำถามการวิจัยอีกวิธีหนึ่ง
3. การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพต่างก็มีจุดเด่นในตนเอง สามารถนำจุดเด่น มาใช้ในการแสวงหาความรู้ความจริงได้ถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น
4. การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพต่างก็มีจุดด้อยในตนเอง ผู้วิจัยสามารถนำจุดเด่นของการวิจัยเชิงปริมาณมาแก้ไขจุดด้อยของการวิจัยเชิงคุณภาพ ขณะเดียวกันอาจใช้จุดเด่นของการวิจัยเชิงคุณภาพมาใช้แก้ไขจุดด้อยของการวิจัยเชิงปริมาณ
5. สามารถนำผลผลิตจากการวิจัยแบบผสมมาสร้างความรู้ความจริงที่สมบูรณ์สำหรับใช้ในการปรับเปลี่ยนทฤษฎีหรือการปฏิบัติงาน

4.2 รูปแบบการผสมผสานวิธีการวิจัย

Creswell (2007) ได้เสนอแบบแผนการวิจัยเชิงผสม (Mixed Methods Design) ออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การออกแบบแบบสามเส้า (Triangulation Design)

ในรูปแบบนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานที่ใช้วิธีการวิจัยโดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ คู่ขนานในระยะเวลาเดียวกันเพียงระยะเดียว (One Phase Study) และให้นำน้ำหนักความสำคัญของข้อมูลทั้งสองส่วนเท่า ๆ กันเพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลจากแหล่งที่แตกต่างกันช่วยให้ได้ข้อมูลที่มีความครอบคลุมบริบทที่ศึกษา เพื่อนำไปสู่คำตอบและข้อค้นพบที่ได้มาสรุปตีความร่วมกัน

2. การออกแบบแบบฝังตัวขยายความ (The Embedded Design)

เป็นรูปแบบในการวิจัยการศึกษาระยะเดียว (One phase Study) และสองระยะ (Two Phase Study) โดยทั้งสองระยะมีความเชื่อมต่อกัน โดยมีวิธีการวิจัยแบบหนึ่งทำหน้าที่เป็น

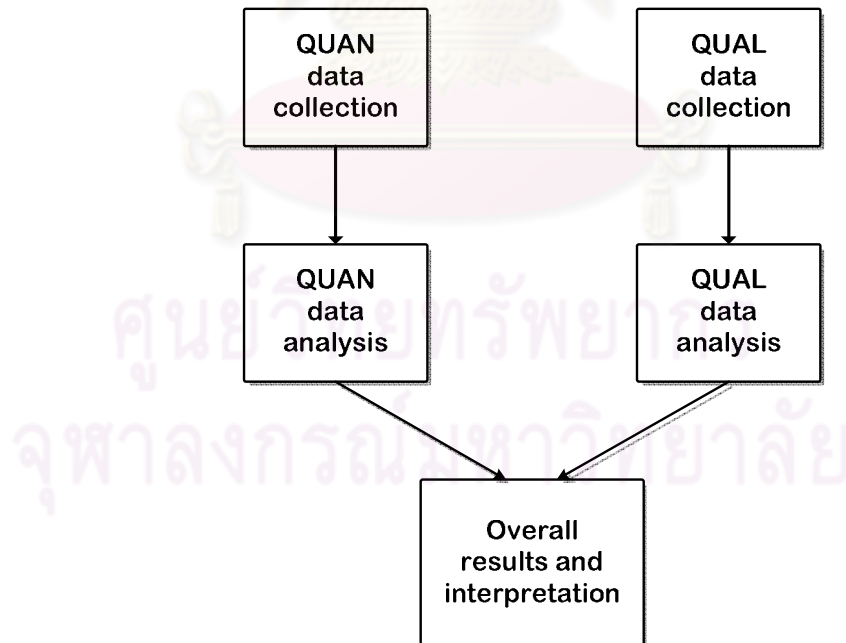
วิธีการหลักและให้วิธีการวิจัยอีกแบบหนึ่งทำหน้าที่หนึ่งเป็นวิธีการรองและทำการศึกษาคำตอบในประเด็นที่ต่างกันในระยะเวลาเดียวกัน โดยจะนำคำตอบจากประเด็นหรือวิธีการรองไปช่วยเพิ่มความสมบูรณ์ของผลการวิจัยในการตอบคำถามที่ตั้งขึ้น

3. การออกแบบแบบเชิงอธิบาย (The Explanatory Design)

เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสานแบบสองระยะต่อเนื่องกัน (Two Phase Study) โดยเริ่มจากการศึกษาระยะแรกด้วยวิธีการเชิงปริมาณก่อน และเมื่อได้ผลเชิงปริมาณแล้วจึงดำเนินการด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ เพื่อจะนำข้อมูลเชิงลึกที่ได้ขึ้นไปช่วยอธิบาย ขยายความผลของข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้ศึกษาไว้ในขั้นต้น

4. การออกแบบแบบเชิงสำรวจบุกเบิก (The Exploratory Design)

เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสานวิธีสองระยะต่อเนื่องกัน (Two Phase Study) รูปแบบนี้เหมาะสำหรับการวิจัยผู้วิจัยไม่มีข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างข้อคำถาม โดยเริ่มจากการวิจัยเชิงคุณภาพในระยะแรก เพื่อทำการศึกษาสภาพปรากฏการณ์ ซึ่งผลที่ได้จากขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะนำไปใช้สำหรับการพัฒนาเครื่องมือ เพื่อจะนำไปใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณในระยะที่สอง ซึ่งผลการพัฒนาเครื่องมือจากข้อมูลที่ได้ในระยะแรกจะทำให้เราได้เครื่องมือที่ครอบคลุมครบถ้วนในการวัดตัวแปร

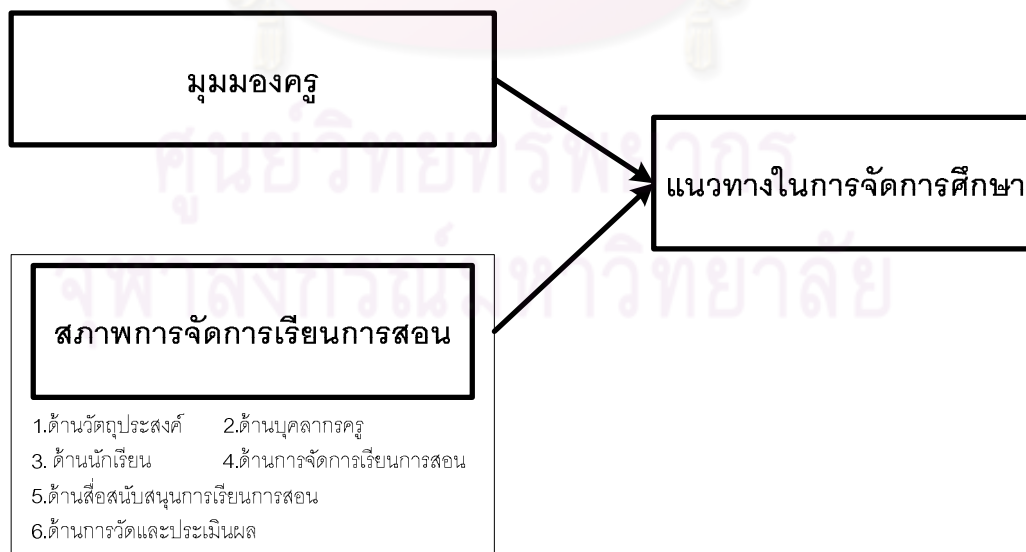

ภาพที่ 2.1 การออกแบบการวิจัยเชิงผสมแบบสามเส้า (Triangulation Design)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมในแบบที่ 1 คือ Triangulation Design Creswell (2007) โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ คู่ขนานในระยะเวลาเดียวกันเพียงระยะเดียว ให้นำน้ำหนักความสำคัญของข้อมูลทั้งสองส่วนเท่า ๆ กัน นำไปสู่คำตอบและข้อค้นพบที่ได้มาสรุปตีความร่วมกัน

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับเด็กต่างด้าว พบว่า การศึกษาในประเด็นด้านการจัดการเรียนสำหรับเด็กต่างด้าวยังมีน้อย โดยส่วนใหญ่จะมุ่งศึกษาในภาพรวมของการจัดการศึกษา และเน้นศึกษาเด็กต่างด้าวมากกว่าในมุมมองของครู ทั้งที่ครูผู้สอนน่าจะเป็นผู้ที่เข้าใจปัญหาในการจัดการเรียนการสอนดีที่สุด ทำให้ผู้วิจัยสนใจเสนอกรอบแนวคิดที่เป็นแนวทางในการศึกษาในประเด็น 2 ประเด็น ประเด็นที่ 1 มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน ประเด็นที่ 2 สภาพการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว โดยศึกษาผ่านส่วนประกอบของการจัดการเรียนการสอน ที่สามารถสังเคราะห์ได้ ใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านบุคลากรครู ด้านนักเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล และด้านเจตคติของครู ซึ่งสภาพการจัดการเรียนการสอนและมุมมองของครูจะสะท้อนให้เห็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว ดังกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว
ในโรงเรียน 2) เพื่อวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว และ 3) เพื่อหา
แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน โดยใช้การวิจัยเชิงผสม (mixed
methods research) แบบ triangulation design ใช้การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ
นำมาสรุปรวมเพื่อตอบคำถามการวิจัย โดยมีการดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3.1 การดำเนินการวิจัยเชิงผสม

ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว และเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ใช้แบบสอบถามทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบคำถามในงานวิจัยโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูระดับประถมศึกษาที่สอนเด็กต่างด้าว สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 17 จังหวัดภาคเหนือ จากโรงเรียนทั่วประเทศ 3,657 โรงเรียน (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูระดับประถมศึกษาที่สอนเด็กต่างด้าว สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 17 จังหวัดภาคเหนือ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (1970, อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2548) ได้กลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคเหนือที่สอนเด็กต่างด้าว จำนวน 397 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยมีขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 หน่วยในการสุ่ม คือ จังหวัด ผู้วิจัยจะสุ่มเลือกจังหวัดในภาคเหนือมา 5 จังหวัดด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ตาก และแม่ฮ่องสอน จากทั้งหมด 17 จังหวัด

ขั้นตอนที่ 2 หน่วยการสุ่ม คือ สำนักงานเขตพื้นที่ โดยผู้วิจัยทำการสุ่มเลือกเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละจังหวัดด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย มาจังหวัดละ 2 เขต สำหรับจังหวัดตากและจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวนเด็กต่างด้าวน้อย จึงเลือกเพียงจังหวัดละ 1 เขต รวมทั้งหมด 5 จังหวัด 8 เขต

ขั้นตอนที่ 3 หน่วยการสุ่ม คือ โรงเรียน โดยผู้วิจัยสุ่มเลือกโรงเรียนในแต่ละเขต ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เขตละ 40 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 160 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 4 หน่วยการสุ่ม คือ ครู โดยผู้วิจัยสุ่มครูในแต่ละโรงเรียนที่สุ่มได้ในตอนต้นด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวนโรงเรียนละ 5 คนในแต่ละโรงเรียน ทำให้ได้ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในการวิจัยจำนวน 800 คน โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตาราง 3.1 ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง						รวม
ขั้นตอนที่ 1	เชียงใหม่	เชียงใหม่	ลำพูน	แม่ฮ่องสอน	ตาก	5 จังหวัด
ขั้นตอนที่ 2	2 เขต	2 เขต	2 เขต	1 เขต	1 เขต	8 เขต
ขั้นตอนที่ 3	40 โรงเรียน	40 โรงเรียน	40 โรงเรียน	20 โรงเรียน	20 โรงเรียน	160 โรงเรียน
ขั้นตอนที่ 4	200 คน	200 คน	200 คน	100 คน	100 คน	800 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสร้างข้อคำถามและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ โรงเรียนสังกัด ที่ตั้ง ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ในการสอน ระดับการศึกษาสูงสุด วิชาเอก ตำแหน่งทางวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของเด็กต่างด้าวในโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ สัญชาติและเชื้อชาติของเด็กต่างด้าว และข้อคำถามแบบจัดลำดับอีก 3 ข้อเกี่ยวกับสาเหตุในการเข้ามาเรียนในโรงเรียนไทยของเด็กต่างด้าว ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของเด็กต่างด้าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของเด็กต่างด้าว

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวใน 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวัตถุประสงค์ของการเรียน ความเหมาะสมด้านบุคลากรครู ความพร้อมด้านนักเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล และด้านเจตคติของครูที่มีต่อเด็กต่างด้าว ข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยมีระดับความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามมุมมองครูต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าว มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 ตัวอย่างแบบสอบถามมุมมองครูต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าว

ข้อรายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านเจตคติของครู					
1. ท่านต้องใช้ความอดทนอย่างมากในการสอนเด็กต่างด้าว					
2. เด็กต่างด้าวมักมีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมและเชื่อฟังครู					
3. เด็กต่างด้าวอาจทำให้เกิดปัญหาสังคมในอนาคต					
4. เด็กต่างด้าวควรได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานเท่าเทียมกับเด็กไทย					
5. เด็กต่างด้าวควรได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กไทย					
6. ท่านมีความสุขในการสอนเด็กต่างด้าว					
7. หากเลือกได้ท่านไม่ต้องการสอนเด็กต่างด้าว					
8. ท่านคิดว่าเด็กต่างด้าวสามารถเป็นตัวแทนโรงเรียนในการประกวดแข่งขันต่างๆได้					
9. ท่านคิดว่าเด็กต่างด้าวมีความรักและกตัญญูต่อประเทศไทย					

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขการจัดการเรียนการสอนของครูสำหรับเด็กต่างด้าว เป็นข้อคำถามปลายเปิดให้เขียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม จำนวน 9 ข้อ

ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น

- ท่านคิดว่าบุคลากรครูที่จะสามารถสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียนควรมีลักษณะอย่างไร
- อุปสรรคที่พบในการเรียนของเด็กต่างด้าวในชั้นเรียนของท่านมีหรือไม่ อย่างไร
- ท่านมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในชั้นเรียนของท่านอย่างไร
- ท่านมีวิธีการประเมินผลการเรียนของเด็กต่างด้าวอย่างไร
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรที่มีเด็กต่างด้าวอยู่ในห้องเรียนของท่าน
- ท่านคิดว่าแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวในอนาคตจะเป็นอย่างไร

ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว แล้วจึงกำหนดกำหนดกรอบโครงสร้างของตัวแปร ที่ต้องการวัดและกำหนดรูปแบบโครงสร้างของเนื้อหาแบบสอบถาม ให้มีความหลากหลายทั้งแบบเลือกตอบ เต็มคำ และมาตราประมาณค่าทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมตามความต้องการ แบ่งออกเป็น 4 ตอน รายละเอียดดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 โครงสร้างของแบบสอบถามและจำนวนข้อในแบบสอบถาม

เนื้อหา	จำนวนข้อ	เลขที่ข้อ
ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม	10	1-10
ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของเด็กต่างด้าว	9	1-9
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สำหรับเด็กต่างด้าว	45	1-45
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติม	9	1-9
รวม	73	

2. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามและนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมและความตรงตามโครงสร้างของเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมเกี่ยวกับปริมาณข้อคำถาม ความตรงเชิงเนื้อหา จำนวนภาษา และรูปแบบการพิมพ์ โดยมีเกณฑ์ในการตัดสิน คือ คัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence: IOC) ที่คำนวณได้ระหว่าง 0.5 - 1.0 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2548) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบไว้ดังนี้

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาด้านครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ เข้าใจบริบทการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาของประเทศไทย และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับเด็กต่างด้าวในโรงเรียน จำนวน 3 ท่าน

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการวัดประเมินผลและการสร้างเครื่องมือ จำนวน 2 ท่าน

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พบว่ามีข้อคำถาม 5 ข้อที่มีมีค่าดัชนี IOC ต่ำกว่า 0.50 ($IOC > 0.50$) ได้แก่ ข้อ 2, 3, 25, 39 และ 54 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2548) รายละเอียดดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 คุณภาพของแบบสอบถามในด้านความตรงเชิงเนื้อหา

ข้อรายการ	IOC
ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา	
1. โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กต่างด้าว	0.8
2. โรงเรียนจัดการศึกษาเหมาะสมกับความพร้อมของเด็กเด็กต่างด้าว	0.4
3. วัตถุประสงค์การเรียนไม่มีความแตกต่างกับของเด็กไทย	0.4
4. การศึกษามุ่งให้เด็กต่างด้าวสามารถอ่านออกเขียนได้	0.6
5. วัตถุประสงค์สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามนโยบายของรัฐ	0.6
ด้านบุคลากรครู	
6. ครูมีความพร้อมในการสอนเด็กต่างด้าว	0.8
7. ครูสามารถสื่อสารตอบโต้กับเด็กต่างด้าวได้	1
8. ครูมีการพัฒนาและปรับปรุงการสอนเด็กต่างด้าวอยู่เสมอ	0.8
9. จำนวนครูในการสนับสนุนการสอนเด็กต่างด้าวมีเพียงพอ	1
10. ครูได้เข้ารับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับเด็กต่างด้าว	1
11. ครูมีความเข้าใจในตัวเด็กต่างด้าว	0.8
ด้านนักเรียน	
12. เด็กต่างด้าวมีความสนใจและตั้งใจในการเรียนสูง	0.8
13. เด็กต่างด้าวได้รับการสนับสนุนทางการเรียนจากผู้ปกครอง	1
14. เด็กต่างด้าวสามารถปรับตัวในโรงเรียนไทยได้เร็ว	1
15. เด็กต่างด้าวมีความประพฤติเรียบร้อย	0.8
16. เด็กต่างด้าวมีความลำบากในการสื่อสาร	0.6
17. เด็กต่างด้าวมีความกล้าแสดงออก	0.8
18. เด็กต่างด้าวสามารถเรียนรู้ได้ไม่ต่างกับเด็กไทย	0.6
19. เด็กต่างด้าวมีแนวโน้มการออกกลางคัน	0.6
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	
20. ครูใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบเดียวกับเด็กไทย	0.8
21. เด็กต่างด้าวสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้เร็ว	0.8
22. มีการสอนวิชาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติของเด็กต่างด้าว	0.8
23. การเรียนการสอนทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น	0.6
24. เด็กต่างด้าวไม่สามารถร่วมกิจกรรมการเรียนกับเด็กไทยได้	0.6
25. เป็นการเรียนการสอนที่สูญเสียเปล่า	0.4
26. เด็กต่างด้าวมีความสุขในการเรียน	0.8
ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน	
27. โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่ครบถ้วน สำหรับเด็กต่างด้าว	0.8
28. โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจสำหรับเด็กต่างด้าว	0.8
29. โรงเรียนมีการพัฒนาสื่อให้เหมาะสมอยู่เสมอสำหรับเด็กต่างด้าว	0.8

ข้อรายการ	IOC
30. สื่อทำให้เด็กต่างด้าวเรียนรู้ได้ดีขึ้น	0.6
31. เด็กต่างด้าวต้องการสื่อการเรียนการสอนที่เฉพาะเป็นพิเศษ	0.8
32. โรงเรียนมีงบประมาณในการผลิตสื่อสำหรับเด็กต่างด้าว	0.8
ด้านการประเมินผล	
33. ครูมีความลำบากในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เด็กต่างด้าว	0.8
34. โรงเรียนมีมาตรฐานในการวัดและประเมินผลเด็กต่างด้าว	0.8
35. ผลสัมฤทธิ์ของเด็กต่างด้าวอยู่ในเกณฑ์ที่ดี	0.8
36. ผลสัมฤทธิ์ของเด็กต่างด้าวสูงกว่าเด็กไทย	0.8
37. ควรใช้รูปแบบและเกณฑ์เดียวกับเด็กไทยในการวัดและประเมินผล	0.8
38. เด็กต่างด้าวไม่เข้าใจวิธีการวัดและประเมินผล	0.6
39. เด็กต่างด้าวไม่ใส่ใจในการวัดและประเมินผล	0.4
40. ความร่วมมือของผู้ปกครองเด็กต่างด้าวในการวัดและประเมินผล	0.6
ด้านเจตคติของครู	
41. ครูเบื่อหน่ายในการสอนเด็กต่างด้าว	0.8
42. เด็กต่างด้าวมักได้รับความไว้วางใจจากครู	0.6
43. เด็กต่างด้าวมักมีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมกับครู	0.8
44. เด็กต่างด้าวเคารพและเชื่อฟังครู	0.8
45. เด็กต่างด้าวเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ	0.8
46. เด็กต่างด้าวควรได้รับสิทธิเท่าเทียมกับเด็กไทย	1
47. เด็กต่างด้าวควรได้รับการสนับสนุนทางการศึกษา	1
48. ครูมีความสุขในการสอนเด็กต่างด้าว	1
49. ครูจำใจต้องสอนเด็กต่างด้าว	0.8
50. เด็กต่างด้าวเป็นที่ยอมรับของเพื่อนเด็กไทย	0.6
51. เด็กต่างด้าวสามารถเป็นตัวแทนโรงเรียนในการประกวดแข่งขันต่างๆ	0.6
52. เด็กต่างด้าวสามารถเรียนระดับที่สูงขึ้นได้เท่าที่ต้องการ	0.6
53. เด็กต่างด้าวตระหนักและกตัญญูต่อประเทศไทย	0.8
54. เด็กต่างด้าวสามารถมีสัญชาติไทยได้	0.2

3. ปรับปรุงภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา รายละเอียดดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 การปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุง
	ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา	
5	วัตถุประสงค์สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามนโยบายของรัฐ	ตัดออก
	ด้านบุคลากรครู	
6	ครูมีความพร้อมในการสอนเด็กต่างด้าว	ครูในโรงเรียนของท่านมีเวลาในการดูแลเด็กต่างด้าวอย่างเต็มที่ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน
9	จำนวนครูในการสนับสนุนการสอนเด็กต่างด้าวมีเพียงพอ	ท่านคิดว่าครูในโรงเรียนของท่านมีจำนวนเพียงพอต่อการสอนเด็กต่างด้าว
11	ครูมีความเข้าใจในตัวเด็กต่างด้าว	ท่านมีความเข้าใจในความแตกต่างของเด็กแต่ละสัญชาติ
	ด้านนักเรียน	
18	เด็กต่างด้าวสามารถเรียนรู้ได้ไม่ต่างกับเด็กไทย	ท่านคิดว่าเด็กต่างด้าวสามารถเรียนรู้ได้เร็ว
19	เด็กต่างด้าวมีแนวโน้มการออกกลางคัน	ท่านคิดว่าเด็กต่างด้าวมีแนวโน้มที่จะเรียนไม่จบ
	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	
20	ครูใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบเดียวกับเด็กไทย	ท่านสอนเด็กต่างด้าวด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่แตกต่างจากเด็กไทย
21	เด็กต่างด้าวสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้เร็ว	กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของเด็กต่างด้าว
22	มีการสอนวิชาเฉพาะที่เกี่ยวกับเชื้อชาติของเด็กต่างด้าว	ท่านมีการสอนวิชาเฉพาะที่เกี่ยวกับเชื้อชาติของเด็กต่างด้าว
23	การเรียนการสอนทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น	การเรียนการสอนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กต่างด้าวให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้นได้
24	เด็กต่างด้าวไม่สามารถร่วมกิจกรรมการเรียนกับเด็กไทยได้	การสอนเด็กต่างด้าวไม่สามารถสอนร่วมชั้นเรียนกับเด็กไทยได้
25	เป็นการเรียนการสอนที่สูญเปล่า	การจัดการเรียนการสอนแก่เด็กต่างด้าวให้ประสบความสำเร็จนั้นทำได้ยาก
	ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน	
28	โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจสำหรับเด็กต่างด้าว	โรงเรียนมีการจัดหาสื่อการสอนพิเศษที่น่าสนใจสำหรับเด็กต่างด้าว
เพิ่ม		เด็กต่างด้าวมีอุปกรณ์การเรียนครบถ้วน
เพิ่ม		ผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุตรหลาน
	ด้านการประเมินผล	
35	ผลสัมฤทธิ์ของเด็กต่างด้าวอยู่ในเกณฑ์ที่ดี	ตัดออก

ข้อ	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุง
36	ผลสัมฤทธิ์ของเด็กต่างด้าวสูงกว่าเด็กไทย	ย้ายไปด้านการเรียนการสอน
37	ควรใช้รูปแบบและเกณฑ์เดียวกับเด็กไทยในการวัดและประเมินผล	การวัดและประเมินผลเด็กต่างด้าวควรใช้รูปแบบและเกณฑ์เดียวกับเด็กไทย
38	เด็กต่างด้าวไม่เข้าใจวิธีการวัดและประเมินผล	ตัดออก
39	เด็กต่างด้าวไม่ใส่ใจในการวัดและประเมินผล	ตัดออก
40	ความร่วมมือของผู้ปกครองเด็กต่างด้าวในการวัดและประเมินผล	ตัดออก
ด้านเจตคติของครู		
41	ครูเบื่อหน่ายในการสอนเด็กต่างด้าว	ท่านต้องใช้ความอดทนอย่างมากในการสอนเด็กต่างด้าว
42	เด็กต่างด้าวมักได้รับความไว้วางใจจากครู	ตัดออก
43	เด็กต่างด้าวมีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมกับครู	เด็กต่างด้าวมีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมและเชื่อฟังครู
44	เด็กต่างด้าวเคารพและเชื่อฟังครู	ตัดออก
45	เด็กต่างด้าวเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ	เด็กต่างด้าวอาจทำให้เกิดปัญหาสังคมในอนาคต
46	เด็กต่างด้าวควรได้รับสิทธิเท่าเทียมกับเด็กไทย	เด็กต่างด้าวควรได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานเท่าเทียมกับเด็กไทย
47	เด็กต่างด้าวควรได้รับการสนับสนุนทางการศึกษา	เด็กต่างด้าวควรได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กไทย
48	ครูมีความสุขในการสอนเด็กต่างด้าว	ท่านมีความสุขในการสอนเด็กต่างด้าว
49	ครูจำใจต้องสอนเด็กต่างด้าว	หากเลือกได้ท่านไม่ต้องการสอนเด็กต่างด้าว
50	เด็กต่างด้าวเป็นที่ยอมรับของเพื่อนเด็กไทย	ย้ายไปด้านผู้เรียน
52	เด็กต่างด้าวสามารถเรียนระดับที่สูงขึ้นได้เท่าที่ต้องการ	ตัดออก
53	เด็กต่างด้าวตระหนักและกตัญญูต่อประเทศไทย	ท่านคิดว่าเด็กต่างด้าวมีความกตัญญูต่อประเทศไทย
54	เด็กต่างด้าวสามารถมีสัญชาติไทยได้	ตัดออก

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง จากนั้นนำไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อปรับปรุงสำนวนภาษา และตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามแบบความสอดคล้องภายใน โดยใช้การประมาณค่าความเที่ยงตามสูตรของ Cronbach's Alpha (ศิริชัย กัญจนวาสี, 2548) โดยสามารถสรุปค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.8812

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การขอความร่วมมือในการวิจัยโดยผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ประสานขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ดำเนินการวิจัยจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง
3. ส่งเอกสารให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนที่ได้ประสานงานไว้ในขั้นต้น ซึ่งเอกสารประกอบด้วย หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย เอกสารคำชี้แจงการทำแบบสอบถาม แบบสอบถามสำหรับครูจำนวนโรงเรียนละ 5 ฉบับ และซองเปล่าติดแสตมป์เพื่อการส่งกลับคืน
4. ผู้วิจัยติดต่อประสานกับทางโรงเรียนอีกครั้งในการเก็บรวบรวมข้อมูลและส่งเครื่องมือวิจัยกลับคืนมายังผู้วิจัย จากการดำเนินการดังกล่าวทำให้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 489 คน คิดเป็นร้อยละ 61.12 โดยจังหวัดลำพูนมีอัตราการตอบกลับสูงที่สุด (ร้อยละ 65) รองลงมาคือ จังหวัดเชียงราย และเชียงใหม่ (ร้อยละ 64.5 และ 60 ตามลำดับ) โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.6

ตาราง 3.6 ร้อยละการตอบกลับของแบบสอบถาม

จำนวนแบบสอบถาม	เชียงราย	เชียงใหม่	ลำพูน	แม่ฮ่องสอน	ตาก	รวม
จำนวนที่ส่ง	200	200	200	100	100	800
ส่งกลับคืน	129	120	130	57	53	489
ร้อยละ	64.5	60	65	57	53	61.12

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล โดยตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาเพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล หากพบว่าแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ จะทำการคัดแยกออก
2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าว โดยใช้สถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำตาราง 2 มิติ (cross-tabulation) t-test และ ANOVA โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

เกณฑ์ในการแปลความหมายมุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่าง
 ด้าวในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระดับค่าในการแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบกรณีศึกษา (case study) โดยการวิจัยในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์
 เพื่อวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน และวิเคราะห์มุมมองของครูใน
 การจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว โดยเลือกกรณีศึกษาเป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่มีเด็กต่าง
 ด้าวเรียนอยู่จำนวน 2 โรงเรียน ผู้วิจัยเข้าไปศึกษาภาคสนามโดยการวิเคราะห์เอกสาร
 (documentary analysis) การสังเกต (observation) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal
 interview) และการสนทนากลุ่ม (focus group) จากบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และ
 นักเรียน การดำเนินงานวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

เกณฑ์และขั้นตอนในการเลือกกรณีศึกษา

สำหรับกรณีศึกษา ผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

1. เป็นโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใน
 การศึกษาเชิงปริมาณ
2. เป็นโรงเรียนที่มีเด็กต่างด้าวเรียนอยู่มากกว่าร้อยละ 50 ของโรงเรียน
3. เป็นโรงเรียนมีลักษณะเฉพาะตัว มีความโดดเด่นในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่าง
 ด้าว
4. เป็นโรงเรียนที่ยินดีให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการเก็บข้อมูลและผู้วิจัยสามารถเดินทางไป
 ได้สะดวก

จากเกณฑ์ในการคัดเลือกและเพื่อความครอบคลุมสภาพบริบทของโรงเรียนในการศึกษา
 ผู้วิจัยจึงเลือกกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ได้ 2 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนเด็กต่างแดน 1 (ชื่อสมมติ)
 และโรงเรียนเด็กต่างแดน 2 (ชื่อสมมติ) ซึ่งทั้งสองโรงเรียนมีความแตกต่างและมีลักษณะเฉพาะตัว

โรงเรียนต่างแดน 1 เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนแก่เด็กต่างด้าวโดยเฉพาะ เด็กต่างด้าวที่จะเข้าในโรงเรียนไทย สำนักงานเขตพื้นที่มักจะแนะนำให้มาเริ่มเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้ เพราะมีความพร้อมด้านบุคลากรและงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กรพิทักษ์สิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ โรงเรียนแห่งนี้ตั้งอยู่ในชุมชนของคนต่างด้าว นักเรียนร้อยละ 90 ของทั้งเรียนทั้งหมดเป็นเด็กต่างด้าว

โรงเรียนเด็กต่างแดน 2 เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งอยู่ในชุมชนคนไทย เดิมจัดการศึกษาให้เด็กไทยแต่ ปัจจุบันมีเด็กต่างด้าวย้ายเข้ามาเรียนร่วม การเรียนการสอนทุกอย่างเหมือนกับโรงเรียนทั่วไป งบประมาณที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้รับจากสำนักงานเขตพื้นที่ มีเด็กต่างด้าวอยู่ร้อยละ 60 ของนักเรียนทั้งหมด

การจัดเก็บข้อมูล

ในการจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. แหล่งบุคคล ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย ครู จำนวน 5 คน นักเรียน จำนวน 5 คน และผู้ปกครองเด็กต่างด้าว จำนวน 5 คน นอกจากนี้ผู้วิจัยสนทนากลุ่มกับนักเรียน จำนวน 10 คน มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.7 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาภาคสนาม

	กรณีศึกษาที่ 1	กรณีศึกษาที่ 2
1. ครู (ช่วงชั้นที่ 1= 2 คน/ช่วงชั้นที่ 2= 3 คน)	5	5
2. เด็กไทย (ช่วงชั้นที่ 1= 5 คน/ช่วงชั้นที่ 2= 5 คน)	10	10
3.เด็กต่างด้าว (ช่วงชั้นที่ 1= 5 คน/ช่วงชั้นที่ 2= 5 คน)	10	10
3. ผู้ปกครองเด็กต่างด้าว	5	5

2. แหล่งเหตุการณ์ ผู้วิจัยได้สังเกตสถานการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน ตั้งแต่การทำกิจกรรมประจำวัน การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนของเด็กต่างด้าว สังเกตวิถีชีวิต พฤติกรรมการอยู่ร่วมกันภายในโรงเรียนของเด็กต่างด้าว เช่น การเดินทางมาเรียน การรับประทานอาหาร การแต่งกาย พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียน เช่น การเข้าแถวเคารพธงชาติ การสวดมนต์ การเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เป็นต้น

3. แหล่งเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สังเกตที่ตั้ง และสภาพชุมชนโดยรอบโรงเรียน สถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องศูนย์วิชาการต่าง ๆ ห้องเรียน บอร์ดให้ความรู้ เป็นต้น

4. แหล่งเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน (SAR) เอกสารประชาสัมพันธ์โรงเรียน ตารางเรียน ผลงานนักเรียน หนังสือเรียน สมุดแบบฝึกหัดของนักเรียน ใบงาน ฯลฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาภาคสนามในครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการศึกษาภาคสนาม
2. แบบสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ครู แบบสัมภาษณ์เด็กต่างด้าว และแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กต่างด้าว โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ครู ในประเด็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนที่มีเด็กต่างด้าวเรียนร่วมอยู่กับเด็กไทยใน 7 ด้าน ได้แก่ ความสอดคล้องในด้านวัตถุประสงค์ของการเรียน ความเหมาะสมด้านบุคลากรครู ความพร้อมด้านนักเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล และด้านเจตคติของครูที่มีต่อเด็กต่างด้าว

ตัวอย่างประเด็นสัมภาษณ์

- การจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมด้านบุคลากรครูมากน้อยเพียงใด
- ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นแบบใด
- ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างไร
- ด้านเจตคติของครูที่มีต่อเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- การปรับตัวของเด็กต่างด้าวกับสังคมในโรงเรียนเป็นอย่างไร
- เหตุผลในการเข้าเรียนในโรงเรียนคืออะไร
- อุปสรรคปัญหาในการเรียนของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- สภาพครอบครัวของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- ความร่วมมือกับทางโรงเรียนของผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- การสนับสนุนบุคลากรในการเรียนของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครูต่อเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร

2.2 แบบสัมภาษณ์เด็กต่างด้าว ในประเด็นเกี่ยวกับการปรับตัวกับสังคมในโรงเรียน เหตุผลในการเข้าเรียนในโรงเรียน ความมุ่งหวังในอนาคต อุปสรรคปัญหาในการเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอน สภาพชุมชนที่อาศัยอยู่ สภาพครอบครัว

ตัวอย่างประเด็นสัมภาษณ์เด็กต่างด้าว

- เหตุผลในการเข้าเรียนในโรงเรียนคืออะไร
- ความมุ่งหวังในอนาคตของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- การปรับตัวของเด็กต่างด้าวกับสังคมในโรงเรียนเป็นอย่างไร
- อุปสรรคปัญหาในการเรียนของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- สภาพชุมชนที่อาศัยอยู่ของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- สภาพครอบครัวของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครูของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร

2.3 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กต่างด้าว ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน การสนับสนุนบุตรหลานในการเรียน ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครู

ตัวอย่างประเด็นสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กต่างด้าว

- สภาพชุมชนที่อาศัยอยู่ของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- สภาพครอบครัวของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- เหตุผลในการเข้าเรียนในโรงเรียนและความมุ่งหวังในอนาคตของเด็กต่างด้าวคืออะไร
- การปรับตัวของเด็กต่างด้าวกับสังคมในโรงเรียนเป็นอย่างไร
- การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนของผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- การสนับสนุนบุตรหลานในการเรียนของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- อุปสรรคปัญหาในการเรียนของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครูของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร

3. แบบสังเกต ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยสังเกตสภาพโรงเรียน ห้องเรียน และบรรยากาศการเรียนการสอนภายในห้องเรียน โดยใช้กรอบการสังเกตของ

Loftland (อ้างถึงใน นิตยา ชูโต, 2545) ซึ่งประกอบด้วยแนวคิด 6 ด้าน ได้แก่ 1) การกระทำ (acts) 2) กิจกรรม (activities) 3) ความหมาย (meanings) 4) ความสัมพันธ์ (relationship) 5) การมีส่วนร่วม (participation) และ 6) สถานที่ (settings) โดยสังเกตห้องเรียนในช่วงชั้นละ 1 ห้อง ซึ่งประเด็นในการสังเกต คือ ลักษณะทั่วไปของโรงเรียน รูปแบบการจัดกิจกรรมในห้องเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับเด็กต่างด้าว หรือระหว่างเด็กต่างด้าวกับเพื่อนเด็กไทย ความสนใจในการเรียนของเด็กต่างด้าว ปัจจัยสนับสนุนหรืออุปสรรคขัดขวางในการเรียนของเด็กต่างด้าว ซึ่งประกอบด้วย 1) แบบสังเกตชั้นเรียน 2) แบบสังเกตสถานที่และแหล่งเรียนรู้ และ 3) แบบสังเกตกิจกรรมและนักเรียน

4. แบบบันทึกการสนทนากลุ่มนักเรียน ซึ่งแนวทางในการสนทนากลุ่มกับเด็กต่างด้าวและเด็กไทย

4.1 ประเด็นการสนทนากลุ่มกับเด็กต่างด้าว เช่น การปรับตัวกับสังคมในโรงเรียน ความรู้สึกที่มีเพื่อนเด็กไทยในห้องเรียน เหตุผลในการเข้าเรียนในโรงเรียน ความมุ่งหวังในอนาคต อุปสรรคและปัญหาในการเรียน เป็นต้น

4.2 ประเด็นในการสนทนากลุ่มกับเด็กไทย เช่น ความรู้สึกที่มีเพื่อนต่างด้าวในห้องเรียน การปรับตัวเข้ากับเพื่อนเด็กต่างด้าว อุปสรรคในการเรียนของเด็กต่างด้าว สาเหตุที่เพื่อนต่างด้าวต้องมาเรียน เป็นต้น

แผนการศึกษาภาคสนาม

ผู้วิจัยได้วางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการลงศึกษาภาคสนามโดยกำหนดช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล กิจกรรมที่ต้องดำเนินการและแหล่งข้อมูล มีรายละเอียดดังตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.8 แผนการศึกษาภาคสนาม

วันเดือนปี	กิจกรรมการวิจัย	ผู้ให้ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
กรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนต่างแดน 1		
22 พ.ย. 53	1. เข้าพบผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บข้อมูล 2. สร้างความสัมพันธ์ 3. เก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไป	- ผู้อำนวยการและครู

วันเดือนปี	กิจกรรมการวิจัย	ผู้ให้ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
23 พ.ย. 53	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างความสัมพันธ์ 2. เข้าพบผู้อำนวยการเพื่อขอเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียน 3. วิเคราะห์เอกสาร 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้อำนวยการและครู - ข้อมูลโรงเรียน - นโยบาย หลักสูตร - วิสัยทัศน์ - วารสารโรงเรียน - สภาพโรงเรียน - รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน (SAR) - เอกสารประชาสัมพันธ์โรงเรียน
24 พ.ย. 53	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังเกตกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนของครู 2. สัมภาษณ์ครูในโรงเรียน 5 คนโดยใช้เทปบันทึกเสียงและการจดบันทึกการให้สัมภาษณ์ของครู 3. วิเคราะห์เอกสาร 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพแวดล้อมโรงเรียนและในห้องเรียนช่วงชั้นที่ 1 - ครู
25 พ.ย. 53	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังเกตกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน 2. สัมภาษณ์ผู้ปกครองในโรงเรียน 5 คน โดยการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ 3. วิเคราะห์เอกสาร 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพแวดล้อมโรงเรียนและในห้องเรียนช่วงชั้นที่ 2 - ผู้ปกครองเด็กต่างด้าว 5 คน
26 พ.ย. 53	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังเกตกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน 2. สันทนาการกลุ่มนักเรียน 8-10 คนโดยใช้เทปบันทึกเสียงและการจดบันทึกการสนทนากลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มเด็กต่างด้าวและเด็กไทย
กรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนต่างแดน 2		
29 พ.ย. 53	<ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าพบผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บข้อมูล 2. สร้างความสัมพันธ์ 3. เก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไป 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้อำนวยการและครู
30 พ.ย. 53	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างความสัมพันธ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้อำนวยการและครู

วันเดือนปี	กิจกรรมการวิจัย	ผู้ให้ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
	2. เข้าพบผู้อำนวยการเพื่อขอเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียน 3. วิเคราะห์เอกสาร	- ข้อมูลโรงเรียน - นโยบาย หลักสูตร - วิสัยทัศน์ - วารสารโรงเรียน - สภาพโรงเรียน
1 ธ.ค. 53	1. สังเกตกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนของครู 2. สัมภาษณ์ครูในโรงเรียน 5 คนโดยใช้เทปบันทึกเสียงและการจดบันทึกการให้สัมภาษณ์ของครู 3. วิเคราะห์เอกสาร	- สภาพแวดล้อมโรงเรียนและในห้องเรียนช่วงชั้นที่ 1 - ครูในโรงเรียน 5 คน
2 ธ.ค. 53	1. สังเกตกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน 2. สัมภาษณ์ผู้ปกครองในโรงเรียน 5 คน โดยการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ 3. วิเคราะห์เอกสาร	- สภาพแวดล้อมโรงเรียนและในห้องเรียนช่วงชั้นที่ 2 - ผู้ปกครองเด็กต่างด้าว 5 คน
3 ธ.ค. 53	1. สังเกตกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน 2. สนทนากลุ่มนักเรียน 8-10 คนโดยใช้เทปบันทึกเสียงและการจดบันทึกการสนทนากลุ่ม 3. วิเคราะห์เอกสาร	- กลุ่มเด็กต่างด้าวและเด็กไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจากขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการลดทอนข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งทั้ง 3 กระบวนการนี้จะทำควบคู่ไปในระหว่างเก็บข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เพื่อเขียนรายงานการวิจัย

1. การลดทอนข้อมูล (data reduction) โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่บันทึกภาคสนาม (field note) ที่บันทึกไว้ มาอ่านทบทวนลงรหัส และลงความเห็นเบื้องต้น เพื่อจะได้นำมาวางแผนในการปรับปรุงการเก็บข้อมูลในลำดับต่อไป วิเคราะห์ในประเด็นที่น่าสนใจ เช่น วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าว ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ เป็นต้น

2. การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยจะพิจารณาความถูกต้อง ความพอเพียงและความน่าเชื่อถือ โดยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) จากข้อมูลหลาย ๆ แหล่งในประเด็นเดียวกัน จนกระทั่งได้ข้อสรุปในประเด็นนั้น ๆ ออกมา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะทำความเข้าใจไปในขณะเก็บข้อมูลเพื่อให้การสัมภาษณ์หรือ การสนทนากลุ่มมีประเด็นที่กระชับ และเมื่อได้ข้อมูลสุดท้ายแล้วก็จะนำมาวิเคราะห์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยเน้นเนื้อหาที่อิงแนวคิดจากกรอบแนวคิดการวิจัย เป็นหลัก ให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้อง ภาพรวมของการวิเคราะห์ ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 วิธี ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์แบบอุปนัย โดยการตีความและสร้างข้อสรุปจากข้อมูลภาคสนาม

3.2 การวิเคราะห์จำแนกข้อมูล คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิดต่าง ๆ ทั้งที่ใช้แนวคิด ทฤษฎีและไม่ใช้ทฤษฎี

3.2.1 แบบใช้ทฤษฎี คือ การจำแนกข้อมูลชนิดต่าง ๆ ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งโดยแยกออกเป็นการกระทำ กิจกรรม ความหมาย ความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม และสภาพสังคม เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ Lofland (อ้างถึงใน นิตา ชูโต, 2545)

3.2.2 แบบไม่ใช้ทฤษฎี คือ การจำแนกข้อมูลที่จะวิเคราะห์ตามความเหมาะสมของข้อมูล โดยใช้สามัญสำนึกหรือประสบการณ์ของผู้วิจัยในการตัดสินใจ

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการลงศึกษาภาคสนาม มาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ ตีความสภาพ การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในโรงเรียน นำเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีการบรรยายและ ตีความผลของข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน รวมทั้งยกคำพูดของผู้ให้ข้อมูลมาอ้างอิง สนับสนุนเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิจัยการศึกษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน 2) เพื่อวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว 3) เพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน โดยใช้การวิจัยเชิงผสม (mixed methods research) ใช้การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มาสรุปรวมเพื่อตอบคำถามการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการแบ่งเป็น 2 ส่วน การศึกษาเชิงปริมาณใช้วิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับมุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน ควบคู่กับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การศึกษารายกรณี (case study) เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของเด็กไร้สัญชาติในภาคเหนือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสรุปร่วมกันเพื่อตอบคำถามการวิจัยให้มีความครอบคลุม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัย มี 3 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 สภาพการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน ส่วนที่ 2 มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว ส่วนที่ 3 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน

ส่วนที่ 1 สภาพการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน

1.1 ข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลจากการลงศึกษาภาคสนามทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สภาพการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในโรงเรียน เพื่อนำไปสร้างและพัฒนาเครื่องมือเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของเด็กต่างด้าวในโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวใน 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวัตถุประสงค์ของการเรียน ความเหมาะสมด้านบุคลากรครู ความพร้อมด้านนักเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล และด้านเจตคติของครูที่มีต่อเด็กต่างด้าว ข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขการจัดการเรียนการสอนของครูสำหรับเด็กต่างด้าว โดยเก็บข้อมูลกับครูระดับประถมศึกษาที่สอนเด็กต่างด้าว จำนวน 489 คน

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างครูส่วนใหญ่มาจากโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน (ร้อยละ 38.85) เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 75.46) มีอายุมากกว่า 40 ปี (ร้อยละ 70.55) รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี (ร้อยละ 20.65) โรงเรียนตั้งอยู่นอกอำเภอเมือง (ร้อยละ 69.12) โดยครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 21 ปี (ร้อยละ 61.96) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 83.44) วิชาเอกที่พบมากที่สุดคือ อื่น ๆ ได้แก่ ประถมศึกษา และบริหารการศึกษา (ร้อยละ 57.26) ครูส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางวิชาการชำนาญการ รองลงมาคือ ข้าราชการพิเศษและครูผู้ช่วยตามลำดับ (ร้อยละ 48.47, 27.61 และ 13.91 ตามลำดับ) รายละเอียดดังตาราง 4.1

ตาราง 4.1 การแจกแจงความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ข้อมูลพื้นฐาน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ								
ชาย	56	29.47	43	23.76	21	17.80	120	24.54
หญิง	134	70.53	138	76.24	97	82.20	369	75.46
รวม	190	100.0	181	100.0	118	100.0	489	100.0
อายุ								
0-25 ปี	3	1.58	1	0.55	0	0.00	4	0.82
25-30 ปี	13	6.84	14	7.73	12	10.17	39	7.98
31-40 ปี	28	14.74	36	19.89	37	31.36	101	20.65
มากกว่า 41 ปี	146	76.84	130	71.82	69	58.47	345	70.55
รวม	190	100.00	181	100.00	118	100.00	489	100.00
ที่ตั้ง								
ในเมือง	46	24.21	90	49.72	15	12.71	151	30.88
นอกเมือง	144	75.79	91	50.28	103	87.29	338	69.12
รวม	190	100.00	181	100.00	118	100.00	489	100.00
ประสบการณ์ในการสอน								
น้อยกว่า 6 ปี	21	11.05	22	12.15	17	14.41	60	12.27
6-10 ปี	11	5.79	19	10.50	21	17.80	51	10.43
11-15 ปี	11	5.79	11	6.08	13	11.02	35	7.16

ข้อมูลพื้นฐาน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
16-20 ปี	11	5.79	11	6.08	18	15.25	40	8.18
มากกว่า 21 ปี	136	71.58	118	65.19	49	41.53	303	61.96
รวม	190	100.00	181	100.00	118	100.00	489	100.00
ระดับการศึกษา								
ต่ำกว่าป.ตรี	9	4.74	2	1.10	1	0.85	12	2.45
ปริญญาตรี	155	81.58	158	87.29	95	80.51	408	83.44
ปริญญาโท	26	13.68	21	11.60	22	18.64	69	14.11
ปริญญาเอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	190	100.00	181	100.00	118	100.00	489	100.00
วิชาเอก								
ภาษาไทย	16	8.42	13	7.18	8	6.78	37	7.57
คณิตศาสตร์	6	3.16	9	4.97	3	2.54	18	3.68
ภาษาอังกฤษ	7	3.68	6	3.31	10	8.47	23	4.70
ดนตรีศึกษา	4	2.11	9	4.97	2	1.69	15	3.07
วิทยาศาสตร์	11	5.79	16	8.84	14	11.86	41	8.38
พลศึกษา	10	5.26	10	5.52	4	3.39	24	4.91
สังคมศึกษา	20	10.53	14	7.73	17	14.41	51	10.43
อื่น ๆ	116	61.05	104	57.46	60	50.85	280	57.26
รวม	190	100.00	181	100.00	118	100.00	489	100.00
ตำแหน่งวิชาการ								
อัตราจ้าง	18	9.47	16	8.84	9	7.63	43	8.79
ครูผู้ช่วย คศ.1	12	6.32	26	14.36	30	25.42	68	13.91
ครูชำนาญการ	94	49.47	82	45.30	61	51.69	237	48.47
ครูชำนาญการ	64	33.68	54	29.83	17	14.41	135	27.61
ครูเชี่ยวชาญ	0	0.00	0	0.00	1	0.85	1	0.20
อื่น ๆ	2	1.05	3	1.66	0	0.00	5	1.02
รวม	190	100.00	181	100.00	118	100.00	489	100.00

1.2 ข้อมูลพื้นฐานของเด็กต่างด้าวตามการรับรู้ของครู

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติข้อมูลพื้นฐานของเด็กต่างด้าวพบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่ในโรงเรียนมีสัญชาติพม่ามากที่สุด รองลงมาคือ เด็กไร้สัญชาติ (ร้อยละ 71.40 และ 21.81 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่มีเชื้อชาติพม่า (ร้อยละ 41.44) รองมาคือ เชื้อชาติไทยใหญ่ (ร้อยละ 34.64) เข้ามาในประเทศไทยด้วยวิธีการถูกกฎหมาย (ร้อยละ 55.26) เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่เกิดในประเทศไทย (ร้อยละ 58.58) รายละเอียดดังตาราง 4.2

ตาราง 4.2 การแจกแจงความถี่และร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของเด็กต่างด้าวตามการรับรู้ของครูจำแนกตามขนาดโรงเรียน (N = 489)

ข้อมูลเด็กต่างด้าว	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สัญชาติ								
พม่า	149	78.84	133	73.48	65	56.03	347	71.40
ลาว	1	0.53	0	0.00	0	0.00	1	0.21
ไร้สัญชาติ	37	19.58	38	20.99	31	26.72	106	21.81
อื่นๆ	2	1.06	10	4.97	20	17.24	32	6.38
รวม	189	100.00	181	100.00	116	100.00	486	100.00
เชื้อชาติ								
พม่า	98	52.13	75	41.90	28	23.73	201	41.44
ไทยใหญ่	56	29.79	68	37.99	44	37.29	168	34.64
ชาวเขา	15	7.98	17	9.50	21	17.80	53	10.93
อื่นๆ	19	10.11	19	10.61	25	21.19	63	12.99
รวม	188	100.00	179	100.00	118	100.00	485	100.00
วิธีการเข้าประเทศ								
ถูกกฎหมาย	109	61.93	90	54.88	48	44.86	247	55.26
ผิดกฎหมาย	57	32.39	64	39.02	53	49.53	174	38.93
อื่นๆ	10	5.68	10	6.10	6	5.61	26	5.82
รวม	176	100.00	164	100.00	107	100.00	447	100.00
สถานที่เกิด								
เกิดในไทย	92	49.73	118	66.67	70	60.34	280	58.58
ไม่ได้เกิดในไทย	77	41.62	41	23.16	33	28.45	151	31.59

ข้อมูลเด็กต่างด้าว	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อื่น ๆ	16	8.65	18	10.17	13	11.21	47	9.83
รวม	185	100.00	177	100.00	116	100.00	478	100.00

สำหรับข้อมูลอาชีพผู้ปกครองของเด็กต่างด้าว จากการวิเคราะห์พบว่า บิดาเด็กต่างด้าว ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด รองลงมาคือ กรรมกรก่อสร้าง และคนสวนผู้ดูแลบ้านตามลำดับ (ร้อยละ 49.64, 26.73, 20.53 ตามลำดับ) ส่วนมารดาเด็กต่างด้าวส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด รองลงมาคือ กรรมกรก่อสร้าง และแม่บ้านตามลำดับ (ร้อยละ 53.29, 25.42, 16.46 ตามลำดับ) รายละเอียดดังตาราง 4.3

ตาราง 4.3 การแจกแจงความถี่และร้อยละอาชีพของบิดามารดาของเด็กต่างด้าวตามการรับรู้ของครู

อาชีพของบิดา	ความถี่	ร้อยละ	อาชีพของมารดา	ความถี่	ร้อยละ
1. รับจ้างทั่วไป	416	49.64	1. รับจ้างทั่วไป	441	53.39
2. กรรมกร/ก่อสร้าง	224	26.73	2. กรรมกร/ก่อสร้าง	210	25.42
3. ผู้ดูแลบ้าน/คนสวน	172	20.53	3. แม่บ้าน	136	16.46
4. คนครัว	23	2.74	4. คนครัว	36	4.36
5. อื่น ๆ	3	0.36	5. อื่น ๆ	3	0.36
รวม	838	100.00	รวม	826	100.00

1.3 ความมุ่งหวังในอนาคตของเด็กต่างด้าว

ครูให้ความเห็นว่าเด็กหลายคนมีความต้องการที่จะอาศัยอยู่ในประเทศไทยต่อ เนื่องจากเมืองไทยเป็นประเทศที่มีความสงบร่มเย็นกว่าประเทศของพวกเขา พวกเขาต้องการเรียนหนังสือให้สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อจะได้มีอาชีพการงานที่ดี ซึ่งครูบางคนมองว่าอาจเข้ามาแย่งงานเด็กไทยในอนาคต สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“...เด็กบางคนโตขึ้นมาในอนาคต บางคนได้เป็นถึงครู เข้ามาในระบบการศึกษาแถวบนดอย...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 1 ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

“...เด็กกลุ่มนี้นับวันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และมีความสามารถซึ่งต่อไปต้องมาแย่งงานเด็กไทยแน่นอน...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 3 ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของเด็กต่างด้าวจากการสนทนากลุ่มที่กล่าวไว้ว่า เด็กต่างด้าวต้องการอยู่และประกอบอาชีพในประเทศไทย ในขณะที่เด็กต่างด้าวบางคนต้องการกลับประเทศ เพราะเป็นห่วงญาติพี่น้อง ซึ่งบางคนมองว่าเด็กต่างด้าวจะเข้ามาในระบบแรงงานของสังคมไทยในอนาคต ดังต่อไปนี้

“...ไม่อยากกลับเพราะไม่มีญาติเหลือแล้ว...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

“...จบแล้วอยากเรียนต่อ กลับไปเที่ยวที่ไทยใหญ่ไปพญาติมา...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 26 พ.ย. 53

“...อยากเป็นทหารประเทศไทย...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 26 พ.ย. 53

“...ไม่แน่ใจในอนาคตว่าจะได้เรียนต่อไหมอยากเรียนต่อสูง ๆ ถึงปริญญาเอกอยากเป็นหมอ...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 26 พ.ย. 53

“...อยากกลับไปพม่าเพราะคิดถึงญาติ เรามีญาติที่โน้นบ้านที่โน้น...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

1.4 อุปสรรคปัญหาในการเข้ามาเรียนในโรงเรียนไทยของเด็กต่างด้าว

ความเห็นของครูจากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า อุปสรรคปัญหาในการเข้ามาเรียนในโรงเรียนไทยของเด็กต่างด้าว คือ เอกสารทางทะเบียนราษฎร บัตรประจำตัว สำเนาทะเบียนบ้าน (ร้อยละ 37.31) การโยกย้ายติดตามพ่อแม่ การออกกลางคืน (ร้อยละ 21.04) ภาษา การสื่อสาร (ร้อยละ 12.58) ความยากจน (ร้อยละ 6.07) พื้นฐานความรู้ เพราะไม่เคยเรียนชั้น

อนุบาล(ร้อยละ5.21) อายุที่แตกต่าง ทำให้มีปัญหาเรื่องพฤติกรรม (ร้อยละ 4.99) พ่อแม่ไม่ให้ความสำคัญ ความยากลำบากในการเดินทาง โรงเรียนอยู่ห่างไกล (ร้อยละ 4.99) งบประมาณของรัฐ (ร้อยละ 2.17) แบ่งพรรคแบ่งพวก การกีดกันทางเชื้อชาติ (ร้อยละ 1.30) รายละเอียดความถี่ในการตอบ ดังตาราง 4.4

ตาราง 4.4 ความถี่และร้อยละของอุปสรรคปัญหาในการเข้ามาเรียนในโรงเรียนไทยของเด็กต่างด้าว (N= 461)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. การไม่มีเอกสารทางทะเบียนราษฎร บัตรประจำตัว สำเนาทะเบียนบ้าน	172	37.31
2. การโยกย้ายติดตามพ่อแม่ การออกกลางคืน	97	21.04
3. ภาษาและการสื่อสาร	58	12.58
4. ความยากจน	28	6.07
5. พื้นฐานความรู้ เพราะไม่เคยเรียนชั้นอนุบาล	24	5.21
6. อายุที่แตกต่าง ทำให้มีปัญหาเรื่องพฤติกรรม	23	4.99
7. พ่อแม่ไม่ให้ความสำคัญ	23	4.99
8. โรงเรียนอยู่ห่างไกลมีความยากลำบากในการเดินทาง	20	4.34
9. งบประมาณของรัฐไม่เพียงพอต่อการสนับสนุน	10	2.17
10. การแบ่งพรรคแบ่งพวก การถูกกีดกันทางเชื้อชาติ	6	1.30

จากตาราง การวิเคราะห์ความถี่ของความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่าอุปสรรคปัญหาในการเข้ามาเรียนในโรงเรียนไทยของเด็กต่างด้าว ได้แก่

เอกสารทางทะเบียนราษฎร

ครูส่วนใหญ่เห็นว่าอุปสรรคด้านเอกสารทางทะเบียนราษฎร บัตรประจำตัว สำเนาทะเบียนบ้านของเด็กต่างด้าวเป็นปัญหา เนื่องจากเด็กต่างด้าวที่เข้ามาในเมืองไทยหลายคนเกิดในระหว่างเดินทางอพยพ จึงไม่มีการแจ้งเกิดให้ถูกต้องทำให้เด็กเหล่านี้ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนสอดคล้องกับคำกล่าวของครูดังต่อไปนี้

“..ไม่มีเอกสารอะไรติดตัวมาเลย ค่อนข้างวุ่นวายในการเข้าเรียนมาก...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. เชียงราย

“..ไม่มีใบทะเบียนราษฎร ไม่มีเลขบัตรประชาชน เป็นภาระของครูที่ต้องพาไปทำที่เทศบาล ยุ่งยากมาก...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.เชียงใหม่

การโยกย้ายติดตามพ่อแม่

ครูให้ความเห็นว่า การโยกย้ายติดตามพ่อแม่ และการออกกลางคันของเด็กต่างด้าว เป็นอุปสรรคในการเรียน เนื่องจากพ่อแม่ของเด็กต่างด้าวมักมีอาชีพรับจ้างใช้แรงงาน ซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่มีหลักแหล่งแน่นอน เมื่อไม่มีใครจ้างก็ต้องหาที่ทำงานแห่งใหม่ ทำให้เด็กต่างด้าวต้องย้ายโรงเรียนบ่อยๆ ขาดความต่อเนื่องในการเรียน และมีแนวโน้มที่จะเรียนไม่จบ สอดคล้องกับคำกล่าวของครูดังต่อไปนี้

“..พ่อแม่ย้ายที่ทำงานบ่อย ทำให้เด็กต้องย้ายตาม...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.เชียงใหม่

“..เด็กขาดเรียน มาเรียนไม่สม่ำเสมอ เนื่องจากอพยพไปทำงานรับจ้างต่างถิ่นกับผู้ปกครองบ่อย ทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่องเกิดปัญหานักเรียนตกชั้น...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.เชียงใหม่

ภาษาการสื่อสาร

ภาษาและการสื่อสารเป็นอุปสรรคใหญ่ในการปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ของเด็กต่างด้าว เนื่องจากความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและภาษา ในช่วงแรกที่เข้าเรียนเด็กเหล่านี้ต้องใช้เวลาในการปรับตัวด้านภาษาค่อนข้างมาก สอดคล้องกับคำกล่าวของครูดังต่อไปนี้

“..ไม่ค่อยเข้าใจภาษาไทย สื่อสารยาก ถือว่าตนเองไม่ใช่คนไทย จึงไม่ใส่ใจและไม่ตระหนักถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทย...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.เชียงราย

1.5 อุปสรรคที่พบในการเรียนของเด็กต่างด้าวในชั้นเรียน

จากแบบสอบถามความเห็นปลายเปิด ครูมีความเห็นว่าอุปสรรคที่พบในการเรียนของเด็กต่างด้าวในชั้นเรียนสูงสุดคือ เรื่องของการสื่อสาร ความแตกต่างทางวัฒนธรรม (ร้อยละ 29.18) รองลงมาคือ อายุที่ต่ำกว่าทำให้เกิดปัญหาเรื่องพฤติกรรม (ร้อยละ 10.20) ปัญหาในการปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ (ร้อยละ 9.80) ความเอาใจใส่ของบิดามารดา (ร้อยละ 7.96) ตามลำดับ ส่วนครูร้อยละ 18.16 เห็นว่าเด็กต่างด้าวไม่มีอุปสรรคในการเรียนในชั้นเรียน รายละเอียดความถี่ในการตอบ ดังตาราง 4.5

ตาราง 4.5 ความถี่และร้อยละของอุปสรรคในการเรียนของเด็กต่างด้าวในชั้นเรียน (N= 485)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
มีอุปสรรค		
1. การสื่อสาร ความแตกต่างทางวัฒนธรรม	143	29.18
2. อายุที่ความแตกต่างทำให้เกิดปัญหาเรื่องพฤติกรรม	50	10.20
3. การปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่	48	9.80
4. ความเอาใจใส่ของบิดามารดา	39	7.96
5. ขาดเรียนบ่อย ย้ายตามบิดามารดา	38	7.76
6. ขาดความรับผิดชอบทางวินัย ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา	32	6.53
7. ขาดหลักฐานทางทะเบียนราษฎร	21	4.29
8. ความพร้อมด้านอุปกรณ์	15	3.06
9. ไม่เคยเรียนพื้นฐานมาก่อน	10	2.04
ไม่มีอุปสรรค		
1. สามารถเรียนได้ปกติ บางคนเรียนได้ดีกว่าเด็กไทย	89	18.16

จากตาราง การวิเคราะห์ความถี่ของความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่าอุปสรรคที่พบในการเรียนของเด็กต่างด้าวในชั้นเรียน ได้แก่

การสื่อสาร

ความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นอุปสรรคในการเรียนในชั้นเรียน เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้ไม่ได้ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เมื่อต้องมาเรียนในโรงเรียนไทย ซึ่งใช้ภาษาไทยเป็น

หลักในการจัดการเรียนการสอน เด็กต่างด้าวจึงต้องปรับตัวค่อนข้างมาก สอดคล้องกับคำกล่าวของครูดังต่อไปนี้

“..ในช่วงชั้นที่ 1 มีปัญหาเรื่องการสื่อสาร การเขียน ช่วงชั้นที่ 2 มีความพร้อมมากขึ้น ทั้งการอ่านและการเขียน แต่บางครั้งก็ยังไม่ชัด...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.ลำพูน

ความแตกต่างของอายุระหว่างเด็กไทยกับเด็กต่างด้าว

เนื่องจากเด็กต่างด้าวเข้ามาเรียนในโรงเรียนช้ากว่าเด็กไทย ทำให้เด็กต่างด้าวมีอายุมากกว่าเด็กไทย อายุที่แตกต่างกันทำให้เกิดปัญหาเรื่องพฤติกรรม สอดคล้องกับคำกล่าวของครูดังต่อไปนี้

“..เด็กต่างด้าวส่วนมากจะแก่กว่าเด็กไทย จึงชอบตีเพื่อนใช้ความรุนแรง เสียงดัง ชอบขโมยของเพื่อน...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.เชียงราย

การปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ของเด็กต่างด้าว

ปัญหาในการปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ เด็กต่างด้าวที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนในช่วงแรก ต้องอาศัยเวลาในการปรับตัว เนื่องจากความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม สอดคล้องกับคำกล่าวของครูดังต่อไปนี้

“...เด็กต่างด้าวต้องปรับตัวอย่างมากในการเรียน โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาที่ 2 หรือ 3 ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.ลำพูน

“...ยึดค่านิยมในวัฒนธรรมเดิมของไทยใหญ่ ทำให้การปลูกฝังวัฒนธรรมไทย ได้ผลน้อย...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.เชียงใหม่

1.6 ปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้เด็กต่างด้าวสามารถเรียนอยู่ในโรงเรียนไทย

ครูให้ความเห็นว่าปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้เด็กต่างด้าวสามารถเรียนอยู่ในโรงเรียนไทย อันดับแรกได้แก่ การสนับสนุนด้านงบประมาณ โครงการเรียนฟรี 15 ปี (ร้อยละ 38.11) รองลงมา คือ ฐานะทางครอบครัว (ร้อยละ 15.24) นโยบายของทางราชการ (ร้อยละ 13.63) ความสนใจ ความตั้งใจของตัวเอง (ร้อยละ 11.55) การยอมรับของเพื่อน ชุมชนและสังคม (ร้อยละ 7.85) ต้องการเอกสารทะเบียนราษฎร (ร้อยละ 6.47) บุคลากรครูในโรงเรียน (ร้อยละ 4.62) ตามลำดับ รายละเอียดความถี่ในการตอบ ดังตาราง 4.6

ตาราง 4.6 ความถี่และร้อยละของปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้เด็กต่างด้าวสามารถเรียนอยู่ในโรงเรียนไทย (N= 433)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. การสนับสนุนด้านงบประมาณ โครงการเรียนฟรี 15 ปี	224	51.74
2. การสนับสนุนของครอบครัว	66	15.24
3. ความสนใจ ความตั้งใจของตัวเอง	50	11.55
4. การยอมรับของเพื่อน ชุมชนและสังคม	34	7.85
5. แรงผลักดันที่ต้องการเอกสารทะเบียนราษฎร	28	6.47
6. บุคลากรครูในโรงเรียน	20	4.62
7. สื่อการสอน	9	2.08
8. ความหวาดกลัวต่อปัญหาความขัดแย้งในประเทศพม่า	2	0.46

จากตารางการวิเคราะห์ความถี่ของความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า ปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้เด็กต่างด้าวสามารถเรียนอยู่ในโรงเรียนไทยคือ

การสนับสนุนด้านงบประมาณ

การสนับสนุนด้านงบประมาณ โครงการเรียนฟรี 15 ปี จากทางรัฐบาลเป็นการแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กต่างด้าวได้มาก เนื่องจากนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เด็กทุกคนจึงมีความเท่าเทียมกันทางการศึกษา สอดคล้องกับคำกล่าวของคุณดังต่อไปนี้

“..ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอยู่แล้ว ในโครงการเรียนฟรีของรัฐบาล...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.ลำพูน

“..นโยบายของรัฐสนับสนุนเป็นอย่างดี ให้สิทธิเท่าเทียมเสมอเด็กไทย...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. เชียงราย

การสนับสนุนของครอบครัว

การสนับสนุนของครอบครัวมีส่วนในการผลักดันให้เด็กต่างด้าวเข้ามาเรียน เนื่องจากผู้ปกครองต้องการให้เด็กต่างด้าวสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมไทย มีความรู้และสามารถประกอบอาชีพในเมืองไทยต่อไปได้ ดังนั้นผู้ปกครองจึงค่อนข้างในความร่วมมือกับทางโรงเรียน สอดคล้องกับคำกล่าวของครูดังต่อไปนี้

“..ความเอาใจใส่ของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่ต้องการให้ลูกอ่านออกเขียนได้...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. เชียงราย

“..ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในทุกๆด้าน...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. เชียงใหม่

ความตั้งใจของเด็กต่างด้าว

ความสนใจและความตั้งใจของเด็กต่างด้าวเป็นสิ่งสนับสนุนให้เด็กต่างด้าวสามารถเรียนได้ เนื่องจากพื้นฐานเด็กต่างด้าวที่อพยพเข้ามาในเมืองไทยมีชีวิตที่ค่อนข้างลำบากทำให้เป็นแรงผลักดันให้เด็กต่างด้าวเกิดความมุ่งมั่นพยายามตั้งใจเรียนเพื่อจะได้มีอนาคตที่สดใสมากกว่าในรุ่นพ่อแม่ สอดคล้องกับคำกล่าวของครูดังต่อไปนี้

“..ความขยัน ความอดทนของเด็กเพื่อให้มีอนาคต สามารถใช้ชีวิตอยู่ในเมืองไทยได้...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. เชียงใหม่

การยอมรับของเพื่อน ชุมชนและสังคม

การยอมรับของเพื่อน ชุมชนและสังคมเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กต่างด้าวสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับสังคมไทยได้อย่างรวดเร็วและมีความสุข สอดคล้องกับคำกล่าวของครูดังต่อไปนี้

“..ความรัก ความเอาใจใส่ของครูในโรงเรียน...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. แม่ฮ่องสอน

1.7 การวิเคราะห์เปรียบเทียบมุมมองครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว จำแนกตามเพศของครู

การเปรียบเทียบมุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบด้วยสถิติที พบว่า มุมมองของครูเพศชายและหญิงในการจัดการเรียนการสอนด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่ามุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนครูเพศชายมีมุมมองที่ดีเกี่ยวกับความพร้อมของสื่อการสอน และการสนับสนุนของผู้ปกครองเด็กต่างด้าวมากกว่าครูเพศหญิง ส่วนมุมมองด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ด้านบุคลากรครู ด้านนักเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล และด้านเจตคติของครู พบว่ามุมมองของเพศชายและหญิงไม่มีแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตาราง 4.7

ตาราง 4.7 การเปรียบเทียบมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว
จำแนกตามเพศของครู (N=489)

รายการ	N	Mean	SD.	Levene's Test for Equality of Variances			t	df	p
				F	Sig.	Equal variances			
1. ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา									
ชาย	120	3.78	0.72	0.048	0.827	assumed	0.56	487.00	0.57
หญิง	369	3.73	0.72						
2. ด้านบุคลากรครู									
ชาย	120	3.44	0.84	10.06	0.002	Not assumed	0.53	170.08	0.60
หญิง	369	3.40	0.67						
3. ด้านนักเรียน									
ชาย	120	3.43	0.57	1.160	0.282	Not assumed	1.74	487.00	0.08
หญิง	369	3.33	0.51						
4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน									
ชาย	120	2.81	0.55	0.811	0.368	Not assumed	0.47	487.00	0.64
หญิง	369	2.78	0.50						

รายการ	N	Mean	SD.	Levene's Test for Equality of Variances			t	df	p
				F	Sig.	Equal variances			
5. ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน									
ชาย	120	2.73	0.69	1.104	0.294	Not assumed	3.10	487.00	0.00*
หญิง	369	2.50	0.72						
6. ด้านการประเมินผล									
ชาย	120	3.13	0.75	3.387	0.066	Not assumed	0.52	487.00	0.60
หญิง	369	3.10	0.66						
7. ด้านเจตคติของครู									
ชาย	120	3.31	0.53	3.658	0.056	Not assumed	2.46	487.00	0.01
หญิง	369	3.19	0.45						

หมายเหตุ: * $p < .05$

1.8 การวิเคราะห์เปรียบเทียบมุมมองครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน

การเปรียบเทียบมุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน โดยการทดสอบด้วยสถิติที่ พบว่า มุมมองของครูจากโรงเรียนที่มีที่ตั้งต่างกัน ต่อการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าครูสอนในโรงเรียนที่มีที่ตั้งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.8

ตาราง 4.8 การเปรียบเทียบมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว
จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน (N=489)

รายการ	N	Mean	SD.	Levene's Test for Equality of Variances			t	df	p
				F	Sig.	Equal variances			
1. ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา									
ในเมือง	151	3.77	0.70	0.25	0.62	Not assumed	0.55	487.00	0.58
นอกเมือง	338	3.73	0.73						

รายการ	N	Mean	SD.	Levene's Test for Equality of Variances			t	df	p
				F	Sig.	Equal variances			
2. ด้านบุคลากรครู									
ในเมือง	151	3.45	0.76	1.46	0.23	Not assumed	0.73	487.00	0.47
นอกเมือง	338	3.39	0.69						
3. ด้านนักเรียน									
ในเมือง	151	3.38	0.54	0.07	0.80	Not assumed	0.77	487.00	0.44
นอกเมือง	338	3.34	0.53						
4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน									
ในเมือง	151	2.81	0.50	1.05	0.30	Not assumed	0.78	487.00	0.44
นอกเมือง	338	2.77	0.51						
5. ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน									
ในเมือง	151	2.57	0.73	0.06	0.81	Not assumed	0.35	487.00	0.73
นอกเมือง	338	2.55	0.72						
6. ด้านการประเมินผล									
ในเมือง	151	3.13	0.67	0.00	0.96	Not assumed	0.45	487.00	0.65
นอกเมือง	338	3.10	0.69						
7. ด้านเจตคติของครู									
ในเมือง	151	3.24	0.46	0.55	0.46	Not assumed	0.43	487.00	0.67
นอกเมือง	338	3.22	0.48						

หมายเหตุ: * $p < .05$

1.9 การเปรียบเทียบความแตกต่างของมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอน เด็กต่างด้าว จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว ในด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านเจตคติของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ครูสังกัด (ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่) พบว่า มุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวใน ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียน

การสอน และด้านเจตคติของครูของโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว ในด้านนักเรียน และด้านการประเมินผล จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ครูสังกัด วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าความแปรปรวนของมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว ในแต่ละขนาดของโรงเรียนที่ครูสังกัด (ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่) โดยใช้ Levene Statistic พบว่า ความแปรปรวนของประชากรทั้ง 3 กลุ่มไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($F=1.794$, $p=.167$ และ $F=1.220$, $p=.296$) จึงทำการทดสอบภายหลังโดยใช้สถิติ LSD จากการทดสอบความแตกต่างของมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในด้านนักเรียน พบว่า ครูที่สังกัดในโรงเรียนขนาดเล็กมีมุมมองต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในด้านนักเรียนสูงกว่าครูที่สังกัดในโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่สังกัดในโรงเรียนขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยมุมมองต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในด้านนักเรียนสูงกว่าครูที่สังกัดในโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนในด้านการประเมินผล พบว่า ครูที่สังกัดในโรงเรียนขนาดกลางมีมุมมองต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในด้านการประเมินผลสูงกว่าครูที่สังกัดในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว ในด้านบุคลากรครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ครูสังกัด วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าความแปรปรวนของมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในแต่ละขนาดของโรงเรียนที่ครูสังกัด (ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่) โดยใช้ Levene Statistic พบว่า ความแปรปรวนของประชากรทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($F=4.214$, $p=.015$) จึงทำการทดสอบภายหลังโดยใช้สถิติ Dunnett T3 จากการทดสอบความแตกต่างของมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในด้านบุคลากรครู พบว่า ครูที่สังกัดในโรงเรียนขนาดกลางมีมุมมองต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในด้านบุคลากรครูสูงกว่าครูที่สังกัดในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตาราง 4.9

ตาราง 4.9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว
จำแนกตามขนาดของโรงเรียน (N=489)

รายการ	N	Mean	SD	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบรายคู่
1. ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา										
1) ขนาดเล็ก	190	3.76	0.70	ระหว่างกลุ่ม	2.53	2	1.26	2.46	0.09	-
2) ขนาดใหญ่	181	3.81	0.73	ภายในกลุ่ม	250.43	486	0.51			
3) ขนาดใหญ่	118	3.62	0.73	รวม	252.97	488				
รวม	489	3.74	0.72	Levene's test: F=0.260, df1=2, df2=486, p=.771						
2. ด้านบุคลากรครู										
1) ขนาดเล็ก	190	3.30	0.63	ระหว่างกลุ่ม	10.04	2	5.02	10.29	0.00*	2 > 1
2) ขนาดกลาง	181	3.60	0.77	ภายในกลุ่ม	237.05	486	0.48			2 > 3
3) ขนาดใหญ่	118	3.30	0.68	รวม	247.10	488				
รวม	489	3.41	0.71	Levene's test: F=4.214, df1=2, df2=486, p=.015						
3. ด้านนักเรียน										
1) ขนาดเล็ก	190	3.41	0.49	ระหว่างกลุ่ม	5.60	2	2.80	10.32	0.00*	1 > 3
2) ขนาดกลาง	181	3.42	0.53	ภายในกลุ่ม	131.96	486	0.27			2 > 3
3) ขนาดใหญ่	118	3.17	0.55	รวม	137.56	488				
รวม	489	3.35	0.53	Levene's test: F=1.794, df1=2, df2=486, p=.167						
4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน										
1) ขนาดเล็ก	190	2.74	0.49	ระหว่างกลุ่ม	0.80	2	0.40	1.56	0.21	-
2) ขนาดกลาง	181	2.83	0.50	ภายในกลุ่ม	125.60	486	0.25			
3) ขนาดใหญ่	118	2.80	0.54	รวม	126.41	488				
รวม	489	2.79	0.51	Levene's test: F=0.290, df1=2, df2=486, p=.748						
5. ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน										
1) ขนาดเล็ก	190	2.52	0.68	ระหว่างกลุ่ม	1.36	2	0.68	1.31	0.26	-
2) ขนาดกลาง	181	2.63	0.75	ภายในกลุ่ม	252.68	486	0.51			
3) ขนาดใหญ่	118	2.51	0.75	รวม	254.05	488				
รวม	489	2.56	0.72	Levene's test: F=.934, df1=2, df2=486, p=.394						
6. ด้านการประเมินผล										
1) ขนาดเล็ก	190	3.01	0.66	ระหว่างกลุ่ม	2.98	2	1.49	3.20	0.04*	2 > 1
2) ขนาดกลาง	181	3.17	0.71	ภายในกลุ่ม	226.0	486	0.46			2 > 3
3) ขนาดใหญ่	118	3.16	0.69	รวม	229.05	488				
รวม	489	3.10	0.69	Levene's test: F=1.220, df1=2, df2=486, p=.296						

รายการ	N	Mean	SD	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบรายคู่
7. ด้านเจตคติของครู										
1) ขนาดเล็ก	190	3.20	0.47	ระหว่างกลุ่ม	0.24	2	0.12	0.53	0.58	-
2) ขนาดกลาง	181	3.25	0.49	ภายในกลุ่ม	109.96	486	0.22			
3) ขนาดใหญ่	118	3.21	0.46	รวม	110.20	488				
รวม	489	3.22	0.48	Levene's test: F=.479, df1=2, df2=486, p=.620						

หมายเหตุ: * $p < .05$

1.10 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของครู

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ด้านบุคลากรครู ด้านนักเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล และด้านเจตคติของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของครู พบว่า ค่าเฉลี่ยมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ด้านบุคลากรครู ด้านนักเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล และด้านเจตคติของครู ของโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของครู วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว ในแต่ละประสบการณ์ในการทำงานของครู (0-6 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป) โดยใช้ Levene Statistic พบว่า ความแปรปรวนของประชากรไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($F=1.266$, $p=.282$) จึงทำการทดสอบภายหลังโดยใช้สถิติ LSD จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 0-6 ปี มีค่าเฉลี่ยมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี 16-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.10

ตาราง 4.10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยมุมมองครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว
จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของครู (N=489)

รายการ	N	Mean	SD	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบรายคู่
1.ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา										
1) 0 - 6 ปี	60	3.78	0.72	ระหว่างกลุ่ม	1.87	4.00	0.47	0.90	0.46	-
2) 6 - 10 ปี	51	3.87	0.62	ภายในกลุ่ม	251.1	484.00	0.52			
3) 11 - 15 ปี	35	3.59	0.81	รวม	252.97	488.00				
4) 16 - 20 ปี	40	3.79	0.61							
5) 21 ปีขึ้นไป	303	3.73	0.74							
รวม	489	3.74	0.72	Levene's test: F=0.880, df1=4, df2=484, p=.476						
2.ด้านบุคลากรครู										
1) 0 - 6 ปี	60	3.52	0.61	ระหว่างกลุ่ม	1.82	4.00	0.45	0.90	0.465	-
2) 6 - 10 ปี	51	3.45	0.79	ภายในกลุ่ม	245.28	484.00	0.51			
3) 11 - 15 ปี	35	3.29	0.74	รวม	247.10	488.00				
4) 16 - 20 ปี	40	3.50	0.56							
5) 21 ปีขึ้นไป	303	3.38	0.73							
รวม	489	3.41	0.71	Levene's test: F=1.360, df1=4, df2=484, p=.247						
3.ด้านนักเรียน										
1) 0 - 6 ปี	60	3.35	0.47	ระหว่างกลุ่ม	1.00	4.00	0.25	0.88	0.47	-
2) 6 - 10 ปี	51	3.32	0.54	ภายในกลุ่ม	136.57	484.00	0.28			
3) 11 - 15 ปี	35	3.23	0.58	รวม	137.57	488.00				
4) 16 - 20 ปี	40	3.45	0.45							
5) 21 ปีขึ้นไป	303	3.36	0.55							
รวม	489	3.35	0.53	Levene's test: F=.373, df1=4, df2=484, p=.828						
4.ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน										
1) 0 - 6 ปี	60	2.81	0.41	ระหว่างกลุ่ม	0.58	4.00	0.15	0.56	0.69	-
2) 6 - 10 ปี	51	2.82	0.43	ภายในกลุ่ม	125.83	484.00	0.26			
3) 11 - 15 ปี	35	2.86	0.76	รวม	126.41	488.00				
4) 16 - 20 ปี	40	2.83	0.42							
5) 21 ปีขึ้นไป	303	2.76	0.52							
รวม	489	2.79	0.51	Levene's test: F=2.260, df1=4, df2=484, p=.062						
5.ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน										
1) 0 - 6 ปี	60	2.82	0.68	ระหว่างกลุ่ม	5.90	4.00	1.48	2.88	0.02*	1 > 3
2) 6 - 10 ปี	51	2.62	0.66	ภายในกลุ่ม	248.15	484.00	0.51			1 > 4

รายการ	N	Mean	SD	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบรายคู่
3) 11 – 15 ปี	35	2.40	0.82	รวม	254.05	488.00				1 > 5
4) 16 – 20 ปี	40	2.47	0.69							
5) 21 ปีขึ้นไป	303	2.52	0.72							
รวม	489	2.56	0.72	Levene's test: F=1.266, df1=4, df2=484, p=.282						

6. ด้านการประเมินผล

รายการ	N	Mean	SD	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบรายคู่
1) 0 - 6 ปี	60	3.17	0.57	ระหว่างกลุ่ม	2.11	4.00	0.53	1.12	0.345	-
2) 6 - 10 ปี	51	3.16	0.59	ภายในกลุ่ม	226.95	484.00	0.47			
3) 11 – 15 ปี	35	3.28	0.73	รวม	229.06	488.00				
4) 16 – 20 ปี	40	3.00	0.59							
5) 21 ปีขึ้นไป	303	3.08	0.72							
รวม	489	3.10	0.69	Levene's test: F=1.231, df1=4, df2=484, p=.297						

7. ด้านเจตคติของครู

รายการ	N	Mean	SD	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบรายคู่
1) 0 - 6 ปี	60	3.23	0.43	ระหว่างกลุ่ม	0.28	4.00	0.07	0.31	0.874	-
2) 6 - 10 ปี	51	3.25	0.48	ภายในกลุ่ม	109.93	484.00	0.23			
3) 11 – 15 ปี	35	3.14	0.40	รวม	110.21	488.00				
4) 16 – 20 ปี	40	3.22	0.43							
5) 21 ปีขึ้นไป	303	3.22	0.50							
รวม	489	3.22	0.48	Levene's test: F=1.028, df1=4, df2=484, p=.392						

หมายเหตุ: * $p < .05$

1.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว

ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ด้านบุคลากรครู ด้านนักเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล ซึ่งข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดย ระดับของความคิดเห็นมี 5 ระดับ คือ

- คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อยที่สุด

ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาให้กับเด็กต่างด้าวว่า การศึกษาของโรงเรียนมุ่งเน้นให้เด็กต่างด้าวสามารถอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ (Mean= 4.05, SD.= 0.91) วัตถุประสงค์การเรียนการสอนของเด็กต่างด้าวไม่แตกต่างกับของเด็กไทย (Mean= 3.98, SD.= 0.95) และโรงเรียนจัดการศึกษาได้เหมาะสมกับความพร้อมของเด็กต่างด้าว (Mean= 3.52, SD.= 0.93) โดยทั้ง 3 ประเด็นครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีเพียงหนึ่งประเด็นที่อยู่ในระดับปานกลาง คือโรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กต่างด้าว (Mean= 4.05, SD.=0.91) รายละเอียดดังตาราง 4.11

ตาราง 4.11 ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในด้าน วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา (N=489)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็นของครู (ร้อยละ)						Mean	SD	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม			
ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา									
1. โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กต่างด้าว	5.73	7.98	37.83	34.15	14.31	100.00	3.43	1.02	ปานกลาง
2. โรงเรียนจัดการศึกษาได้เหมาะสมกับความพร้อมของเด็กต่างด้าว	3.68	6.75	36.81	39.88	12.88	100.00	3.52	0.93	มาก
3. วัตถุประสงค์การเรียนการสอนของเด็กต่างด้าวไม่แตกต่างกับของเด็กไทย	2.25	4.50	19.43	41.10	32.72	100.00	3.98	0.95	มาก
4. การศึกษาของโรงเรียนมุ่งเน้นให้เด็กต่างด้าวสามารถอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ	1.84	3.07	18.61	41.51	34.97	100.00	4.05	0.91	มาก

จากตาราง พบว่า ความคิดเห็นของครูจากแบบสอบถามสอดคล้องกับข้อมูลภาคสนาม จากความคิดเห็นของโรงเรียนเด็กต่างแดน 1 และ 2 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

โรงเรียนจัดการศึกษาได้เหมาะสมกับความพร้อมของเด็กต่างด้าว

ครูมีความเห็นว่าโรงเรียนจัดการศึกษาได้เหมาะสมกับความพร้อมของเด็กต่างด้าว โดยจัดให้นักเรียนได้เรียนตามศักยภาพและพัฒนาการของเด็ก ดังคำให้สัมภาษณ์ของครูดังต่อไปนี้

“...สอดคล้องกับวัตถุประสงค์มากพอสมควร อย่างน้อยเด็กก็ได้รับการอบรมส่งเสริมคุณธรรมเพราะการอบรมจะทำให้ลดปัญหาสังคม สอนให้ปรับตัว อ่านออกเขียนได้ผู้ปกครองก็พอใจ...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 1 ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

“...วัตถุประสงค์เหมาะสมมากพอสมควร อย่างน้อยเด็กก็ได้รับการอบรมส่งเสริมคุณธรรม การอบรมจะทำให้ลดปัญหาสังคม สอนให้ปรับตัว...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 2 ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 24 พ.ย. 53

วัตถุประสงค์การเรียนการสอนเด็กต่างด้าวไม่มีความแตกต่างจากของเด็กไทย
โดยชั้นประถมศึกษาตอนต้น ให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเหมาะสมตามวัย สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของครูดังต่อไปนี้

“...ไม่ต่างกับของเด็กไทย ตอบความต้องการพื้นฐานให้เด็กอ่านออกเขียนได้ และตรงกับความต้องการของผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่นักเรียนด้วยความเสมอภาค...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 2 ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

โรงเรียนมุ่งเน้นให้นักเรียนฟังพูดอ่านและเขียนภาษาไทยได้

โรงเรียนค่อนข้างให้ความสำคัญกับเรื่องภาษา มุ่งเน้นให้นักเรียนฟังพูดอ่านและเขียนภาษาไทยได้ เนื่องจากภาษาจะเป็นสิ่งสำคัญทำให้เด็กเหล่านี้สามารถปรับตัว สื่อสารและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันกับสังคมได้ สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของครูดังต่อไปนี้

“...ตัวเด็กไม่ได้มุ่งหวังเพราะติดตามพ่อแม่มาทำงานทำ เนื่องจากความไม่ปลอดภัยจากประเทศที่อพยพมา เข้าเรียนเพื่อให้ได้เอกสารหลักฐานทางราชการเพื่อไปขอขึ้นทะเบียนคนต่างด้าว เน้นให้ลูกได้สื่อสารได้...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 3 ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 24 พ.ย. 53

ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้ปกครองเด็กต่างด้าวและเด็กต่างด้าว ที่กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการเรียนของโรงเรียนเน้นภาษา ซึ่งพวกเขาก็ต้องการให้บุตรหลานสื่อสารได้ ซึ่งโรงเรียนก็จัดให้เรียนเหมือนเด็กไทย ดังคำให้สัมภาษณ์และภาพดังต่อไปนี้

“...ดี โรงเรียนสอนดี ลูกเราสามารถอ่านภาษาไทยได้เราก็ดีใจมาก...”
สัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กต่างด้าว คนที่ 4 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 2 ธ.ค. 53

“...คือเราต้องการให้ลูกได้เรียน พูดไทยได้ โรงเรียนเขาก็ให้เรียนกับคน ไทย...”

สัมภาษณ์ผู้ปกครอง คนที่ 1 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 25 พ.ย. 53

“...โรงเรียนสอนให้เราอ่านออกเขียนได้ จะได้มีเพื่อนเยอะ ๆ ครับ...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 26 พ.ย. 53

▲ ชาย: บรรยายการศกการเรียนโรงเรียนเด็กต่างแดน 1, ชาว: บรรยายการศกการเรียนโรงเรียนเด็กต่างแดน 2

ภาพที่ 4.1 กิจกรรมการเรียนภาษาของเด็กต่างด้าว

ด้านบุคลากรครู

ครูมีความเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในด้านบุคลากรครูว่า ครูใช้เวลาในการดูแลเด็กต่างด้าวอย่างเต็มที่ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน (Mean= 4.02, SD.= 0.84) ครูสามารถสื่อสารตอบโต้กับเด็กต่างด้าวได้ (Mean= 3.88, SD.= 0.97) และครูมีการพัฒนาและปรับปรุงการสอนเด็กต่างด้าวอยู่เสมอ (Mean= 3.80, SD.= 0.86) ทั้ง 3 ประเด็นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มี 2 ข้อที่ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางคือ ครูมีความเข้าใจในความ

แตกต่างของเด็กแต่ละสัญชาติ (Mean= 3.45, SD.=1.03) และครูในโรงเรียนมีจำนวนเพียงพอต่อการสอนเด็กต่างด้าว (Mean= 3.13, SD.=1.18) และมีเพียงหนึ่งข้อที่อยู่ในระดับน้อย คือครูได้เข้ารับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับเด็กต่างด้าว (Mean= 2.18, SD.= 1.20) รายละเอียดดังตาราง 4.12

ตาราง 4.12 ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในด้านบุคลากรครู (N= 489)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็นของครู (ร้อยละ)						Mean	SD	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม			
ด้านบุคลากรครู									
5. ครูใช้เวลาในการดูแลเด็กต่างด้าวอย่างเต็มที่ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน	0.82	3.27	19.43	45.81	30.67	100.00	4.02	0.84	มาก
6. ครูสามารถสื่อสารตอบโต้กับเด็กต่างด้าวได้	3.07	5.32	19.02	45.60	26.99	100.00	3.88	0.97	มาก
7. ครูมีการพัฒนาและปรับปรุงการสอนเด็กต่างด้าวอยู่เสมอ	2.45	3.48	24.34	51.53	18.20	100.00	3.80	0.86	มาก
8. ครูมีจำนวนเพียงพอต่อการสอน เด็กต่างด้าว	11.45	18.20	28.22	30.47	11.66	100.00	3.13	1.18	ปานกลาง
9. ครูเข้ารับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับเด็กต่างด้าว	38.85	25.36	18.20	13.70	3.89	100.00	2.18	1.20	น้อย
10. ครูเข้าใจในความแตกต่าง ของเด็กแต่ละสัญชาติ	6.13	9.20	31.08	40.29	13.29	100.00	3.45	1.03	ปานกลาง

จากตาราง พบว่า ความคิดเห็นของครูจากแบบสอบถามสอดคล้องกับข้อมูลภาคสนาม จากความคิดเห็นของโรงเรียนเด็กต่างแดน 1 และ 2 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความพร้อมของบุคลากรครู

บุคลากรครูในโรงเรียนถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับเด็กต่างด้าว เพราะเป็นผู้ที่ต้องสัมผัสกับเด็กอย่างใกล้ชิด ครูใช้เวลาในการดูแลเด็กต่างด้าวอย่างเต็มที่ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน ครูมีความเข้าใจในความแตกต่างของเด็กแต่ละสัญชาติ ครูมีจำนวนเพียงพอต่อการสอนเด็กต่างด้าว ครูสามารถสื่อสารตอบโต้กับเด็กต่างด้าวได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำพูดจากการสนทนากลุ่มของเด็กต่างด้าวและเด็กไทย ดังต่อไปนี้

“...ครูสอนดีไม่ต่างกัน ยกถูกให้อยู่ในการดูแลของครู...”

สัมภาษณ์ผู้ปกครอง คนที่ 3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 2 ธ.ค. 53

“...ความแตกต่างไม่มีค่ะ ครูสามารถสอนเราได้ ครูดี..”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

“...ครูสอนดี สอนสนุกใจดี ครูตั้งใจสอนเรา เพราะครูรักเราที่เราตั้งใจ...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 26 พ.ย. 53

“ ...ครูสอนดี เสมอภาค ซึ่งก็ไม่เคยน้อยใจที่ครูไปสอนเขา...”

สนทนากลุ่มเด็กไทย ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

“...ครูสอนพวกเราเหมือนเด็กไทยปกติ...”

สนทนากลุ่มเด็กไทย ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 26 พ.ย. 53

การฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับเด็กต่างด้าวให้กับครู

ครูได้เข้ารับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับเด็กต่างด้าวอยู่ในระดับน้อย โดยครูมีความเห็นว่า ควรมีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของเด็กต่างด้าวในเบื้องต้น เพื่อให้ครูเข้าใจและเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของเด็ก ดังคำให้สัมภาษณ์ของครูและผู้ปกครองต่อไปนี้

“...แต่มีความพร้อมสามารถสื่อสารกับเด็กได้ดีก็พอ มีความรู้ด้านภาษาถิ่นที่ใกล้เคียงกัน บางทีก็มีการส่งครูไปอบรมเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อมาจัดการสอนสำหรับเด็กกลุ่มนี้ทุกปี เราก็สอนเหมือนสอนคนไทย...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 3 ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

“...มีความพร้อมแต่คงไม่เท่าศูนย์ที่ดูแลด้านนี้โดยเฉพาะ และควรให้ครูได้เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของคนต่างด้าวด้วย...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 1 ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

นอกจากนี้ การวิเคราะห์ความถี่ความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า ลักษณะของครูที่จะสามารถสอนเด็กต่างด้าวได้นั้นควรมีลักษณะดังนี้ ครูควรมีเจตคติที่ดีกับคนต่างด้าว ไม่ควรแบ่งแยกเชื้อชาติหรือมีความอคติลำเอียงในการสอน เข้าใจพื้นฐานของเด็กต่างด้าว และเข้าใจในความแตกต่างระหว่างเด็กแต่ละคน เพื่อที่จะได้สอนเด็กได้อย่างเท่าเทียมกัน รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4.13 ความถี่และร้อยละของลักษณะบุคลการครูที่จะสามารถสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน (N= 463)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
ครูต้องมีลักษณะพิเศษจากครูทั่วไป		
1. ครูควรมีเจตคติที่ดีกับคนต่างด้าว ไม่แบ่งแยก ความเข้าใจพื้นฐานของเด็ก เข้าใจในความแตกต่าง	108	23.33
2. ครูควรสามารถสื่อสารภาษาต่างชาติได้	71	15.33
3. ครูควรมีความอดทน ใจเย็น	61	13.17
4. ครูควรมีความเมตตากรุณาต่อศิษย์	59	12.74
5. ครูควรมีความทุ่มเทความตั้งใจ เอาใจใส่ เสียสละ	43	9.29
6. ครูควรมีจิตวิญญาณความเป็นครู	38	8.21
7. ครูควรมีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย	14	3.02
8. ครูควรให้ความสำคัญกับความรักชาติ	7	1.51
9. ครูควรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ	7	1.51
10. ครูควรมีความรับผิดชอบ	5	1.08
11. ครูควรมีทักษะในการสอนภาษาไทย	3	0.65
ครูมีลักษณะไม่แตกต่างจากครูทั่วไป		
1. เชื่อว่าครูทุกคนสามารถสอนได้	47	10.15

จากตาราง พบว่า ครูควรมีเจตคติที่ดีกับคนต่างด้าว ไม่ควรแบ่งแยกเชื้อชาติหรือมีความอคติลำเอียงในการสอน เข้าใจพื้นฐานของเด็กต่างด้าว และเข้าใจในความแตกต่างระหว่างเด็กแต่ละคน เพื่อที่จะได้สอนเด็กได้อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของครู ดังต่อไปนี้

“..ครูทุกคนไม่ได้คิดว่าเด็กเป็นชนชาติใด แต่ตั้งใจสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้ อย่างไม่แบ่งแยกทั้งเด็กไทยและเด็กต่างด้าว...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. เชียงใหม่

“..ต้องมีความเข้าใจในความแตกต่างด้านภาษาวัฒนธรรม มีความรักเมตตา ปรารถนาให้เด็กได้รับการศึกษามีความรู้ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. เชียงใหม่

ครูควรสามารถสื่อสารภาษาต่างชาติได้ เนื่องจากเด็กต่างด้าวที่เพิ่งเข้ามาเรียนใหม่จะไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้เลย ครูที่มีทักษะความชำนาญในภาษาของเด็กต่างด้าวจะช่วยให้ครูสามารถสื่อสารกับเด็กและทำให้เด็กปรับตัวได้เร็วขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของครู ดังต่อไปนี้

“..พูดภาษาสื่อสารกับเด็กได้ มีความรู้เกี่ยวกับเด็กต่างด้าวด้วยจะดีมาก...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. เชียงราย

ครูควรมีความอดทน ใจเย็น เพราะการสอนเด็กต่างด้าวที่ไม่มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยหรือวัฒนธรรมไทยเลย ต้องใช้ความอดทนในการสอนอย่างมาก ต้องสอนตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งค่อนข้างยากกว่าการสอนเด็กไทยเพราะเด็กต่างด้าวไม่ได้เติบโตในเมืองไทยจึงมีความแตกต่างในวัฒนธรรมและความเชื่อเป็นอันมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของครู ดังต่อไปนี้

“..ต้องมีความอดทนสูง เพราะเด็กไม่สามารถเข้าใจภาษาและการสื่อสาร รวมถึงความแตกต่างด้านวัฒนธรรมการอยู่ การกิน ฯลฯ...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. เชียงราย

ครูทุกคนสามารถสอนเด็กกลุ่มนี้ได้ เนื่องจากการสอนเด็กต่างด้าวไม่จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถพิเศษเฉพาะทาง อีกทั้งเด็กต่างด้าวก็สามารถปรับตัวเข้ากับชั้นเรียนได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของครู ดังต่อไปนี้

“..ครูทุกคนสอนได้ เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถปกติทั่วไป เพราะเด็กต่างด้าวสามารถปรับตัวได้ทัดเทียมกับเด็กไทย ที่สำคัญ ขอให้ครูมีความรักเมตตาศิษย์...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. เชียงใหม่

ด้านตัวนักเรียน

ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในประเด็นด้านตัวนักเรียน พบว่า เด็กต่างด้าวมีความกล้าแสดงออก (Mean= 3.35, SD.= 0.87) เด็กต่างด้าวสามารถเรียนรู้ได้เร็ว (Mean= 3.28, SD.= 0.87) เด็กต่างด้าวมีประพฤตินี้เรียบร้อย (Mean= 3.25, SD.= 0.92) เด็กต่างด้าวมีแนวโน้มเรียนไม่จบ (Mean= 3.15, SD.=1.13) และเด็กต่างด้าวมีความลำบากในการสื่อสาร (Mean= 3.03, SD.= 1.03)ตามลำดับโดยทุกข้อความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีข้อความเพียง 3 ข้อที่มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ได้แก่ เด็กต่างด้าวสามารถปรับตัวในโรงเรียนไทยได้เร็ว (Mean= 3.66, SD.= 0.83) เด็กต่างด้าวมีความตั้งใจในการเรียน (Mean= 3.57, SD.=0.92) และเด็กต่างด้าวเป็นที่ยอมรับของเพื่อน (Mean= 3.55, SD.= 0.83) รายละเอียดดังตาราง 4.14

ตาราง 4.14 ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในด้านนักเรียน (N=489)

ข้อความคำถาม	ระดับความคิดเห็นของครู (ร้อยละ)						Mean	SD	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม			
ด้านนักเรียน									
11. เด็กต่างด้าวมีความตั้งใจเรียน	2.25	7.98	35.58	38.85	15.34	100.00	3.57	0.92	มาก
12.เด็กต่างด้าวสามารถปรับตัวในโรงเรียนไทยได้เร็ว	0.82	7.16	31.08	47.24	13.70	100.00	3.66	0.83	มาก
13. เด็กต่างด้าวมีประพฤตินี้เรียบร้อย	3.68	14.11	43.56	31.08	7.57	100.00	3.25	0.92	ปานกลาง
14. เด็กต่างด้าวมีความลำบากในการสื่อสาร	7.98	18.61	45.19	19.02	9.20	100.00	3.03	1.03	ปานกลาง
15. เด็กต่างด้าวมีความกล้าแสดงออก	2.45	11.66	42.54	35.58	7.77	100.00	3.35	0.87	ปานกลาง
16.เด็กต่างด้าวสามารถเรียนรู้ได้เร็ว	3.68	10.22	46.01	34.15	5.93	100.00	3.28	0.87	ปานกลาง
17. เด็กต่างด้าวมีแนวโน้มเรียนไม่จบ	7.98	18.81	38.24	20.04	14.93	100.00	3.15	1.13	ปานกลาง
18. เด็กต่างด้าวเป็นที่ยอมรับของเพื่อน	1.64	5.52	40.49	40.70	11.66	100.00	3.55	0.83	มาก

จากตาราง พบว่า ความคิดเห็นของครูจากแบบสอบถามสอดคล้องกับข้อมูลภาคสนาม จากความคิดเห็นของโรงเรียนเด็กต่างแดน 1 และ 2 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เด็กต่างด้าวสามารถปรับตัวในโรงเรียนไทยได้เร็ว

เด็กต่างด้าวสามารถปรับตัวในโรงเรียนไทยได้เร็ว เนื่องจากเด็กต่างด้าวส่วนใหญ่จะเข้ามาเรียนในโรงเรียนช้ากว่าเด็กไทยปกติทำให้มีอายุที่ค่อนข้างมากกว่า และด้วยข้อจำกัดด้านการสื่อสารและวัฒนธรรมที่แตกต่างทำให้เด็กต่างด้าวต้องใช้เวลาในการปรับตัว ซึ่งเด็กต่างด้าวก็สามารถปรับตัวได้เร็ว ซึ่งสอดคล้องคำให้สัมภาษณ์ของครู ดังต่อไปนี้

“...เด็กกลุ่มนี้มีความพร้อมเพราะมีอายุมากกว่าเด็กไทยในห้องเดียวกัน เพราะเริ่มเข้าเรียนเมื่ออายุมาก...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 2 ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

“...แรก ๆ มีเด็กร้องไห้ เพราะไม่เข้าใจภาษาที่พูด กฎระเบียบของโรงเรียน แต่พอปรับตัวได้จะรักโรงเรียน มีความสนใจมากกว่าเด็กไทยบางคน เขาจะไม่อยากขาดเรียน สนใจวิชาเรียนในทุกชั่วโมง...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 3 ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

ซึ่งสอดคล้องกับผู้ปกครองเด็กต่างด้าวและเด็กต่างด้าว ที่กล่าวว่า เด็กต่างด้าวไม่มีพื้นฐานทางภาษาไทย ต้องใช้เวลาปรับตัวในช่วงแรก แต่พวกเขาก็พร้อมที่จะเรียนเหมือนเด็กไทย ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“...ระเบียบวินัยของโรงเรียน เพราะเรามาใหม่ เราไม่รู้ว่าคุณคนไทยโรงเรียนไทยเขาทำกันอย่างไร เข้าแถวเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติทุกอย่างใหม่หมดเลย เพราะที่บ้านเราไม่ได้พูดภาษานี้...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

“...พวกเราได้เปรียบเพราะสามารถสื่อสารได้หลายภาษา ไทยใหญ่ พม่า อังกฤษ อีกอย่างเรามีประสบการณ์มากกว่าเด็กไทย เพราะเราลำบากมาก่อน ทำให้เรามีความพยายาม...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

“...ไม่เคยเรียนภาษาไทยมาก่อน แต่ก็ไม่มีปัญหา สามารถเรียนได้”

สัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กต่างด้าวหญิง โรงเรียนเด็กต่างแดน 2 คนที่ 4, 2 ธ.ค. 53

▲ ชาย: นักเรียนต่างด้าวโรงเรียนต่างแดน 1, ขวา: นักเรียนต่างด้าวโรงเรียนต่างแดน 2 ที่มีอายุแตกต่างกัน

ภาพที่ 4.2 กลุ่มนักเรียนเด็กต่างด้าวโรงเรียนเด็กต่างแดน 1 และ 2

“...ช่วงแรกเขาจะอาย ๆ ไม่ยอมคุยกับเรา บางคนร้องไห้เพราะพูดไม่เป็น อยู่ไปสัปดาห์ก็ค่อยพูด...”

สนทนากลุ่มเด็กไทย ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

เด็กต่างด้าวมีความตั้งใจในการเรียน

เด็กต่างด้าวมีความตั้งใจในการเรียน เรียนได้เป็นปกติ และเรียนได้ดีเมื่อพวกเขาสามารถปรับตัวได้แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มเด็กไทย ดังต่อไปนี้

“...พวกเขาเรียนเก่ง มีความอดทนตั้งใจ ขยันมากกว่าพวกผมอีก...”

สนทนากลุ่มเด็กไทย ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการสังเกตของผู้วิจัย โดยผู้วิจัยพบว่าเด็กต่างด้าวสามารถเรียนร่วมกับเด็กไทยได้เป็นปกติและค่อนข้างมีความพร้อมในเรียนไม่ต่างจากเด็กไทย พวกเขาสามารถสื่อสารได้ตอบกับครูได้ดี

เด็กต่างด้าวเป็นที่ยอมรับของเพื่อน

ในห้องเรียนเด็กไทยและเด็กต่างด้าวต่างมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ไม่มีความแตกแยกระหว่างเชื้อชาติ ทุกคนเป็นเพื่อนกันและสามารถเรียนร่วมกันในห้องเรียนได้เป็นปกติ ในบางเรื่องที่เด็กไทยไม่เก่งเด็กต่างด้าวก็จะคอยสอน ส่วนในตรงเรียนบางอยู่ที่เด็กต่างด้าวไม่รู้เด็กไทยก็จะคอยบอก ซึ่งสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ดังต่อไปนี้

“...พร้อมที่จะเรียนกับเพื่อนคนไทย เราเก่งภาษาอังกฤษ อยากพูดภาษาไทยให้เก่ง แต่ภาษาไทยยังต้องฝึก แต่เรียนมาสองปีถือว่าทำได้ดี...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 26 พ.ย. 53

“...ไม่มีปัญหาเข้ากันได้ดี รู้สึกดีใจที่มีเพื่อนเยอะ ทุกคนเป็นพี่น้องกัน...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

“...เคยมีเพื่อนล้อว่าพูดไม่ชัดบ้าง แล้วก็หัวเราะ แต่เราก็อดทน ไม่สนใจ...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 26 พ.ย. 53

เด็กต่างด้าวมีแนวโน้มเรียนไม่จบ

คนต่างด้าวมีอาชีพค่อนข้างยากจน หากเด็กต่างด้าวสามารถอ่านออกเขียนได้ปรับตัวเข้ากับสังคมได้แล้ว หากให้เลือกระหว่างเรียนต่อกับทำงาน ผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวจะต้องการให้เด็กต่างด้าวออกไปทำงานมากกว่า ทำให้เด็กกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะเรียนไม่จบการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ดังต่อไปนี้

“...เดี๋ยวพอโตขึ้นก็ต้องไปทำงานแล้ว ไม่แน่ว่าหน้าอาจต้องลาออก พ่อแม่อยากให้ไปทำงาน ไปทำงานดีกว่าได้เงินด้วย...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

เด็กต่างด้าวมีความลำบากในการสื่อสาร

เด็กต่างด้าวมีความลำบากในการสื่อสาร เนื่องจากความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกันทำให้เด็กต่างด้าวมีปัญหาในเรื่องการสื่อสารในช่วงแรก ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ครู ดังต่อไปนี้

“...เด็กเหล่านี้บางคนก็เรียนลำบากเพราะไม่เคยเรียนชั้นอนุบาลมาก่อน ซึ่งบางคน ที่เพิ่งเริ่มต้นรู้จักภาษาไทยจะไม่เข้าใจความหมายของคำบางคำ เขียนได้แต่อ่านไม่ได้ไม่เข้าใจ...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 3 ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 1 ธ.ค. 53

“...ไปได้เร็วเขามีความพร้อม เพราะช่วงอายุคืออยู่ในช่วงเกณฑ์การพัฒนาของเด็ก แต่จะติดตรงเรื่องของภาษาแต่ได้เสนอให้ผู้ปกครองใช้ภาษาไทยกับลูกทุก ๆ วัน เพราะส่วนใหญ่เมื่อกลับไปบ้านเขาชอบพูดภาษาไทยใหญ่กัน...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 4 ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในประเด็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนว่า การจัดการเรียนการสอนแก่เด็กต่างด้าวให้ประสบความสำเร็จนั้นทำได้ยาก (Mean= 2.40, SD.= 1.10) ครูสอนเด็กต่างด้าวด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่แตกต่างจากเด็กไทย (Mean= 2.22, SD.= 1.09) ครูมีการสอนวิชาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติของเด็กต่างด้าว (Mean= 1.95, SD.= 1.04) การสอนเด็กต่างด้าวไม่สามารถสอนร่วมชั้นเรียนกับเด็กไทยได้ (Mean= 1.80, SD.= 1.05) ตามลำดับ โดยประเด็นที่กล่าวมามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระบายน้อย และมีข้อคำถาม 3 ข้อที่มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ได้แก่ เด็กต่างด้าวมีความสุขในการเรียน (Mean= 3.78, SD.= 0.87) การเรียนการสอนจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กต่างด้าวให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้นได้ (Mean= 3.65, SD.= 0.88) กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของเด็กต่างด้าว (Mean= 3.53, SD.= 0.92) และมีเพียง 1 ข้อที่มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง คือ ผลสัมฤทธิ์ของเด็กต่างด้าวสูงกว่าเด็กไทย (Mean= 2.96, SD.= 0.97) รายละเอียดดังตาราง 4.15

ตาราง 4.15 ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในด้าน
กิจกรรมการเรียนการสอน (N= 489)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็นของครู (ร้อยละ)						Mean	SD	แปลผล
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	รวม			
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน									
19. รูปแบบการเรียนการสอนแตกต่างจากเด็กไทย	34.56	22.90	30.47	9.82	2.25	100.00	2.22	1.09	น้อย
20. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของเด็กต่างด้าว	4.29	4.50	37.01	41.92	12.27	100.00	3.53	0.92	มาก
21. มีการสอนวิชาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติของเด็กต่างด้าว	44.99	25.36	21.47	6.34	1.84	100.00	1.95	1.04	น้อย
22. การเรียนการสอนจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กต่างด้าวให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้นได้	2.25	6.34	29.65	47.85	13.91	100.00	3.65	0.88	มาก
23. การสอนเด็กต่างด้าวไม่สามารถสอนร่วมชั้นเรียนกับเด็กไทยได้	53.78	24.34	12.07	7.98	1.84	100.00	1.80	1.05	น้อย
24. การจัดการเรียนการสอนแก่เด็กต่างด้าวให้ประสบความสำเร็จนั้นทำได้ยาก	26.99	22.70	37.01	9.20	3.89	100.00	2.40	1.10	น้อย
25. เด็กต่างด้าวความสุขในการเรียน	2.04	3.68	27.81	47.44	19.02	100.00	3.78	0.87	มาก
26. ผลสัมฤทธิ์ของเด็กต่างด้าวสูงกว่าเด็กไทย	9.82	15.34	48.67	21.47	4.70	100.00	2.96	0.97	ปานกลาง

จากตาราง พบว่า ความคิดเห็นของครูจากแบบสอบถามสอดคล้องกับข้อมูลภาคสนาม จากความคิดเห็นของโรงเรียนเด็กต่างแดน 1 และ 2 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รูปแบบการเรียนการสอนที่ไม่แตกต่างจากเด็กไทย

ครูสอนเด็กต่างด้าวด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่ไม่แตกต่างจากเด็กไทย ซึ่งเด็กต่างด้าวสามารถเรียนในรูปแบบเดียวกันได้อย่างไม่มีปัญหา บางคนเคยเข้าเรียนในโรงเรียนในพม่ามาก่อน ทำให้เก่งวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ครู ดังต่อไปนี้

“...เนื่องจากเขามีอายุค่อนข้างมาก จึงจะเรียนได้ช้าเร็วไม่เท่ากัน ในช่วงต้นซึ่งจะเรียนได้ช้ากว่าแต่พอเข้าใจปรับตัวได้ก็จะไปได้เร็ว

หลักสูตรใช้แบบเดียวกัน แต่เน้นภาษาไทยมากขึ้นแต่เขาเก่ง
ภาษาอังกฤษมากกว่าคนไทยนะ...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 2 ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

และสอดคล้องกับความเห็นของผู้ปกครองเด็กต่างด้าวและเด็กต่างด้าว ที่กล่าวว่า รูปแบบ
การเรียนการสอนเหมือนกับของเด็กไทย เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและสามารถปรับตัวได้ไม่มีปัญหา ดัง
คำกล่าวจากการสนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ดังนี้

“...รูปแบบเหมือนกับเด็กไทย เราอาจจะเรียนได้เข้าใจมากกว่าเด็กไทยด้วยซ้ำ...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

▲ ซ้าย: สภาพห้องเรียนโรงเรียนต่างแดน 1, ขวา: สภาพห้องเรียนโรงเรียนต่างแดน 2

ภาพที่ 4.3 สภาพห้องเรียนโรงเรียนเด็กต่างแดน 1 และ 2

“...เรียนได้ดีไม่มีปัญหา เพราะบางวิชาเราเคยได้เรียนมาจากพม่า
ครูไทยใจดีกว่าพม่าเยอะ...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

“...ชอบเรียนภาษาไทยเพราะเราอยู่ในเมืองไทยต้องเรียนไทย เรียน
ได้ไม่ยาก...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 26 พ.ย. 53

กิจกรรมมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของเด็กต่างด้าว

กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของเด็กต่างด้าว ในการสอนเด็กต่างด้าวต้องใช้รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับตัวเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อช่วยให้เด็กต่างด้าวสามารถปรับตัวและเรียนรู้ได้เหมือนเด็กไทย โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับภาษา และในบางครั้งครูได้เพิ่มเติมวิชาพิเศษเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเด็กต่างด้าว ดังคำสัมภาษณ์ของครู ดังนี้

“...ในชั้นอนุบาลเด็กต่างด้าวจะพูดไม่ได้เลย ครูต้องพูดซ้ำ ๆ ทำให้เด็กดูให้เขาซึมซับ เพราะจะสอนแยกก็ไม่ได้ ครูไม่พอ ถ้าเขาจับไม่ได้ค่อยหาชั่วโมงเสริม...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 3 ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

“...มีความหลากหลายของเด็ก มีทั้งเด็กที่เข้าใจภาษาไทยแล้วเราก็สามารถให้เขาฝึกอ่านจากหนังสือที่มูมห่องตัวเอง และอีกกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าใจได้ต้องเริ่มสอนใหม่ ซึ่งเด็กไม่เข้าใจในสิ่งที่เรียนเนื่องจากมีความแตกต่างในการรับรู้ทางวัฒนธรรม...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 5 ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

“...เรามีการบูรณาการเอาหลักสูตร ประวัติความรู้เกี่ยวกับเชื้อชาติไทยใหญ่มาสอนด้วยเพื่อไม่ให้พวกเขาลืม...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 4 ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 24 ธ.ค. 53

“...เราการเรียนการสอนเหมือนโรงเรียนรัฐบาลทุกอย่าง แต่ต้องเน้นเรื่องภาษาเพราะเด็กไม่เข้าใจความหมายของคำ เด็กเขาอ่านได้แต่ไม่เข้าใจความหมาย เขาเก่งเลขมาก...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 2 ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 24 พ.ย. 53

ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน

ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนว่า โรงเรียนมีการพัฒนาสื่อให้เหมาะสมแก่เด็กต่างด้าวอยู่เสมอ (Mean= 2.50, SD.= 1.04) ผู้ปกครองได้จัดหาอุปกรณ์การเรียนให้เด็กต่างด้าวครบถ้วน (Mean= 2.26, SD.= 1.16) โรงเรียนมีการจัดหาสื่อการสอนพิเศษที่น่าสนใจสำหรับเด็กต่างด้าวโดยเฉพาะ (Mean= 2.12, SD.= 1.00) โรงเรียนมีงบประมาณในการผลิตสื่อสำหรับเด็กต่างด้าว (Mean= 2.06, SD.= 1.05) ตามลำดับ เนื่องจากทุกข้อมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย และมีข้อคำถามเพียง 3 ข้อที่มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ได้แก่ สื่อการเรียนการสอนทำให้เด็กต่างด้าวเรียนรู้ได้ดีขึ้น (Mean= 3.13, SD.= 1.00) ผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุตรหลาน (Mean= 3.08, SD.= 1.09) และโรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่ครบถ้วนสำหรับเด็กต่างด้าว (Mean= 2.74, SD.= 1.08) ข้อรายละเอียดดังตาราง 4.16

ตาราง 4.16 ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน (N= 489)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็นของครู (ร้อยละ)						Mean	SD	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม			
ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน									
27. โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่ครบถ้วนสำหรับเด็กต่างด้าว	16.56	21.88	35.99	22.29	3.27	100.00	2.74	1.08	ปานกลาง
28. โรงเรียนมีการจัดหาสื่อการสอนพิเศษที่น่าสนใจสำหรับเด็กต่างด้าวโดยเฉพาะ	34.56	27.61	30.67	5.73	1.43	100.00	2.12	1.00	น้อย
29. โรงเรียนมีการพัฒนาสื่อให้เหมาะสมแก่เด็กต่างด้าวอยู่เสมอ	21.88	23.31	39.26	13.70	1.84	100.00	2.50	1.04	น้อย
30. สื่อการเรียนการสอนทำให้เด็กต่างด้าวเรียนรู้ได้ดีขึ้น	8.59	12.68	41.72	31.08	5.93	100.00	3.13	1.00	ปานกลาง
31. โรงเรียนมีงบประมาณในการผลิตสื่อสำหรับเด็กต่างด้าว	41.92	20.25	28.22	9.20	0.41	100.00	2.06	1.05	น้อย
32. ผู้ปกครองได้จัดหาอุปกรณ์การเรียนให้เด็กต่างด้าวอย่างครบถ้วน	36.40	20.25	26.99	13.70	2.66	100.00	2.26	1.16	น้อย
33. ผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุตรหลาน	10.43	15.34	38.45	26.99	8.79	100.00	3.08	1.09	ปานกลาง

จากตาราง พบว่า ความคิดเห็นของครูจากแบบสอบถามสอดคล้องกับข้อมูลภาคสนาม จากความคิดเห็นของโรงเรียนเด็กต่างแดน 1 และ 2 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุตรหลาน

ผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุตรหลาน ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษาและให้การสนับสนุนเต็มความสามารถแม้ว่าเขาจะไม่สามารถชำนาญในภาษาไทย แต่ก็สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์แก่บุตรหลาน หรือกำลังกายในการซ่อมแซมโรงเรียน เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนร้องขอความร่วมมือ สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของครูและผู้ปกครองดังต่อไปนี้

“...พ่อแม่ของเขาค่อนข้างให้ความสำคัญร่วมมือดีมาก ดูจากการมาประชุมผู้ปกครอง ให้ความสำคัญเต็มที่ในทุกเรื่อง เนื่องจากต้องการให้โรงเรียนยอมรับให้บุตรหลานได้เรียนตามกฎหมาย...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 3 ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

“...ให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือ หากติดธุระก็จะบอกเสมอ สนับสนุนให้ลูกมีอุปกรณ์การเรียนที่ครบ มีการสื่อสารกับครูตลอด หากครูให้จดหมายไปเขาอ่านไม่ออกเขาก็จะไปหาคนที่อ่านจดหมายได้อ่านให้ฟัง...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 5 ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

“...เราจะหาสิ่งที่ลูกต้องการ แต่ทางโรงเรียนเด็กจะต้องเรียนเอง เพราะพ่อแม่ก็ไม่รู้หนังสือ...”

สัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กต่างด้าว คนที่ 1 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 2 ธ.ค. 53

โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่ครบถ้วน

โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่ครบถ้วนสำหรับเด็กต่างด้าวสื่อการสอนไม่มีความแตกต่างกับเด็กไทย แต่ในบางแห่งได้มีการจัดทำสื่อพิเศษใช้สอนวัฒนธรรมประจำถิ่นสำหรับเด็กต่างด้าว นอกจากงบประมาณของรัฐบาลแล้วยังมีมูลนิธิที่ต้องที่ดูแลเด็กต่างด้าวในการสนับสนุนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ครูและภาพถ่ายดังต่อไปนี้

“...ใช้สื่อแบบเดียวกับเด็กไทย มีสื่อเฉพาะภาษาไต้หวัน...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 5 ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 24 พ.ย. 53
 “...ค่อนข้างมีความพร้อมเพราะทางโรงเรียนจะมีสื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาอยู่ แล้ว บางโรงเรียนมีกลุ่มต่างดาวที่ได้รับการศึกษาสูงกลับมาสร้างสื่อ...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 1 ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

⊙ ซ้าย: สื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น, ขวา: ห้องเรียนคอมพิวเตอร์

ภาพที่ 4.4 สภาพสื่อการเรียนการสอนโรงเรียนเด็กต่างแดน 1 และ 2

“...โรงเรียนค่อนข้างมีความพร้อมเพราะได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิหน่วยงานภายนอก เช่น มูลนิธิยูนิเซฟ มูลนิธิปลาดาว ทางเทศบาลไม่ได้สนับสนุนอาหารกลางวันเพราะเขาไม่ใช่คนไทย ไม่มีผลประโยชน์กับเขา...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 2 ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 24 พ.ย. 53

ซึ่งความคิดเห็นเรื่องความพร้อมของสื่อสนับสนุนการสอน สอดคล้องกับความเห็นของผู้ปกครองเด็กต่างดาว ที่กล่าวว่า พวกเขายินดีให้การสนับสนุนเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาของบุตร และเด็กต่างดาวกล่าวว่าสื่อมีจำนวนเพียงพอ ดังคำกล่าวจากการสนทนากลุ่มเด็กต่างดาวดังต่อไปนี้

“...มีความพร้อมเพียงพอ ไม่ได้ขาดอะไรค่ะ...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างดาว ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 2 ธ.ค. 53

นอกจากนี้การสังเกตของผู้วิจัยเกี่ยวกับสื่อสนับสนุนการสอน พบว่า สื่อในการสอนเด็กต่างด้าวมีรูปแบบเหมือนกับเด็กไทย เพราะจากการสังเกตหนังสือแบบเรียนทุกเล่มใช้เหมือนกับของเด็กไทย เพียงแต่มีเพิ่มเติมบางเล่มที่เกี่ยวกับทักษะภาษาไทย เช่น การอ่าน การคัด

ด้านการประเมินผลการศึกษา

ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนสอนสำหรับเด็กต่างด้าว ในประเด็นด้านการประเมินผลการศึกษาว่า โรงเรียนมีมาตรฐานในการวัดและประเมินผลเด็กต่างด้าว (Mean= 2.83, SD.= 1.08) และครูมีความลำบากในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของเด็กต่างด้าว (Mean= 2.75, SD.=1.14)ตามลำดับ ครูมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีข้อคำถามเพียง 1 ข้อที่มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ได้แก่ การวัดและประเมินผลเด็กต่างด้าวควรใช้รูปแบบและเกณฑ์เดียวกับเด็กไทย (Mean= 3.74, SD.= 1.00) รายละเอียดดังตาราง 4.17

ตาราง 4.17 ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในด้านการประเมินผล (N= 489)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็นของครู (ร้อยละ)						Mean	SD	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม			
ด้านการประเมินผล									
34. ครูมีความลำบากในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กต่างด้าว	18.00	19.43	39.47	16.16	6.95	100.00	2.75	1.14	ปานกลาง
35. โรงเรียนมีมาตรฐานในการวัดและประเมินผลเด็กต่างด้าว	14.72	19.63	38.45	22.70	4.50	100.00	2.83	1.08	ปานกลาง
36. การวัดและประเมินผลเด็กต่างด้าวควรใช้รูปแบบและเกณฑ์เดียวกับเด็กไทย	3.48	5.32	29.45	37.01	24.74	100.00	3.74	1.00	มาก

จากตาราง พบว่า ความคิดเห็นของครูจากแบบสอบถามสอดคล้องกับข้อมูลภาคสนาม จากความคิดเห็นของโรงเรียนเด็กต่างแดน 1 และ 2 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การประเมินผลการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวไม่มีความแตกต่างกับเด็กไทย

การประเมินผลการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าว ครูที่สอนเด็กต่างด้าวให้ความเห็นว่า ไม่มีความแตกต่างกับเด็กไทย ครูใช้การประเมินตามสภาพจริงใช้เกณฑ์เดียวกัน เพราะพวกเขา

สามารถอ่านออกเขียนภาษาไทยได้ ในเด็กบางคนอาจมีผลการเรียนสูงกว่าเด็กไทย และบางแห่งมีการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

“...ประเมินผลไม่มีปัญหาใช้การประเมินตามสภาพจริง ทำได้ปกติ ใช้เกณฑ์เดียวกัน...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 2 ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

“...ใช้การประเมินผลเหมือนกัน เหมือนกับเด็กไทย...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 3 ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

“...เหมือนปกติ แต่จะมีการเทียบโอนผลการเรียนรู้...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 5 ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

และสอดคล้องกับความเห็นของเด็กต่างด้าวและเด็กไทย ที่กล่าวว่า การประเมินผลเป็นไปในรูปแบบเดียวกันทั้งเด็กไทยและเด็กต่างด้าว ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“...เหมือนเด็กไทยทุกอย่าง เขาทำอย่างไรเราก็สามารถทำได้ คะแนนสูงกว่าเด็กไทยด้วยซ้ำ...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

“...ก็เหมือนกันครับ ข้อสอบอะไรก็เหมือนกัน เขาอ่านได้ครับ...”

สนทนากลุ่มเด็กไทย ชั้น ป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว

ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในด้านเจตคติของครูว่า เด็กต่างด้าวมั้สัมมาคารวะ อ่อนน้อมและเชื่อฟังครู (Mean= 3.49, SD.= 0.88)เด็กต่างด้าวควรได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กไทย (Mean= 3.39, SD.= 1.11) ครูมีความสุขในการสอนเด็กต่างด้าว(Mean= 3.34, SD.= 0.94) ครูต้องใช้เวลาอดทนอย่างมากในการสอนเด็กต่างด้าว (Mean= 3.20, SD.= 1.16) เด็กต่างด้าวควรได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานเท่าเทียมกับเด็กไทย (Mean= 3.16, SD.= 1.16) เด็กต่างด้าวอาจทำให้เกิดปัญหาสังคมในอนาคต (Mean= 3.10, SD.= 1.15) เด็กต่างด้าวมีความรักและกตัญญูต่อประเทศไทย (Mean= 3.06, SD.= 1.07) (Mean= 2.18, SD.=1.20) หากเลือกได้ครูไม่ต้องการสอนเด็กต่างด้าว (Mean= 2.54, SD.= 1.34) ตามลำดับ โดยในทุกประเด็นที่กล่าวมา ครูมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีข้อคำถามเพียง 1 ข้อที่มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ได้แก่ เด็กต่างด้าวสามารถเป็นตัวแทนโรงเรียนในการประกวดแข่งขันต่าง ๆ ได้ (Mean= 3.70, SD.= 0.97) รายละเอียดดังตาราง 4.18

ตาราง 4.18 ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวด้านเจตคติของครู (N= 489)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็นของครู(ร้อยละ)						Mean	SD	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม			
ด้านเจตคติของครู									
37. ครูต้องใช้เวลาอดทนอย่างมากในการสอนเด็กต่างด้าว	10.22	14.31	34.36	26.99	14.11	100.00	3.20	1.16	ปานกลาง
38. เด็กต่างด้าวมั้สัมมาคารวะ อ่อนน้อมและเชื่อฟังครู	2.45	7.77	39.47	39.26	11.04	100.00	3.49	0.88	ปานกลาง
39. เด็กต่างด้าวอาจทำให้เกิดปัญหาสังคมในอนาคต	9.20	18.40	40.29	17.18	14.93	100.00	3.10	1.15	ปานกลาง
40. เด็กต่างด้าวควรได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานเท่าเทียมกับเด็กไทย	11.25	13.50	36.61	25.77	12.88	100.00	3.16	1.16	ปานกลาง
41. เด็กต่างด้าวควรได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กไทย	8.59	7.98	34.36	33.54	15.54	100.00	3.39	1.11	ปานกลาง
42. ครูมีความสุขในการสอนเด็กต่างด้าว	5.11	7.16	46.01	31.70	10.02	100.00	3.34	0.94	ปานกลาง
43. หากเลือกได้ครูไม่ต้องการสอนเด็กต่างด้าว	32.11	15.13	30.47	10.84	11.45	100.00	2.54	1.34	ปานกลาง
44. เด็กต่างด้าวสามารถเป็นตัวแทนโรงเรียนในการประกวด	3.68	3.89	32.72	38.04	21.68	100.00	3.70	0.97	มาก

ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็นของครู(ร้อยละ)						Mean	SD	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม			
45. เด็กต่างด้าวมีความรักและกตัญญูต่อประเทศไทย	11.66	10.84	45.19	24.34	7.98	100.00	3.06	1.07	ปานกลาง

จากตาราง พบว่า ความคิดเห็นของครูจากแบบสอบถามสอดคล้องกับข้อมูลภาคสนาม จากความคิดเห็นของโรงเรียนเด็กต่างแดน 1 และ 2 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เด็กต่างด้าวมีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมและเป็นที่ยกย่องของครู

เด็กต่างด้าวมีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมและเชื่อฟังครู เด็กต่างด้าวในโรงเรียนก็มีความน่ารัก อ่อนน้อมและมีน้ำใจ ไม่แตกต่างจากเด็กไทย โดยครูทุกท่านยึดหลักจรรยาบรรณครูเป็นที่ตั้ง ซึ่งจากการกระทำดังกล่าวเด็กต่างด้าวทุกคนก็สามารถรับรู้ถึงความปรารถนาดีของครูได้ ดังสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“...เด็กพวกนี้น่ารักไม่ต่างกับกับเด็กไทย ไม่มีปัญหาอะ ชอบ ช่วยเหลือครูดี...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 5 ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

“...ค่อนข้างเรียบร้อยเพราะไม่กล้าสร้างปัญหา เจียมตัว เนื่องจาก รู้ตัวว่าไม่ใช่คนไทย...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 3 ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

“...มีความเคารพแล้วเกรงใจครูมาก ก่อนเข้าห้องพักครูจะขออนุญาตทุกครั้ง...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 1 ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 24 พ.ย. 53

“...สัมผัสได้ว่าเขาใจจริง ๆ เขาเป็นผ้าขาว เราแต่งแต้มอย่างไรเขาก็จะเป็นอย่างนั้น ภูมิใจที่เขาเชื่อฟังที่เราสอนแล้วนำไปเล่าให้ที่บ้าน ฟัง...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 2 ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 24 พ.ย. 53

“เด็กไทยกับเด็กไทยใหญ่แตกต่างกันมากเรื่องมารยาท เด็กต่าง
 ด้าวดีกว่ามาก..”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 3 ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 24 พ.ย. 53

ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของเด็กต่างด้าวและเด็กไทย ที่กล่าวว่า ครูทุกคนให้ความรัก
 เมตตาต่อนักเรียนเสมอภาคกัน โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ดังคำกล่าวจากการสนทนากลุ่มเด็กไทย
 ดังต่อไปนี้

“...ครูก็ทำเหมือนกัน บางครั้งเราว่าครูรักพวกเขามากกว่าด้วยซ้ำ”

สนทนากลุ่มเด็กไทย ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการสังเกตของผู้วิจัย โดยผู้วิจัยพบว่า ครูและเด็กต่างด้าวมี
 ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน เห็นได้จากที่เด็กต่างด้าวคอยช่วยเหลือครูในการทำงานต่างๆ และครู
 มักชมเชยและให้เด็กต่างด้าวเป็นตัวแทนทำงานสำคัญ ๆ เช่น การเชิญธงชาติ การนำสวดมนต์

เด็กต่างด้าวควรได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษา

เด็กต่างด้าวควรได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กไทย เพราะเจตคติของ
 ครูก่อให้เกิดความรู้สึกและเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการจัดการเรียนการสอน โดยครูที่สอนเด็กต่าง
 ด้าวให้ความเห็นว่า ครูไม่ได้มีอคติใดกับเด็กกลุ่มนี้ กลับมองว่าทุกคน ไม่ว่าจะชนชาติใดควรได้รับ
 ความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการได้รับสิทธิขั้นพื้นฐาน ดังให้สัมภาษณ์ของครูและคำกล่าวจาก
 การสนทนากลุ่มเด็กไทยดังต่อไปนี้

“...ครูทุกคนย่อมมีจรรยาบรรณเป็นที่ยึด เพราะทุกคนคือลูกศิษย์...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 1 ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

“...เวลาสอนเหมือนกัน ทุกคนเท่ากัน เราจะได้เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้
 กับเด็กไปด้วย เขารู้จักเรา มาเรียนกับเรา เราก็รู้จักเขามากขึ้น...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 2 ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

“...ความคิดผมว่าไม่เกี่ยวเลยครับ ไม่มีปัญหา ครูทำเหมือนเด็กไทย
ทุกอย่างไม่แบ่งแยกพวกเราเลย ครูทุกคนปฏิบัติเหมือนกัน...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

ครูมีความสุขในการสอนเด็กต่างด้าว

เด็กต่างด้าวมีความตั้งใจและนิสัยที่น่ารักทำให้ครูไม่มีเลือกที่รักมักที่ชังและมีความสุขใน
การสอนเด็กต่างด้าว ดังคำให้สัมภาษณ์ของครูและภาพถ่าย ดังต่อไปนี้

“...ทุกโรงเรียนจะมีเด็กกลุ่มนี้อยู่แล้ว เด็กเหล่านี้ก็คือนักเรียน ก็คือ
คนยังได้มาสัมผัสยังรัก เพราะเด็กไทยมีโอกาสอยู่แล้ว มีคนน้อยที่
จะเข้าใจเด็กกลุ่มนี้ ชีวิตเราเลือกเกิดไม่ได้ ส่วนหนึ่งคือเคยฝึกสอน
เด็กกลุ่มนี้ เพราะเขามีความพยายาม..”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 4 ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 24 พ.ย. 53

▶ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ชาย: โรงเรียนต่างแดน 1, ขวา: โรงเรียนต่างแดน 2

ภาพที่ 4.5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและเด็กต่างด้าวโรงเรียนเด็กต่างแดน 1 และ 2

เด็กต่างด้าวมีความรักและกตัญญูต่อประเทศไทย

ความรักชาติในเด็กต่างด้าว ครูผู้สอนเด็กต่างด้าวมีความเห็นว่า ความรักชาติเป็นสิ่งที่ครู
สามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้ โดยเด็กกลุ่มนี้มีความต้องการที่จะอยู่ในประเทศไทยพวกเขาจึงมี
ความรักประเทศไทย ดังสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“...เขาต้องการเป็นคนไทย รักประเทศไทย อยากทำมาหากินที่นี่ รักในพระเจ้าอยู่หัว...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 1 ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

“...เรามีการปลูกฝังให้เขารักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เราเคยถามเขาว่ารักประเทศไทยไหม เขาบอกว่ารักและอยากอยู่ต่อ...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 1 ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 24 พ.ย. 53

“...เขารักประเทศไทยรักในหลวงถึงแม้ลำบากแต่ก็สบายกว่า อยากมีสัญชาติไทย เรามีการปลูกฝังความเป็นไทยทุกวันศุกร์...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 1 ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 24 พ.ย. 53

ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของเด็กต่างด้าวและเด็กไทย ที่ต่างเห็นว่าเด็กต่างด้าวมีความรักในประเทศไทย ดังคำกล่าวจากการสนทนากลุ่มเด็กไทยและเด็กต่างด้าว ดังต่อไปนี้

“...ไม่อยากให้คนเหมารวมว่าคนไทยใหญ่ไม่ดี เรารักประเทศไทย เพราะเรามาอยู่ที่เมืองไทย...”

สนทนากลุ่มเด็กต่างด้าว ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 26 พ.ย. 53

“...เขาน่าจะได้เป็นคนไทย เพราะเขามีน้ำใจ...”

สนทนากลุ่มเด็กไทย ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 3 ธ.ค. 53

ตัวแทนโรงเรียนในการประกวดแข่งขัน

เด็กต่างด้าวสามารถเป็นตัวแทนโรงเรียนในการประกวดแข่งขันต่าง ๆ ได้ เนื่องจากพวกเขา มีความพยายามความตั้งใจและมีความสามารถไม่แตกต่างจากเด็กไทย ทำให้เด็กต่างด้าวได้รับเลือกเป็นตัวแทนโรงเรียนในการแข่งขันทักษะวิชาการตามโอกาสต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของครูและภาพถ่าย ดังต่อไปนี้

“...ไม่ได้มีความแตกต่างกับเด็กไทย จริง ๆ แล้วมีความสามารถ
สามารถแข่งขันชนะโรงเรียนขนาดใหญ่ ๆ ได้...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 1 ชั้นป.3 โรงเรียนเด็กต่างแดน 1, 24 พ.ย. 53

ผลงานของเด็กต่างด้าวในการเป็นตัวแทนโรงเรียน ช้าย: รางวัลรองชนะเลิศการประกวดเขียนเรียงความ
วันภาษาไทย, กลาง: รางวัลชนะเลิศการกล่าวสุนทรพจน์ภาษาไทยใหญ่, ขวา: รางวัลชนะเลิศเหรียญทองการ
แข่งขันกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับประเทศ ประจำปี 2553 เมืองทองธานี

ภาพที่ 4.6 ผลงานการแข่งขันของเด็กต่างด้าวโรงเรียนเด็กต่างแดน1 และ 2

จากข้อมูลข้างต้นจะพบว่าครูส่วนใหญ่มีมุมมองที่ดีต่อการสอนเด็กต่างด้าว สอดคล้อง
การวิเคราะห์ความถี่ของความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิดที่พบว่า ครูรู้สึกพึงพอใจที่มีเด็ก
ต่างด้าวในห้องเรียน โดยให้เหตุผลดังต่อไปนี้ รู้สึกว่าเด็กต่างด้าวเหมือนกันกับเด็กไทย (ร้อยละ
46.23) ครูรู้สึกสงสาร และเห็นใจในความด้อยโอกาส (ร้อยละ 14.45) ครูรู้สึกภูมิใจ ชอบในความ
น่ารัก และอยากสอน (ร้อยละ 14.45) ดังตาราง 4.19

ตาราง 4.19 ความถี่และร้อยละของความรู้สึกที่มีเด็กต่างด้าวอยู่ในห้องเรียน (N= 623)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
ความรู้สึกชอบ		
1. รู้สึกว่าเด็กต่างด้าวเหมือนกันกับเด็กไทย	288	46.23
2. รู้สึกสงสาร และเห็นใจในความด้อยโอกาส	90	14.45
3. รู้สึกภูมิใจ ชอบในความน่ารัก และอยากสอน	90	14.45
4. ต้องการให้เกิดความเท่าเทียม	75	12.04
5. ทำตามนโยบายของรัฐบาล	10	1.61
ความรู้สึกไม่ชอบ		
1. รู้สึกเหนียว เด็กต่างด้าวสอนยาก	33	5.30

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
2. ไม่ชอบ ไม่มีความจำเป็นที่ต้องสอน	24	3.85
3. ห่วงความมั่นคงของประเทศไทย	8	1.28
4. ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนต่ำลง	5	0.80

จากตาราง 4.17 พบว่า นอกจากความรู้สึกด้านบวกต่อเด็กต่างด้าวแล้ว ครูบางกลุ่มรู้สึกกังวลกับการสอนเด็กต่างด้าว โดยให้ความเห็นว่า 1. รู้สึกเหนื่อย เพราะเด็กต่างด้าวสอนยาก ต้องใช้ความพยายามสูง (ร้อยละ 5.30) 2. ไม่ชอบเพราะไม่มีความจำเป็นที่ต้องสอน (ร้อยละ 3.85) 3. ห่วงความมั่นคงของประเทศไทย (ร้อยละ 1.28) โดยให้เหตุผลว่า

เด็กต่างด้าวอาจทำให้เกิดปัญหาสังคมในอนาคต

เด็กต่างด้าวอาจทำให้เกิดปัญหาสังคมในอนาคต และห่วงความมั่นคงของประเทศไทย เนื่องจากเด็กต่างด้าวไม่ใช่พลเมืองของประเทศ ครูจึงมองเด็กกลุ่มนี้เป็นคนแปลกหน้าและเกิดความสงสัยในความรักและความกตัญญูต่อประเทศไทย การเข้ามาของเด็กต่างด้าวนับวันจะมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น หากเด็กต่างด้าวที่ไม่ใช่พลเมืองและไม่มีความรักประเทศอาศัยอยู่ในประเทศเป็นจำนวนมาก ย่อมทำให้การบังคับใช้กฎหมายทำได้ยาก เกิดความวุ่นวายและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของครูจากแบบสอบถามปลายเปิดดังต่อไปนี้

“...เด็กต่างด้าวได้รับความรู้เสมอเด็กไทย ทำให้มีการแย่งอาชีพ เรียกร้องสิทธิเท่าเทียมคนไทย ก่อให้เกิดปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศไทย...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.เชียงใหม่

“...จะมากขึ้น โดยเฉพาะในอำเภอแม่สอดจะกลายเป็นเมืองหนึ่งของพม่า ลูกของคนพม่าหลังไหลเข้ามาเรียนในไทยเพราะไทยจัดการเรียนการสอนให้ดี พอโตขึ้นก็ไม่ได้ช่วยพัฒนาประเทศไทย ในขณะที่เด็กไทยจริงๆ กลับยังขาดแคลนทุกอย่าง นอกจากนี้คนต่างด้าวยังสร้างปัญหาให้กับคนไทยมากมาย...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.ตาก

“..ในอนาคตถ้าประเทศไทย ไม่มีกฎหมายที่สามารถจัดระบบ
ระเบียบเกี่ยวกับบุคคลต่างด้าวเหล่านี้ได้ จะสร้างปัญหาให้กับประเทศ
อย่างแน่นอน...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. เชียงราย

“...ไม่มั่นใจว่าถ้าวันหนึ่งเด็กต่างด้าวมีมากกว่าเด็กไทย แล้วงบประมาณของ
ไทยต้องสนับสนุนคนต่างด้าวซึ่งไม่ใช่คนไทย และปัญหาที่พ่อแม่ของเด็กต่าง
ด้าวสร้างขึ้น...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. ลำพูน

ครูไม่ต้องการสอนเด็กต่างด้าว

ความแตกต่างทางวัฒนธรรมและพื้นฐานของเด็กต่างด้าวทำให้วิธีการจัดการเรียน
การสอนเด็กกลุ่มนี้มีความยากกว่าการสอนเด็กไทย เพราะเด็กต่างด้าวไม่มีพื้นฐานความรู้ เดิมโต
มาในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากเด็กไทย ทำให้ครูรู้สึกเหนื่อย ครูไม่ต้องการสอนเด็กต่างด้าว ซึ่ง
สอดคล้องกับความคิดเห็นของครูจากแบบสอบถามปลายเปิด ดังต่อไปนี้

“...เป็นการเพิ่มภาระ ทำให้การพัฒนาเด็กไทยด้อยลงไปเนื่องจากต้อง
พัฒนาเด็กต่างด้าวด้วย...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. ตาก

“...ทุกฝ่ายต้องสนใจ เอาใจใส่ ไม่ใช่ปล่อยให้เป็นการะหน้าที่ของครูอย่างเดียว...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. เชียงใหม่

“...ต้องใช้ความอดทนมากในการปรับพื้นฐานให้เด็ก...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. ตาก

ผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนต่ำลง

เด็กต่างด้าวต้องใช้ความพยายามและเวลาอย่างมากในการปรับตัวเข้ากับการเรียนในห้อง

ทำให้การเรียนในห้องไปได้ช้า หลายคนปรับตัวไม่ได้ ผลการเรียนต่ำ ส่งผลให้ผลการทดสอบในภาพรวมของโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำลง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของครูจากแบบสอบถามปลายเปิด ดังต่อไปนี้

“...กระทบถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนในวัดผลประเมินผลระดับเขต LAS ระดับชาติ NT O-NET และกสศ.ไปมากที่สุด เพราะจะได้หลักฐานและได้เรียนสูงขึ้น หลังจากนั้นก็ได้สัญชาติไทย...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.ตาก

“...เป็นกังวลในด้านผลสัมฤทธิ์ของค่าสถิติของโรงเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนต่ำลง...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.เชียงราย

ส่วนที่ 3 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน

การวิเคราะห์ความถี่ของความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า ครูได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวว่า ควรดำเนินการจัดการศึกษาให้กับเด็กกลุ่มนี้ต่อในรูปแบบเดิม (ร้อยละ 51.90) โดยใช้เหตุผลว่า เห็นแก่ความเป็นเพื่อนมนุษย์ ความเสมอภาคในการศึกษา ควรจัดโรงเรียนเฉพาะสำหรับเด็กกลุ่ม ควรปลูกฝังความรักชาติ ความกตัญญูต่อประเทศไทย ควรมีการจัดระบบดูแลการออกเอกสารให้เด็กต่างด้าว ในขณะที่อีกกลุ่มเห็นว่าการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวต้องระมัดระวัง (ร้อยละ 33.98) และตระหนักว่าการอพยพเข้ามาของคนต่างด้าวเป็นอันตราย ต่อความมั่นคงของประเทศ เด็กต่างด้าวมีแนวโน้มที่มากเรื่อย ๆ การจัดการจะยุ่งยากขึ้น เป็นการสูญเสียงบประมาณโดยใช้เหตุ รายละเอียดความถี่ในการตอบ ดังตาราง 4.20

ตาราง 4.20 ความถี่และร้อยละของแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าว(N=362)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรสนับสนุนให้มีการสอนเด็กต่างด้าวต่อในรูปแบบเดิม	187	51.90
2. ควรจัดโรงเรียนเฉพาะสำหรับเด็กกลุ่ม	34	9.39
3. ควรปลูกฝังความรักชาติ ความกตัญญูต่อประเทศไทย	12	3.31
4. ควรมีการจัดระบบดูแลการออกเอกสารให้เด็กต่างด้าว	6	1.66

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
5. ไม่สนับสนุนให้มีการสอนเด็กต่างด้าว เนื่องจาก	123	33.98
- การอพยพเข้ามาของคนต่างด้าวเป็นอันตราย ต่อความมั่นคงของประเทศ		
- เด็กต่างด้าวมีแนวโน้มที่มากเรื่อย ๆ การจัดการจะยุ่งยากขึ้น		
- เป็นการสูญเสียงบประมาณโดยใช่เหตุ		

จากตาราง พบว่า ควรดำเนินการจัดการศึกษาให้กับเด็กกลุ่มนี้ต่อ โดยให้เหตุผลว่า เพื่อเห็นแก่ความเป็นเพื่อนมนุษย์ ความเสมอภาคในการศึกษา ครูได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนสอนเด็กต่างด้าว ดังนี้

จัดโรงเรียนเฉพาะสำหรับเด็กกลุ่ม

ควรจัดโรงเรียนเฉพาะสำหรับเด็กกลุ่ม เนื่องจากการจัดการเรียนร่วมกันระหว่างเด็กไทย และเด็กต่างด้าว อาจมีปัญหาในการบริหารจัดการจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ การศึกษาไม่ประสบความสำเร็จดังที่ควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของครูจากแบบสอบถามปลายเปิด ดังต่อไปนี้

“..ควรจัดแยก เพราะมีผลกระทบต่อเด็กไทยที่อยู่ในพื้นที่ ไม่อยากเรียนร่วมกับเด็กต่างด้าว ทำให้ผู้ปกครองต้องส่งลูกไปเรียนในโรงเรียนเอกชน หรือโรงเรียนรัฐบาลที่อยู่ไกลเนื่องจากไม่อยากเรียนร่วมกับเด็กต่างด้าว...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. เชียงใหม่

“..ครูแยกเด็กต่างด้าวออกจากเด็กพื้นราบ เพราะเมื่อเรียนร่วมกันมีผลทำให้เด็กพื้นราบ(เด็กไทย)พัฒนาได้ช้า...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. เชียงราย

“...ควรจัดเป็นศูนย์เฉพาะของเด็กต่างด้าวเพื่อจะได้ควบคุมประชากรได้ เป็นการป้องกันไม่ให้มีคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. ลำพูน

ปลูกฝังความรักชาติ ความกตัญญูต่อประเทศไทย

แม้เด็กต่างด้าวจะไม่ใช่คนไทยแต่เมื่อพวกเขาอาศัยอยู่ในประเทศไทย จึงควรมีความรักและกตัญญูต่อแผ่นดินที่อาศัย โดยการเรียนการสอนควรปลูกฝังความรักชาติ ความกตัญญูต่อประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของครูจากแบบสอบถามปลายเปิด ดังต่อไปนี้

“...ควรบรรจุหลักสูตรประวัติศาสตร์ความเป็นมาและความสำคัญของชาติไทยให้นักเรียนอย่างละเอียดและบังคับให้นักเรียนทุกคนเรียน เพื่อปลูกฝังให้เห็นความสำคัญของชาติไทยมากกว่าเดิม...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.เชียงใหม่

การจัดระบบดูแลการออกเอกสาร

ปัจจุบันเรื่องเอกสารทางทะเบียนยังคงเป็นปัญหาของคนต่างด้าวและคนไร้สัญชาติ เด็กหลายคนเกิดในแผ่นดินไทยแต่ไม่รับสัญชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่พวกเขาต้องการ จากความต้องการดังกล่าวทำให้คนต่างด้าวยังกังวลกับอนาคตของตนเองและครอบครัว และพยายามเรียกร้องให้มีการออกทะเบียนหรือกระบวนการให้การให้เอกสารรับรองต่างๆ โดยควรมีการจัดระบบดูแลการออกเอกสารให้เด็กต่างด้าว เพื่อป้องกันปัญหาความวุ่นวายที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของครูจากแบบสอบถามปลายเปิด ดังต่อไปนี้

“...ควรดูแลเรื่องระบบเอกสารทะเบียนราษฎรต่างๆ ถ้าต้องการให้ความเท่าเทียมเกิดขึ้นในสังคม...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.เชียงใหม่

“...น่าจะรับดูแลเรื่องการขึ้นทะเบียน เพราะวุ่นวายมาก เด็กเข้าเรียนไม่มีเอกสาร ต่อไปจะวุ่นวายมากถ้าเราไม่มีเอกสารควบคุมคนเหล่านี้...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.ตาก

สอดคล้องกับความคิดเห็นของครูจากการลงศึกษาภาคสนามในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องของการดูแลเรื่องระบบเอกสารสำหรับเด็กต่างด้าว ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...อยากผู้เกี่ยวข้องให้ดูแลเรื่องหลักฐานของเด็ก เพราะเด็กบางคนมีความสามารถ ควรมีการให้โอกาสเด็กซึ่งเมื่อเราเปิดโอกาสให้เขาเข้ามาอยู่ เราควรเปิดโอกาสให้เขาได้เรียนอย่างเต็มที่ ออกข้อกำหนดให้ชัดเจนว่าอยู่ที่ปีถึงจะสามารถขอเอกสารได้...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 1 ชั้นป.2 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

“...แต่ในบางกิจกรรมเด็กต่างด้าวก็ไม่สามารถเข้าร่วมได้ เพราะข้อจำกัดด้านสัญชาติ เช่น การลงแข่งขันในบางรายการที่ต้องใช้เอกสารบัตรประจำตัวประชาชน...”

สัมภาษณ์ครู คนที่ 5 ชั้นป.6 โรงเรียนเด็กต่างแดน 2, 1 ธ.ค. 53

ในขณะที่อีกกลุ่มเห็นว่าในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวต้องระมัดระวัง เนื่องจาก การอพยพเข้ามาของคนต่างด้าวเป็นอันตราย ต่อความมั่นคงของประเทศ เด็กต่างด้าวมักมีแนวโน้มที่มากเรื่อย ๆ การจัดการจะยุ่งยากขึ้น ซึ่งเป็นการสูญเสียงบประมาณโดยใช้เหตุ

“...แนวโน้มเด็กต่างด้าวจะมากขึ้น ประเทศไทยจะสูญเสียงบประมาณช่วยเหลือพวกเขามากขึ้น อีกทั้งการศึกษาไทยคงย่ำอยู่กับที่และอาจถดถอยหลังลงได้...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.ลำพูน

“...รัฐบาลต้องเสียงบประมาณอย่างมากในการสนับสนุนเด็กต่างด้าว น่าจะนำมาสนับสนุนเด็กไทยมากกว่านี้ เด็กต่างด้าวควรได้รับการสนับสนุนแต่ไม่ควรเท่ากับเด็กไทยเพราะงบประมาณมาจากภาษีของคนไทย คนต่างด้าวไม่เสียภาษี มีแต่รายได้...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.เชียงใหม่

“...เด็กต่างด้าวได้รับความรู้เสมอเด็กไทย ทำให้มีการแย่งอาชีพเรียกร้องสิทธิเท่าเทียมคนไทย ก่อให้เกิดปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศชาติ...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ.เชียงใหม่

3.1 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในชั้นเรียน

ความเห็นปลายเปิดจากแบบสอบถาม พบว่า ครูร้อยละ 60.39 เห็นว่ารูปแบบการสอนเด็กกลุ่มไม่แตกต่างกับเด็กไทย ในขณะที่บางกลุ่มเห็นว่าแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในชั้นเรียนควรมีลักษณะดังนี้ ควรเน้นการสื่อสาร การอ่านเขียนภาษาไทย (ร้อยละ 16.85) ควรมีการสอนซ่อมเสริม (ร้อยละ 7.02) เน้นให้เกิดความรักชาติ เคารพสถาบันพระมหากษัตริย์ รักประเทศไทย(ร้อยละ 4.21) ทำกิจกรรมบ่อย ๆ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย(ร้อยละ 3.93) เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล การอยู่ร่วมกันในสังคม (ร้อยละ 3.37) รายละเอียดความถี่ในการตอบ ดังตาราง 4.21

ตาราง 4.21 ความถี่และร้อยละของแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในชั้นเรียน(N= 356)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
รูปแบบการสอนไม่แตกต่างจากปกติ เนื่องจาก	215	60.39
- เด็กต่างด้าวสามารถเรียนได้ปกติ		
มีรูปแบบการสอนที่แตกต่างจากปกติ		
1. เน้นการสื่อสาร การอ่าน-เขียนภาษาไทย	60	16.85
2. มีการสอนซ่อมเสริม	25	7.02
3. เน้นให้เกิดความรักชาติ เคารพสถาบันพระมหากษัตริย์ รักประเทศไทย	15	4.21
4. เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล การอยู่ร่วมกันในสังคม	14	3.93
5. ทำกิจกรรมบ่อย ๆ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย	13	3.65
6. ใช้วิธีเพื่อนช่วยเพื่อน	12	3.37
7. เน้นให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	2	0.56

จากตาราง พบว่า ส่วนใหญ่แนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวมีรูปแบบการสอนเด็กกลุ่มไม่แตกต่างกับเด็กไทย ในขณะที่บางกลุ่มเห็นว่าควรเพิ่มวิธีการในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในชั้นเรียน ซึ่งควรมีลักษณะดังนี้

การสื่อสาร การอ่านเขียนภาษาไทย

ภาษาเป็นสิ่งสำคัญช่วยในการปรับตัวของเด็กต่างด้าว ครูจึงควรเน้นการสื่อสาร การอ่านเขียนภาษาไทย ให้เด็กต่างด้าวในช่วงแรกของการเรียน เพื่อให้พวกเขาสามารถเข้าใจสิ่งที่ครูกำลังสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของครูจากแบบสอบถามปลายเปิด ดังต่อไปนี้

“...สอนเตรียมความพร้อมด้านการสื่อสารและภาษาเป็นหลัก...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. เชียงราย

“...จัดการเรียนการสอนในระยะแรกต่างจากเด็กไทย เพราะต้องปรับพฤติกรรมการพูดและการสื่อสารภาษาของเด็กก่อน...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. ตาก

การสอนซ่อมเสริม

การเรียนการสอนในห้องเรียนที่มีเด็กต่างด้าวและเด็กไทยเรียนร่วมกัน ย่อมมีความแตกต่างทางด้านพื้นฐานของเด็กซึ่งในช่วงแรกที่เข้าเรียนเด็กต่างด้าวจะเรียนได้ช้ากว่า ครูควรมีการวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนรายบุคคลและทำการสอนซ่อมเสริมเพื่อให้เด็กที่เรียนช้าสามารถตามเพื่อนได้ทัน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของครูจากแบบสอบถามปลายเปิด ดังต่อไปนี้

“...ใช้เวลาว่างช่วงท้ายชั่วโมงของแต่ละวันสอนซ่อมเสริม โดยทำแบบฝึกหัดทักษะและสอนการเขียนการอ่านภาษาไทยให้คล่อง...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. ลำพูน

“...สอนปกติแต่เน้นการสอนซ่อมเสริมสำหรับกลุ่มอ่อนโดยไม่แยกเด็กต่างด้าวอย่างไร้ จัดให้แต่ละกลุ่มมีทั้งเด็กไทยและเด็กต่างด้าว ให้เด็กไทยช่วยเหลือเด็กต่างด้าว...”

แบบสอบถามปลายเปิด ครู จ. เชียงใหม่

สรุปภาพรวมของการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 ข้อ พบว่า ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพของมุมมองครูในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กต่างด้าวมีความสอดคล้องกัน โดยผลจากข้อมูลเชิงปริมาณนั้นได้มีข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งได้มาจากการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มที่เป็นความคิดเห็นมารองรับและยืนยันข้อมูล การศึกษาอย่างเป็นเหตุเป็นผล และและเสนอแนะต่าง ๆ เพิ่มเติมมาอีกหลายประเด็นที่ข้อมูลจากแบบสอบถามไม่ปรากฏให้เห็น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยมุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน (2) เพื่อวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว (3) เพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียนโดยใช้การวิจัยเชิงผสม (mixed methods research)

การเก็บรวบรวมข้อมูลในวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการแบบผสม (mixed-methods) ในการศึกษาเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับมุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน ควบคู่กับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การศึกษารายกรณี (case study) เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของเด็กต่างด้าวในภาคเหนือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสรุปพร้อมกันเพื่อตอบคำถามการวิจัย

ส่วนที่ 1 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูระดับประถมศึกษาที่สอนเด็กต่างด้าว สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคเหนือ จำนวน 489 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของเด็กต่างด้าวในโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวใน 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวัตถุประสงค์ของการเรียน ความเหมาะสมด้านบุคลากรครู ความพร้อมด้านนักเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล และด้านเจตคติของครูที่มีต่อเด็กต่างด้าว ข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าว

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความตรงเชิงโครงสร้าง เนื้อหา ภาษา และความเที่ยง (reliability) จากครูที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าอยู่ระหว่าง 0.500 – 1.000 โดยความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.8812 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อศึกษาลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และทำตาราง 2 มิติ (cross-tabulation) t-test ANOVA โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

ส่วนที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยการวิจัยในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน และวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว เลือกกรณีศึกษาเป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่มีเด็กต่างด้าวเรียนอยู่จำนวน 2 โรงเรียน ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน และมุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว จากบุคคล 3 ฝ่าย ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (documentary analysis) การสังเกต (observation) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) และการสนทนากลุ่ม (focus group) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้ โดยใช้การจำแนกข้อมูล การตีความ สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการตรวจสอบสามเส้า (triangulation) จากแหล่งข้อมูลแหล่งต่าง ๆ

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 สภาพการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน

อุปสรรคปัญหาในการเข้ามาเรียนในโรงเรียนไทยของเด็กต่างด้าว คือ 1. เอกสารทางทะเบียนราษฎร บัตรประจำตัว สำเนาทะเบียนบ้าน (ร้อยละ 37.31) 2. การโยกย้ายติดตามพ่อแม่ การออกกลางคัน (ร้อยละ 21.04) 3. ภาษาการสื่อสาร (ร้อยละ 12.58)

อุปสรรคที่พบในการเรียนของเด็กต่างด้าวในชั้นเรียนคือ เรื่องของการสื่อสาร ความแตกต่างทางวัฒนธรรม (ร้อยละ 29.18) รองลงมาคือ 2. อายุที่แก่กว่าทำให้เกิดปัญหาเรื่องพฤติกรรม (ร้อยละ 10.20) 3. ปัญหาในการปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ (ร้อยละ 9.80)

ปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้เด็กต่างด้าวสามารถเรียนอยู่ในโรงเรียนไทยได้คือ 1. การสนับสนุนด้านงบประมาณ โครงการเรียนฟรี 15 ปี (ร้อยละ 38.11) 2. ฐานะทางครอบครัว (ร้อยละ 15.24) 3. นโยบายของทางราชการ (ร้อยละ 13.63) 4. ความสนใจ ความตั้งใจของตัวเอง (ร้อยละ 11.55)

- ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

การศึกษาของโรงเรียนมุ่งเน้นให้เด็กต่างด้าวสามารถอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนของเด็กต่างด้าวไม่แตกต่างกับของเด็กไทย และโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้เหมาะสมกับความพร้อมของเด็กต่างด้าวอยู่ในระดับมาก

- ด้านบุคลากรครู

ครูใช้เวลาในการดูแลเด็กต่างด้าวอย่างเต็มที่ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน ครูสามารถสื่อสารตอบโต้กับเด็กต่างด้าวได้ ครูมีการพัฒนาและปรับปรุงการสอนเด็กต่างด้าวอยู่เสมออยู่ในระดับมาก และครูที่จะสามารถสอนเด็กต่างด้าวได้นั้นควรมีลักษณะดังนี้ คือ ครูควรมีเจตคติที่ดีกับคนต่างด้าว ไม่ควรแบ่งแยกเชื้อชาติหรือมีความอคติลำเอียงในการสอน เข้าใจพื้นฐานของเด็กต่างด้าว และเข้าใจในความแตกต่างระหว่างเด็กแต่ละคน เพื่อที่จะได้สอนเด็กได้อย่างเท่าเทียมกัน

- ด้านนักเรียน

เด็กต่างด้าวสามารถปรับตัวในโรงเรียนไทยได้เร็ว เนื่องจากมีความตั้งใจในการเรียนและเป็นที่ยอมรับของเพื่อนเด็กไทยมีความคิดเห็นในระดับมาก

- ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

เด็กต่างด้าวมีความสุขในการเรียน การเรียนการสอนจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กต่างด้าวให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้นได้ กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลายตอบสนองต่อความต้องการของเด็กต่างด้าว มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก

- ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนทำให้เด็กต่างด้าวเรียนรู้ได้ดีขึ้น ผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุตรหลาน และโรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่ครบถ้วนสำหรับเด็กต่างด้าวมีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง

- ด้านการประเมินผลการศึกษา

การวัดและประเมินผลเด็กต่างด้าวควรใช้รูปแบบและเกณฑ์เดียวกับเด็กไทยมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก

ส่วนที่ 2 มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว

เด็กต่างด้าวมีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมและเชื่อฟังครู เด็กต่างด้าวควรได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กไทย ครูมีความสุขในการสอนเด็กต่างด้าว เด็กต่างด้าวมีความรักและกตัญญูต่อประเทศไทย มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีข้อคำถามเพียง 1 ข้อที่มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ได้แก่ เด็กต่างด้าวสามารถเป็นตัวแทนโรงเรียนในการประกวดแข่งขันต่าง ๆ ได้ สอดคล้องการวิเคราะห์ความถี่ของความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิดที่พบว่า รู้สึกพึงพอใจที่มีเด็กต่างด้าวในห้องเรียน โดยให้เหตุผลดังต่อไปนี้ รู้สึกว่าเด็กต่างด้าว

เหมือนกันกับเด็กไทย (ร้อยละ 46.23) ครูรู้สึกสงสารและเห็นใจในความด้อยโอกาส (ร้อยละ 14.45) ครูรู้สึกภูมิใจ ชอบในความน่ารักและอยากสอน (ร้อยละ 14.45)

นอกจากความรู้สึกด้านบวกต่อเด็กต่างด้าวแล้ว ครูบางกลุ่มรู้สึกกังวลกับการสอนเด็กต่างด้าว โดยให้ความเห็นว่า เด็กต่างด้าวอาจทำให้เกิดปัญหาสังคมในอนาคต หากเลือกได้ครูไม่ต้องการสอนเด็กต่างด้าว รู้สึกเหนื่อย เพราะเด็กต่างด้าวสอนยาก ต้องใช้ความพยายามสูง (ร้อยละ 5.30) ไม่ชอบเพราะไม่มีความจำเป็นที่ต้องสอน (ร้อยละ 3.85) และห่วงความมั่นคงของประเทศไทย (ร้อยละ 1.28)

ส่วนที่ 3 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน

แนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวในอนาคต ควรดำเนินการจัดการศึกษาให้กับเด็กต่างด้าวต่อ(ร้อยละ 66.02) โดยใช้เหตุผลว่า เห็นแก่ความเป็นเพื่อนมนุษย์ ความเสมอภาคในการศึกษา โดยได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว ได้แก่ 1. ควรจัดโรงเรียนเฉพาะสำหรับเด็กกลุ่ม 2. ควรปลูกฝังความรักชาติ ความกตัญญูต่อประเทศไทย 3. ควรมีการจัดระบบดูแลการออกเอกสารให้เด็กต่างด้าว ในขณะที่อีกกลุ่มเห็นว่าในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวต้องระมัดระวัง (ร้อยละ 33.98) และตระหนักว่า 1. การอพยพเข้ามาของคนต่างด้าวเป็นอันตราย ต่อความมั่นคงของประเทศ 2. เด็กต่างด้าวมีแนวโน้มที่มากเรื่อย ๆ การจัดการจะยุ่งยากขึ้น 3. เป็นการสูญเสียงบประมาณโดยใช้เหตุ

แนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในชั้นเรียน ครูร้อยละ 60.39 เห็นว่ารูปแบบการสอนเด็กกลุ่มไม่แตกต่างกับเด็กไทย ในขณะที่บางกลุ่มเห็นว่าแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในชั้นเรียนนั้นควรมีลักษณะดังนี้ 1. ควรเน้นการสื่อสาร การอ่านเขียนภาษาไทย (ร้อยละ 16.85) 2. ควรมีการสอนซ่อมเสริม (ร้อยละ 7.02) 3. เน้นให้เกิดความรักชาติ เคารพสถาบันพระมหากษัตริย์ รักประเทศไทย(ร้อยละ 4.21) 4. ทำกิจกรรมบ่อย ๆ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย(ร้อยละ 3.93) 5. เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล การอยู่ร่วมกันในสังคม (ร้อยละ 3.37)

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบในการศึกษาครั้งนี้ มีหลายประเด็นที่สำคัญและควรนำมาอภิปราย ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามในการสำรวจ และข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มในการลงศึกษา

ภาคสนาม มาอภิปราย โดยจะเพิ่มเติมและเสริมข้อมูลบางส่วนด้วยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัยครั้งนี้ของผู้วิจัยด้วย

ประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายจำนวน 4 ประเด็น เรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยประกอบด้วย ประเด็นที่ 1 การใช้รูปแบบวิธีวิทยาการวิจัยเชิงผสม ประเด็นที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน ประเด็นที่ 3 มุมมองของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในโรงเรียน ประเด็นที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวในโรงเรียน

ประเด็นที่ 1 การใช้รูปแบบวิธีวิทยาการวิจัยเชิงผสม

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบวิธีวิทยาการวิจัยเชิงผสม โดยการเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพไปพร้อมกัน จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาสรุปผลร่วมกัน ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่าผลการวิจัยของข้อมูลทั้ง 2 ส่วน มีความสอดคล้องกัน รูปแบบการวิจัยแบบนี้จะช่วยยืนยันความถูกต้องและความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้รับให้มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น โดยใช้ข้อมูลและวิธีการที่แตกต่างกันแต่ผลลัพธ์กลับเหมือนกัน อีกทั้งยังเป็นการลบข้อจำกัดของข้อมูลเชิงปริมาณที่ขาดความละเอียดและลึกซึ้ง รวมถึงข้อมูลเชิงคุณภาพที่ขาดความครอบคลุมได้เป็นอย่างดี

ประเด็นที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน

อุปสรรคที่พบในการเรียนของเด็กต่างด้าวในชั้นเรียนคือ การสื่อสาร ความแตกต่างทางวัฒนธรรม เพราะในช่วงแรกการปรับตัวต้องใช้ภาษาในการสื่อสาร หากเด็กเหล่านี้สื่อสารไม่ได้ก็จะไม่สามารถเข้าใจและปรับตัวสังคมใหม่ได้ ซึ่งควรให้ความสำคัญในการสอนการสื่อสารภาษาไทยในช่วงแรก ส่วนอายุที่มากกว่าเด็กไทยในห้องเดียวกันทำให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรม เพราะเด็กต่างด้าวหลายคนเข้ามาในระบบการศึกษาไทยในช่วงวัยรุ่นอายุราว 14-15 ปี แต่เนื่องจากไม่มีความรู้พื้นฐานทางภาษาไทย จึงต้องเริ่มเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยเหตุนี้จึงอาจเกิดปัญหาความแตกต่างระหว่างวัยของผู้เรียน ซึ่งควรหาแนวทางในการจัดการ เช่น การมอบหมายให้เด็กต่างด้าวมีหน้าที่ในการดูแลน้อง และน้อง ๆ ต้องเคารพพี่ อยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความเข้าใจ ก็จะสามารถทำเรียนร่วมชั้นกันได้อย่างมีความสุข

อุปสรรคในการเข้ามาเรียนในโรงเรียนไทยของเด็กต่างด้าว คือ เอกสารทางทะเบียนราษฎร บัตรประจำตัว สำเนาทะเบียนบ้าน เนื่องจากเด็กเหล่านี้เข้ามาในประเทศไทยด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย บางส่วนเป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ตามพรมแดน หรือหลายคนเกิดระหว่างที่อพยพ ทำให้ไม่ได้รับการยืนยันสัญชาติและไม่มีหลักฐานทางทะเบียนแสดงความเป็นพลเมืองของรัฐใด จึงกลายเป็นคนไร้สัญชาติ เมื่อเข้ามาในประเทศไทยและเข้าสู่ระบบการศึกษาไทย การทำกิจกรรม

ของทางโรงเรียนบางกิจกรรมนั้นต้องอาศัยหลักฐานทางทะเบียนราษฎรทำให้เด็กกลุ่มนี้ไม่มีโอกาส ซึ่งทางหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลควรให้ความสำคัญและออกระเบียบปฏิบัติสำหรับสถานการณืเช่นนี้ เพื่อที่โรงเรียนต่าง ๆ จะได้นำไปปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับ อัญชลี กิจธนไพบูรณ์ (2545) ที่เสนอให้มีการผลักดันการแจ้งเกิด ปัญหาต่อมาคือการย้ายถิ่นฐานติดตามผู้ปกครอง การออกจากโรงเรียนกลางคัน เนื่องจากการอพยพเข้าประเทศของคนต่างด้าวส่วนใหญ่จะมา ประกอบอาชีพขายแรงงาน ซึ่งพื้นฐานของอาชีพนี้คือการรับจ้างไปตามสถานที่ที่มีการจ้าง เมื่อถูก เลิกจ้างก็ต้องอพยพครอบครัวไปหางานในสถานที่ใหม่ ทำให้บุตรหลาน ต้องย้ายที่เรียนบ่อย ๆ ขาดความต่อเนื่องในการศึกษา เด็กบางคนต้องออกกลางคัน ซึ่งทางโรงเรียนควรชี้แจงให้ ผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวเห็นความสำคัญของการศึกษา ไม่ควรให้เด็กออกกลางคัน และคำนึงถึง ความต่อเนื่องในการเรียน หากมีความจำเป็นต้องย้าย ควรแจ้งให้ทางโรงเรียนทราบอย่างเป็นทางการไม่ควรหายไปเลย เพราะจะเป็นการยากในการกำกับติดตาม

ปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้เด็กต่างด้าวสามารถเรียนอยู่ในโรงเรียนไทยได้คือ การสนับสนุน ด้านงบประมาณ โครงการเรียนฟรี 15 ปี ฐานะทางครอบครัว และนโยบายของทางราชการ สิ่งเหล่านี้เป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการศึกษาของเด็กต่างด้าวได้ จึงส่งผลให้มีเด็กต่างด้าว เข้ามาในระบบการศึกษาเพิ่มมากขึ้น หากมองในเรื่องสิทธิความเสมอภาคในด้านการเข้า การศึกษา แต่หากมองในเรื่องงบประมาณก็เป็นการสูงงบประมาณที่มากที่สุดทีเดียว

ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

ในด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าว ทางโรงเรียนมุ่งเน้นให้ เด็กต่างด้าวสามารถอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาหา ความรู้ในอนาคต ดังนั้นครูจึงควรให้ความสำคัญด้านภาษามาเป็นอันดับแรก ซึ่งวัตถุประสงค์การ เรียนการสอนของเด็กต่างด้าวนั้นไม่แตกต่างกับของเด็กไทย ด้วยเหตุผลหลายประการที่ทำให้ไม่ สามารถจัดเฉพาะกลุ่มเด็กต่างด้าวได้ อาจเนื่องจากโรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่มีข้อจำกัดด้าน งบประมาณและบุคลากรครู ซึ่งสอดคล้องกับ จอมขวัญ ขวัญยืน (2549) ที่กล่าวถึงความไม่พร้อม ด้านบุคลากรให้การจัดสวัสดิการให้กับคนต่างด้าว ทำให้การจัดการศึกษาเฉพาะเด็กกลุ่มนี้ไม่ สามารถทำได้เพราะจะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ แต่โรงเรียนก็พยายามจัดการศึกษาให้ เหมาะสมกับความพร้อมของเด็กต่างด้าวเท่าที่จะสามารถทำได้

ด้านบุคลากรครู

ครูใช้เวลาในการดูแลเด็กต่างด้าวอย่างเต็มที่ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน โดยไม่ได้ แบ่งแยกระหว่างเด็กไทยกับเด็กต่างด้าว อาจเป็นเพราะครูทุกคนมีจิตวิญญาณของความเป็นครู

ไม่ว่านักเรียนจะมีเชื้อชาติใด มาจากที่ไหนก็ได้ชื่อว่าเป็นศิษย์ ครูทุกคนต้องทำหน้าที่ในการสอน และการสร้างคนให้ดีที่สุด โดยครูส่วนใหญ่สามารถสื่อสารตอบโต้กับเด็กต่างด้าวได้ ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะครูเป็นคนในพื้นที่ จึงสามารถสื่อสารภาษาถิ่นได้ หรืออาจจะเป็นเพราะความพยายามของทั้งครูและเด็กต่างด้าวในการจะพยายามเข้าใจความหมายของสิ่งที่ฝ่ายตรงข้ามต้องการสื่อสารออกมา และครูมีการพัฒนาและปรับปรุงการสอนเด็กต่างด้าว เพราะในการสอนครูต้องมีการประเมินผลและปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ไม่ว่าจะเป็เด็กกลุ่มใดก็จำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอ แต่ในประเด็นการเข้ารับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับเด็กต่างด้าวของครูกลับอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะภาระงานของหน่วยงานต้นสังกัดที่มุ่งจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กไทยปกติก็มีมากอยู่แล้ว หากยังต้องมาเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเด็กต่างด้าวอีกก็อาจเป็นการเพิ่มภาระให้กับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานต้นสังกัด หรืออาจเป็นเพราะทางหน่วยงานต้นสังกัดยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กกลุ่มนี้เท่าที่ควรจะเป็น นอกจากนี้มี 2 ข้อที่ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางคือ ครูมีความเข้าใจในความแตกต่างของเด็กแต่ละสัญชาติ และครูมีจำนวนเพียงพอต่อการสอนเด็กต่างด้าว และมีเพียงหนึ่งข้อที่อยู่ในระดับน้อย คือ ครูได้เข้ารับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับเด็กต่างด้าว ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวที่ว่า ครูที่จะสอนเด็กต่างด้าวไม่จำเป็นต้องมีทักษะพิเศษเพิ่มเติม แต่หากหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ความสำคัญกับเด็กกลุ่มนี้ การฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับเด็กต่างด้าวน่าจะเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมศักยภาพในการสอนเด็กต่างด้าวของครูให้ดีขึ้นได้

ด้านนักเรียน

ในด้านนักเรียน เด็กต่างด้าวสามารถปรับตัวในโรงเรียนไทยได้เร็ว โดยพื้นฐานของเด็กต่างด้าวจะเป็นเด็กที่ยากจนหรือขาดโอกาส อพยพเข้ามาเนื่องจากต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม ไม่ต้องการอยู่ในสมรภูมิรบระหว่างเชื้อชาติ ด้วยความที่เด็กเหล่านี้มีประสบการณ์ชีวิตที่ยากลำบาก หล่อหลอมทำให้เด็กต่างด้าวมีนิสัยอดทน มานะพยายาม สู้งาน มีความขยัน มีความตั้งใจในการเรียน จึงสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมไทยได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับ กรรณภรณ์ สอนสมฤทธิ์ (2551) ที่กล่าวว่าพวกเขาชาวปะโอได้พยายามปรับตัวและผสมผสานกลมกลืนวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถอยู่ได้ ทำให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนเด็กไทย ข้อคำถามที่ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เด็กต่างด้าวมีความกล้าแสดงออก เด็กต่างด้าวสามารถเรียนรู้ได้เร็ว เด็กต่างด้าวมีประพฤติที่เรียบร้อย แสดงให้เห็นว่าเด็กต่างด้าวค่อนข้างมีความพร้อมในการเรียนร่วมกันเด็กไทย ส่วนความคิดเห็นว่า เด็กต่างด้าวมีความลำบากในการสื่อสารและเด็กต่างด้าวมี

แนวโน้มที่จะเรียนไม่จบ อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพ หาเลี้ยงครอบครัวมากกว่า ซึ่งเมื่อต้องเลือกระหว่างเรียนต่อกับทำงานพวกเขาเลือกที่ไปทำงานหรือย้ายติดตามพ่อแม่ไปทำงานมากกว่า

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เด็กต่างด้าวมีความสุขในการเรียนเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายเรียนฟรี 15 ปีและทางโรงเรียนก็จัดการศึกษาให้เด็กทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียม ไม่มีการแบ่งแยกทำให้เด็กต่างด้าวสามารถเรียนอยู่ในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ครูยังเชื่อว่าการเรียนการสอนจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กต่างด้าวให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้นได้เพราะการเรียนการสอนเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และแสดงออกในพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับ คารินทร์ ตนะทิพย์ (2545) ที่กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการสอนคือ การที่ผู้เรียนเกิดการเรียนและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ซึ่งไม่ว่าเด็กชาติใดการให้ความรู้และการสั่งสอนก็ย่อมทำให้เด็กกลายเป็นคนดี และกิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของเด็กต่างด้าวเช่นเดียวกับของเด็กไทยมีเพียง 1 ข้อที่มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง คือ ผลสัมฤทธิ์ของเด็กต่างด้าวสูงกว่าเด็กไทยในขณะที่การสอนวิชาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติของเด็กต่างด้าว อยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะการส่งเสริมหรือให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนวิชาเฉพาะให้กับเด็กต่างด้าวยังมีน้อยและขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทาง

ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน

ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน ครูเชื่อว่าสื่อการเรียนการสอนสามารถทำให้เด็กต่างด้าวเรียนรู้ได้ดีขึ้นซึ่งตรงตามหลักประโยชน์ของสื่อการสอนที่นำมาช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นซึ่งไม่ว่าเด็กไทยหรือเด็กต่างด้าว ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุตรหลาน เนื่องมาจากความต้องการให้บุตรหลานมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีในอนาคต ผู้ปกครองเด็กกลุ่มนี้จึงค่อนข้างให้ความสำคัญกับการศึกษาโดยหวังให้ในอนาคตเด็กต่างด้าวเหล่านี้ได้เรียนสูง ๆ และมีงานที่ดี ๆ ทำ และโรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่ครบถ้วนสำหรับเด็กต่างด้าว ในขณะที่โรงเรียนไม่ค่อยมีการจัดหาสื่อเฉพาะที่น่าสนใจสำหรับเด็กต่างด้าว และมีงบประมาณในการผลิตสื่อสำหรับเด็กไม่เพียงพอ อาจเนื่องมาจาก ยังไม่มีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณมาให้กับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้ โดยเฉพาะทำให้งบประมาณในการผลิตสื่อมีไม่เพียงพอ

ด้านการประเมินผล

ด้านการประเมินผลการศึกษา พบว่าการวัดและประเมินผลเด็กต่างด้าวใช้รูปแบบและเกณฑ์เดียวกับเด็กไทย เนื่องจากเด็กต่างด้าวสามารถเรียนรู้ได้ไม่แตกต่างกับเด็กไทยจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการวัดประเมินผลที่แตกต่าง

ประเด็น 3 มุมมองของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในโรงเรียน

ครูส่วนใหญ่มีมุมมองที่ดีต่อการสอนเด็กต่างด้าว รู้สึกพึงพอใจที่มีเด็กต่างด้าวในห้องเรียน รู้สึกว่าเด็กต่างด้าวเหมือนกันกับเด็กไทย สงสาร และเห็นใจในความด้อยโอกาส เด็กเหล่านี้สามารถเป็นตัวแทนโรงเรียนในการประกวดแข่งขันต่างๆได้ นอกจากนี้เด็กต่างด้าวมั้มีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมและเชื่อฟังครู เด็กต่างด้าวควรได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กไทย ที่เป็นเช่นนี้เพราะพื้นฐานของเด็กต่างด้าวที่มีนิสัยอดทน มานะพยายาม สู้งาน มีความขยันขันแข็ง มีระเบียบวินัย ตั้งใจเรียนทำให้ครูรักและมีความสุขในการสอน ครูคิดว่าเด็กต่างด้าวมีความรักและกตัญญูต่อประเทศไทย แต่ในการสอนเด็กต่างด้าวครูต้องใช้ความอดทนอย่างมากในการสอน เนื่องจากพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกันทำให้การสอนเด็กต่างด้าวต้องสอนปูพื้นฐานตั้งแต่แรก ซึ่งหากเลือกได้ครูมีความเห็นในระดับปานกลางว่าไม่ต้องการสอนเด็กต่างด้าว อาจเป็นเพราะ ภาระในการสอนเด็กไทยก็ค่อนข้างหนัก หากมีเด็กต่างด้าวมาในห้องเรียน ยิ่งเป็นการเพิ่มภาระมากเกินไปจึงไม่อยากสอน นอกจากนี้ครูมีความเห็นในระดับปานกลางว่าเด็กต่างด้าวอาจทำให้เกิดปัญหาสังคมในอนาคต

จะเห็นได้ว่าถึงแม้ครูส่วนใหญ่จะสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาแก่เด็กต่างด้าวแต่ครูบางส่วนก็ยังกังวลถึงปัญหาในอนาคตอันจะเกิดจากเด็กกลุ่มนี้ เป็นความรู้สึกรู้สึกขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างสถานะภาพคนไทยเจ้าของประเทศกับบทบาทของครูที่เป็นผู้สอน หากมองในทางกลับกัน การที่ครูสามารถประสานความสัมพันธ์อันดีระหว่างเชื้อชาติและจัดการเรียนการสอนให้เด็กต่างด้าวเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นคนเก่ง คนดีและพึ่งพาตัวเองได้ นอกจากจะเป็นการวางแผนแนวทางแก้ปัญหาอันจะเกิดจากเด็กต่างด้าวแล้ว ยังเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนบ้าน เป็นการแก้ปัญหาความขัดแย้งตามแนวชายแดนได้ในระดับชุมชนหนทางหนึ่ง และในอนาคตเด็กเหล่านี้ก็อาจมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศชาติได้ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง

ประเด็นที่ 4 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน

แนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวในอนาคตนั้น ครูได้เสนอความเห็นว่าเป็นไปตามหลักจรรยาบรรณของครู ควรดำเนินการจัดการศึกษาให้กับเด็กกลุ่มนี้ต่อ ตามหลัก อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กปี พ.ศ.2535 เพื่อเห็นแก่ความหลักมนุษยธรรม ความเสมอภาคในการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สุวรรณณี เข็มเจริญ (2545) ที่กล่าวว่าสิทธิในการศึกษานั้นเป็นสิทธิที่ได้รับ การรับรองและคุ้มครองตามกฎหมายระหว่างประเทศ “คนไร้สัญชาติ” ย่อมมีสิทธิในการศึกษาในประเทศไทยเช่นเดียวกัน และครูรู้สึกว่าการศึกษานี้เป็นลูกศิษย์เหมือนกับเด็กไทย ซึ่งสอดคล้องกับ Reynolds Farley และ Richard Alba (2002) กล่าวว่า กฎหมายของสหรัฐอเมริกาให้สิทธิทางการศึกษาแก่เด็กต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศอย่างผิดกฎหมายเท่าเทียมกับพลเมืองเด็กชาวอเมริกัน รู้สึกสงสาร และเห็นใจในความด้อยโอกาส ชื่นชมในความขยันอดทน ความตั้งใจ และความพยายามในการเรียนของเด็กต่างด้าว

การจัดโรงเรียนเฉพาะสำหรับเด็กต่างด้าว

ครูเห็นว่าไม่มีความจำเป็นในการจัดโรงเรียนเฉพาะสำหรับเด็กต่างด้าว แม้ครูหลายท่านเสนอว่าควรจัดโรงเรียนเฉพาะสำหรับเด็กกลุ่มนี้ เนื่องจากมีความแตกต่างทางด้านสังคม วัฒนธรรมและพื้นฐานความรู้ระหว่างเด็กทั้งสองกลุ่ม ซึ่งหากแยกกันอาจจะเป็นผลดีกับการเรียนรู้ของเด็กไทยและเด็กต่างด้าว และทำให้ง่ายต่อการบริหารจัดการด้วย แต่ในสภาพจริงไม่สามารถทำได้เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ จำนวนบุคลากรครู การกระทำเช่นนั้นอาจเป็นการเพิ่มภาระให้กับรัฐบาลมากเกินไป การขอความสนับสนุนจากหน่วยงานระหว่างประเทศน่าจะช่วยแบ่งเบาภาระในส่วนนี้ได้แต่หากไม่ได้ การเรียนร่วมกันก็เป็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมของเพื่อนบ้านหนทางหนึ่ง

ปลูกฝังความรักชาติ ความกตัญญูต่อประเทศไทย

แม้เด็กต่างด้าวจะไม่ใช่คนไทยแต่เมื่อพวกเขาอาศัยอยู่ในประเทศไทย จึงควรมีความรักและกตัญญูต่อแผ่นดินที่อาศัย โดยการเรียนการสอนควรปลูกฝังความรักชาติ ความกตัญญูต่อประเทศไทย ความรักชาติในเด็กต่างด้าว ครูผู้สอนเด็กต่างด้าวมีความเห็นว่า ความรักชาติเป็นสิ่งที่ครูสามารถปลูกฝังในเกิดขึ้นได้ เห็นได้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชาติ ซึ่งทางโรงเรียนการจะให้เด็กต่างด้าวร่วมทำด้วย เป็นสิ่งที่ดีและเป็นการลดช่องว่างทางวัฒนธรรม เด็กต่างด้าวจะเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม รักและหวงแหนประเทศ เมื่อโตขึ้นก็จะไม่สร้างปัญหาให้กับประเทศไทย

แต่ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวต้องตระหนักถึงพฤติกรรมเลียนแบบในการอพยพหลงไหลเข้ามาของคนต่างด้าว ซึ่งหากทางรัฐบาลปล่อยปละละเลยก็จะทำให้มีผู้อพยพ

ย้ายเข้ามามากขึ้น และอาจเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศได้ในอนาคตซึ่งเห็นตรงกับ สุวิทย์ สัจจาสิทธิ์ (2546) ที่ว่าการเข้ามาของคนต่างด้าวจะส่งผลทางด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมในระดับที่สูง ซึ่งรัฐบาลควรเข้ามาดูแลอย่างจริงจัง บังคับใช้กฎหมายหรือออก ข้อบังคับเกี่ยวกับระเบียบการเข้าเมือง มุ่งปราบปรามข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติกรรม รับเงินใต้โต๊ะ หากินกับการทุจริตของแรงงานต่างด้าว ลักลอบเข้าเมือง รวมถึงการจัดทำเอกสาร บัตรประชาชนปลอม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ อัญชลี กิจธนไพบูรณ์ (2545) ที่เสนอแนวทาง ว่าควรจัดการกับการทุจริตของเจ้าหน้าที่ในการนำคนต่างด้าวเข้ามา ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิด กระบวนการการส่งกลับคนต่างด้าวไม่ได้ผลจริงในทางปฏิบัติ

อนาคตเด็กต่างด้าวมีแนวโน้มที่จะอพยพเข้าประเทศมากเพิ่มขึ้น ทำให้มีเด็กต่างด้าว ในระบบการศึกษาไทยซึ่งเด็กเหล่านี้จะเข้ามามีผลกระทบต่อการศึกษาของเด็กไทยและจะเป็น ประเด็นที่รัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่ฯ หรือโรงเรียนต้องให้ความสำคัญ เพราะเราจะไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบได้ เนื่องจากเป็นข้อตกลงร่วมกันในประเทศ สมาชิกประชาคมอาเซียน ในการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน เพื่อความเสมอภาคและคุณภาพ การศึกษาในภูมิภาค ทำให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวจะยิ่งยุ่งยากขึ้น หากไม่มีการ วางแผนเตรียมการที่ดีพอก็จะเป็นการสูญเสียงบประมาณโดยใช้เหตุ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

(1) ส่วนกลาง

จากแนวทางในแก้ไขปัญหาเด็กต่างด้าวที่เสนอว่า อนาคตเด็กต่างด้าวมีแนวโน้มที่จะ อพยพเข้ามาเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาของคนไทย จึงเป็นประเด็นที่รัฐบาล ควรให้ความสำคัญกับปัญหาแรงงานต่างด้าวที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้น โดยเข้ามาจัดการกับปัญหานี้ อย่างจริงจังและเป็นระบบ เช่น ในกรณีที่คนต่างด้าวหรือคนไร้สัญชาติต้องการขอสัญชาติไทย ควรมีการตั้งกฎเกณฑ์ไว้ให้ชัดเจน รวมถึงบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ใน การปราบปรามเจ้าหน้าที่รัฐที่ทุจริตเกี่ยวกับปัญหาการลักลอบเข้าเมืองและการปลอมแปลง หลักฐานทางทะเบียนของคนต่างด้าว ส่วนกระทรวงศึกษาธิการ ควรทบทวนบทบาทในการให้ ความช่วยเหลือกับเด็กต่างด้าวและกำหนดทิศทางในการบริหารจัดการกับเด็กต่างด้าวให้เป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน โดยควรคำนึงถึงความคุ้มค่าและการนำไปปฏิบัติได้จริง โดยอาจจะทำข้อตกลงกับ ประเทศต้นทางในการขอสนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือในการดูแลคนเหล่านี้ เพราะหากปล่อย

ไว้ปัญหาเด็กต่างด้าวในเมืองไทย อาจกลายเป็นปัญหาเรื้อรัง และส่งผลถึงความมั่นคงของประเทศได้

(2) หน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรลงพื้นที่ให้สำรวจสภาพการจัดการเรียนการสอนของเด็กต่างด้าวในโรงเรียน เพื่อจะได้ให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียน อย่าปล่อยให้เป็นภาระของโรงเรียนที่ต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งเห็นได้จากระดับความเห็นครูในระดับปานกลางที่ว่า หากเลือกได้ไม่ต้องการสอนเด็กต่างด้าว เนื่องจากในโรงเรียนที่มีข้อจำกัด เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก อาจไม่มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาเพียงลำพัง ซึ่งหากโรงเรียนไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือจากทางเขตพื้นที่ก็จะทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งมีทั้งเด็กไทยและเด็กต่างด้าวไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ Limage (1999, อ้างถึงใน เปรมใจ วังศิริไพศาล, 2553) ระบุว่าจำนวนเด็กต่างชาติมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เกิดปัญหากับบางโรงเรียนในท้องถิ่นที่ขาดความพร้อมในการจัดการรับมือกับเด็กต่างด้าว ทำให้เด็กต่างด้าวเหล่านี้มีอัตราการตกชั้นและการออกจากโรงเรียนกลางคันค่อนข้างสูง

(3) หน่วยงานระดับโรงเรียน

ในระดับโรงเรียน โรงเรียนที่มีเด็กต่างด้าวเรียนอยู่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและชุมชนควรเปิดใจรับยอมรับ และให้โอกาสกับเด็กต่างด้าว เพราะไม่ว่าเด็กจะเป็นใคร พวกเขามีสิทธิที่จะได้รับการศึกษา โดยต้องทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและคนในชุมชนร่วมกัน โรงเรียนต้องดำเนินการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ทางสำนักงานเขตพื้นที่สั่งการ หากเกิดปัญหาควรร่วมกันแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือกัน และสอนให้เด็กต่างด้าวช่วยเหลือตนเองและเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

(1) การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในประเด็นผลกระทบที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนระยะต่อไป หลังจากที่โรงเรียนจัดการศึกษาให้กับเด็กต่างด้าวในระยะหนึ่งแล้ว ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร มีผลกระทบกับโรงเรียนในด้านใดบ้าง และทางโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมในการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวอย่างไร

(2) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษามุมมองของครูในพื้นที่ภาคเหนือเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าว ดังนั้นการวิจัยในครั้งต่อไปควรจะศึกษาในบริบททั่วทั้งประเทศ เนื่องจากปัญหาเด็กต่างด้าวนี้กำลังเป็นปัญหาในทุกภาคทั่วประเทศ จึงควรขยายผลให้มีความครอบคลุมมากขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรรณภรณ์ สอนสมฤทธิ. (2551). *ความเป็นชายชอบกับการจัดการศึกษาไทยในเขตพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านปางคามในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภูมิภาคศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กลุ่มสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาระดับพื้นฐาน. (2552). *สถิติทางการศึกษา*. ปีพ.ศ. 2552. [ออนไลน์] แหล่งที่มา: http://www.boppobec.info:80/info_52/index.php. [2553, ตุลาคม 23]
- กิดานันท์ มลิทอง. (2531). *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย*. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชน องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ. (2542). *อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก*. กรุงเทพฯ
- จอมขวัญ ขวัญเย็น. (2549). *การศึกษาการจัดสวัสดิการแรงงานต่างด้าว: กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉวี วิชฌณดินัย. (2542). *บุคลิกภาพและการปรับตัว*. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- ดารินทร์ ตนะทิพย์. (2545). *ผลของการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนชิปปีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ทางภาษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพย์พร จิตวารินทร์. (2531). *การปรับตัวของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรพงษ์ แก่นอินทร์. (2537). *การพัฒนาการเรียนการสอน*. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ธีรศักดิ์ อัครบวร (2544). *ความเป็นครูไทย*. กรุงเทพฯ : ก.พลพิมพ์ (1996).
- นงเยาว์ ศฤงคารทวิกุล. (2533). *ผลกระทบของกลุ่มสัมพันธ์ต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- นิตา ชูโต. (2545). การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: แม็ทส์ปอยส์.
- บรรพต ชันคำ. (2546). *ทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาภาคเหนือที่มีต่อเด็กปฐมวัยที่ติดเชื้อเอชไอวี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). *การวิจัยเบื้องต้นทางการพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เป็รื่อง กุมุท. (2517). *วิชาการมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร.
- เปรมใจ วังศิริไพศาล. (2553). รายงานการวิจัย การพัฒนารูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าว กรณีศึกษาอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529)
- พัชรี ชันอาสาชะวะ. (2544). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาวิจัยการศึกษา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร. (2546). *รวมบทบัญญัติแห่งกฎหมายไทยและเอกสารสำคัญว่าด้วยคนต่างด้าวในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: วิทยุชน จำกัด.
- พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522. (คัดจากราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 96 ตอน 28ก ลงวันที่ 1 มีนาคม 2522).
- เพ็ญศรี รอดเกิด. (2532). *ศึกษาทัศนคติของครูที่มีต่อพฤติกรรมเด็กที่เป็นปัญหา: ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการครูฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตศึกษา 7*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เฟื่องฟ้า ทองชันลูก. (2546). *วิธีการดำเนินชีวิตและการปรับตัวของเด็กชาวเขา วัดสระแก้ว จังหวัดอ่างทอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชา สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ยุวดี คุ่มเปลี่ยน. (2541). *การปรับบทบาททางสังคมของลูกจ้างหญิงย้ายถิ่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วันดี สุทธิศักดิ์. (2543). การเปรียบเทียบความรู้อะและเจตคติต่อเรื่องสิทธิเสรีภาพแสดง
ความเสมอภาคของนักเรียนนอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล
ในกรุงเทพมหานครที่มีภูมิหลังต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต,
ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. (2544). การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2545). วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม กระบวนทัศน์ใหม่สำหรับการวิจัย
ทางการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น : อักษราพิพัฒน์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2534). การเรียนรู้ของผู้เรียนกับการวัดและประเมินผล ในเอกสารการสอน
ชุดวิชาจิตวิทยาและสังคมวิทยาพื้นฐานเพื่อการวัดและประเมินผลการศึกษา. นนทบุรี.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุพัตรา สุภาพ. (2541). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. สุภางค์ จันทวานิช. (2542).
ประมวลคำศัพท์ว่าด้วยผู้ลี้ภัยและการย้ายถิ่น. สถาบันเอเชียศึกษาจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุภาวิตา เขมาธนนันท์. (2547). สภาพการณ์ของเด็กและเยาวชนไร้สัญชาติในไทย: การศึกษา
กรณีบุคคลที่มีบิดามารดาเป็นแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในอ.เมือง
จ.สมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2537). การเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง. วารสารวิชาการ-อุดมศึกษา2.
กรุงเทพมหานคร.
- สุวพร แสงรักษา. (2543). สภาพและปัญหาการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต,
ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณณี เข็มเจริญ. (2545). ผลกระทบด้านสิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติในประเทศไทย.
เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่อง “งานวิจัยของประเทศไทยด้านการย้ายถิ่น
ระหว่างประเทศในยุคโลกาภิวัตน์. สถาบันเอเชียศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวัฒน์ งามยิ่ง. (2547). คุณลักษณะครูที่ดีของครู-อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดสถาบัน
การอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1 และภาคกลาง 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
สุวิทย์ สัจจาสิทธิ์. (2546). *ความคิดเห็นของครูที่มีต่อแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในพื้นที่จังหวัด
ระนอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชา รัฐศาสตร์ ภาควิชา รัฐศาสตร์
และรัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2542). คู่มือสมาชิกคุรุสภา. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- อมรทิพย์ อมรภิบาล. (2542). *การใช้เทคนิคสนทนากลุ่มและระเบียบวิธีคิดในการประเมิน
ความต้องการของเด็กต่างชาติชาวพม่า : กรณีศึกษาชุมชนผู้ย้ายถิ่นชาวพม่าในจังหวัด
ระนอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2541). วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์ วิเคราะห์สังคมไทย
แนวมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี กิจธนไพบูรณ์. (2545). *สิทธิในการอาศัยของคนไร้สัญชาติในประเทศไทย*. เอกสาร
ประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่อง “งานวิจัยของประเทศไทยด้านการย้ายถิ่นระหว่าง
ประเทศในยุคโลกาภิวัตน์”. สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อาทิตย์ วงศ์พิติกุล. (2549). *ชาวดอยไร้สัญชาติกับอัตลักษณ์: การศึกษากรณีกลุ่มชาติพันธุ์
อาข่า หมู่บ้านพญาไพรเล่ามา จ. เชียงราย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,
ภาควิชาสังคมมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Bruner, J. S. (1966). *Toward a Theory of Instruction* Massachusetts: *The Belknap Press of Harvard University Press Cambridge*.
- Creswell, J. W. (2007). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. New York. SAGE Publications.
- Farley, R., and Alba, R. The New Second Generation in the United States. *International Migration*. 26 (Fall 2002) : 669-675
- Golash-Boza, T. Assessing the advantages of Bilingualism for the children

of immigrants. *International Migration* 39 (Fall 2005) : 721-753.

Grim-Feinberg, K. Strengthening Social Capital through Bilingual Competence in a Transnational Migrant Community : Mexicans in Upstate New York. *International Migration* 45 (1) 2007 : International Organization for Migration, Washington, USA.

Tashakkori, A., and Teddlie, C. (1998). *Mixed methodology: Combining qualitative and quantitative approaches (Applied Social Research Methods, No46)*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Thurstone, L. (1982). *Attitude can be Measured*. New York: John Wiley and Sons.

Zimbrado, P.G., and Ebbesen, E.B. (1970). *Influencing attitude and change behavior: A basic introduction to relevant methodology, theory, and applications*. Reading, Massachusetts: Addison-Publishing.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง
อาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ดร. ภักดีกุล รัตนา
อาจารย์สาขาวิชาการจัดการความรู้
วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. ดร.อุทัย ปัญญาโกศ
ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1
4. อาจารย์บรรจง จันทระ
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดช่วงสิงห์
5. อาจารย์พิรุณเทพ เพชรบุรี
อาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์ครู

หัวข้อที่สัมภาษณ์ มุมมองของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในโรงเรียน
 ผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....
 โรงเรียน.....
 วิชาที่สอน.....ประสบการณ์สอน.....
 สถานที่สัมภาษณ์.....สัมภาษณ์เมื่อ.....
 เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....น. ใช้เวลาทั้งสิ้น.....ชั่วโมง.....นาที

1.1 แบบสัมภาษณ์ครู

- การจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องในด้านวัตถุประสงค์ของการเรียนมากน้อยเพียงใด
- การจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมด้านบุคลากรครูมากน้อยเพียงใด
- ความพร้อมด้านนักเรียน มีลักษณะเช่นไร
- ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นแบบใด
- ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนมีอะไรบ้าง
- ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างไร
- ด้านเจตคติของครูที่มีต่อเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- การปรับตัวของเด็กต่างด้าวกับสังคมในโรงเรียนเป็นอย่างไร
- เหตุผลในการเข้าเรียนในโรงเรียนคืออะไร
- ความมุ่งหวังในอนาคตของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- อุปสรรคปัญหาในการเรียนของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- สภาพชุมชนที่อาศัยอยู่ของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- สภาพครอบครัวของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนของผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- การสนับสนุนบุคลากรในการเรียนของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครูต่อเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร

แบบสัมภาษณ์นักเรียน

หัวข้อที่สัมภาษณ์ มุมมองของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในโรงเรียน
 ผู้ให้สัมภาษณ์.....
 โรงเรียน.....
 สถานที่สัมภาษณ์..... สัมภาษณ์เมื่อ.....
 เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....น. ใช้เวลาทั้งสิ้น.....ชั่วโมง.....นาที

1.2 แบบสัมภาษณ์เด็กต่างด้าว

- เหตุผลในการเข้าเรียนในโรงเรียนคืออะไร
- ความมุ่งหวังในอนาคตของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- การจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องในด้านวัตถุประสงค์ของการเรียนมากน้อยเพียงใด
- การจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมด้านบุคลากรครูมากน้อยเพียงใด
- ความพร้อมด้านนักเรียน มีลักษณะเช่นไร
- ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นแบบใด
- ด้านปัจจัยสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนมีอะไรบ้าง
- ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างไร
- ด้านเจตคติของเด็กต่างด้าวที่มีต่อครูเป็นอย่างไร
- การปรับตัวของเด็กต่างด้าวกับสังคมในโรงเรียนเป็นอย่างไร
- อุปสรรคปัญหาในการเรียนของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- สภาพชุมชนที่อาศัยอยู่ของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- สภาพครอบครัวของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครูของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร

แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

หัวข้อที่สัมภาษณ์ มุมมองของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในโรงเรียน
 ผู้ให้สัมภาษณ์.....
 โรงเรียน.....
 สถานที่สัมภาษณ์.....สัมภาษณ์เมื่อ.....
 เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....น. ใช้เวลาทั้งสิ้น.....ชั่วโมง.....นาที

1.3 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กต่างด้าว

- สภาพชุมชนที่อาศัยอยู่ของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- สภาพครอบครัวของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- เหตุผลในการเข้าเรียนในโรงเรียนคืออะไร
- ความมุ่งหวังในอนาคตของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- การปรับตัวของเด็กต่างด้าวกับสังคมในโรงเรียนเป็นอย่างไร
- การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนของผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- การสนับสนุนบุตรหลานในการเรียนของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- อุปสรรคปัญหาในการเรียนของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครูของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม

หัวข้อในการสนทนา มุมมองของคุณต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในโรงเรียน

ผู้เข้าร่วมสนทนา.....

.....

โรงเรียน.....

สถานที่สัมภาษณ์..... สัมภาษณ์เมื่อ.....

เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....น. ใช้เวลาทั้งสิ้น.....ชั่วโมง.....นาที

- การปรับตัวของเด็กต่างด้าวกับสังคมในโรงเรียนเป็นอย่างไร
- ความรู้สึกที่มีเพื่อนในห้องเรียน
- เหตุผลในการเข้าเรียนในโรงเรียน
- ความมุ่งหวังในอนาคต
- อุปสรรคปัญหาในการเรียนของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- เหตุผลในการเข้าเรียนในโรงเรียนคืออะไร
- ความมุ่งหวังในอนาคตของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร
- การจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องในด้านวัตถุประสงค์ของการเรียนมากน้อยเพียงใด
- การจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมด้านบุคลากรครูมากน้อยเพียงใด
- ความพร้อมด้านนักเรียน มีลักษณะเช่นไร
- ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นแบบใด
- ด้านปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนการสอนมีอะไรบ้าง
- ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างไร
- ด้านเจตคติของเด็กต่างด้าวที่มีต่อครูเป็นอย่างไร
- ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของคุณเป็นอย่างไร

แบบสอบถามมุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอน

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามุมมองของครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน ขอความกรุณาท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนและตรงตามความเป็นจริง เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัยให้ประสบความสำเร็จ และขอยืนยันว่า **ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะเป็นความลับและจะไม่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด** ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความจริงและเติมข้อมูลในช่องว่าง

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. อายุ 1) น้อยกว่า 25 ปี 2) 25- 30 ปี 3) 31-40 ปี
4. มากกว่า 40 ปี
3. โรงเรียน
4. สังกัด เขต
5. ที่ตั้ง 1) ในอำเภอเมือง 2) นอกอำเภอเมือง
6. ขนาดโรงเรียน 1) ขนาดเล็ก(ต่ำกว่า 120 คน)
 2) ขนาดกลาง(121-300 คน) 3) ขนาดใหญ่(มากกว่า 300 คน)
7. ประสบการณ์การสอน 1) น้อยกว่า 6 ปี 2) 6- 10 ปี 3) 11-15 ปี
 4) 16-20 ปี 5) มากกว่า 21 ปี
8. ระดับการศึกษาสูงสุด 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี
 3) ปริญญาโท 4) ปริญญาเอก
9. วิชาเอก 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) ภาษาอังกฤษ
 4) ดนตรี-ศิลปศึกษา 5) วิทยาศาสตร์ 6) พลศึกษา
 7) สังคมศึกษา 8) อื่น ๆ
10. ระดับวิทยฐานะ 1) ครูอัตราจ้าง 2) ครูผู้ช่วย/ครู ค.ศ1 3) ครูชำนาญการ
 4) ครูชำนาญการพิเศษ 5) ครูเชี่ยวชาญ 6) อื่น ๆ

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของเด็กต่างด้าว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความจริงและเติมข้อมูลในช่องว่าง

1. เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่ในโรงเรียนของท่านมีสัญชาติ (สัญชาติ หมายถึง ประเทศที่รับรองบุคคลคนนั้นเป็นพลเมืองตามกฎหมาย)
 1) พม่า 2) ลาว 3) ไร้สัญชาติ 4) อื่น ๆ.....
2. เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่ในโรงเรียนของท่านมีเชื้อชาติ (เชื้อชาติ หมายถึง เชื้อสาย หรือเผ่าพันธุ์ของบุคคลนั้น)
 1) พม่า 2) ไทยใหญ่ 3) ลาว 4) คนบนพื้นที่สูง(ชาวเขา) 5) อื่น ๆ.....
- 3.วิธีการที่เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่เข้ามาประเทศไทย 1) ถูกกฎหมาย 2) ผิดกฎหมาย 3) อื่น ๆ ..

4.สถานที่เกิดของเด็กต่างด้าวส่วนใหญ่ 1) เกิดในประเทศไทย 2) ไม่ได้เกิดในประเทศไทย 3) อื่น ๆ.

5.อาชีพของบิดาเด็กต่างด้าว (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

1) รับจ้างทั่วไป 2) กรรมกร/ก่อสร้าง 3) ผู้ดูแลบ้าน/คนสวน 4) คนครัว 5) อื่น ๆ.....

6.อาชีพของมารดาเด็กต่างด้าว (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

1) รับจ้างทั่วไป 2) กรรมกร/ก่อสร้าง 3) แม่บ้าน 4) คนครัว 5) อื่น ๆ.....

7.เหตุผลสำคัญที่สุดในการเข้ามาเรียนในโรงเรียนของเด็กต่างด้าวคืออะไร

(โปรดเรียงตามลำดับจากข้อที่พบมากที่สุดไปน้อยที่สุด โดย 1 หมายถึง มากที่สุด)

1) เป็นความต้องการของเด็ก 2) พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแล 3) ต้องการให้ทางโรงเรียนออกเอกสารสำคัญให้เด็ก 4) ต้องการของแจกฟรี 5) ต้องการให้ลูกอ่านออกเขียนได้ 6) อื่น ๆ.....

8.ปัญหาสำคัญที่สุดของเด็กต่างด้าวในเรื่องการเรียนคืออะไร

(โปรดเรียงตามลำดับจากข้อที่พบมากที่สุดไปน้อยที่สุด โดย 1 หมายถึง มากที่สุด)

1) ภาษา/การสื่อสาร 2) ฐานะทางบ้าน/การสนับสนุน 3) หลักฐานในการเข้าเรียน 4) การอพยพย้ายถิ่น 5) พฤติกรรมของเด็ก 6) การปรับตัวในโรงเรียน 7) อื่น ๆ.....

9.ท่านคิดว่าอุปสรรคสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวเกิดจากอะไร

(โปรดเรียงตามลำดับจากข้อที่พบมากที่สุดไปน้อยที่สุด โดย 1 หมายถึง มากที่สุด)

1) นโยบายของรัฐ/งบประมาณ 2) บุคลากร 3) ความพร้อมของเด็ก 4) วิธีการจัดการเรียนการสอน 5) สื่อสนับสนุน 6) การวัดประเมินผล 7) เจตคติของครู 8) อื่น ๆ.....

ตอนที่ 3 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในภาพรวมต่อประเด็น

ต่อไปนี้ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่าน

(ระดับ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด)

ข้อรายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา					
1. โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กต่างด้าว					
2. โรงเรียนจัดการศึกษาได้เหมาะสมกับความพร้อมของเด็กต่างด้าว					
3. วัตถุประสงค์การเรียนการสอนของเด็กต่างด้าวไม่แตกต่างกับของเด็กไทย					
4. การศึกษาของโรงเรียนมุ่งเน้นให้เด็กต่างด้าวสามารถอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ					
ด้านบุคลากรครู					
5. ครูในโรงเรียนของท่านใช้เวลาในการดูแลเด็กต่างด้าวอย่างเต็มที่ตลอดเวลาที่อยู่					
6. ครูในโรงเรียนของท่านสามารถสื่อสารตอบโต้กับเด็กต่างด้าวได้					
7. ครูในโรงเรียนของท่านมีการพัฒนาและปรับปรุงการสอนเด็กต่างด้าวอยู่เสมอ					
8. ครูในโรงเรียนของท่านมีจำนวนเพียงพอต่อการสอนเด็กต่างด้าว					
9. ครูในโรงเรียนของท่านได้เข้ารับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับเด็กต่างด้าว					
10. ครูในโรงเรียนของท่านมีความเข้าใจในความแตกต่างของเด็กแต่ละสัญชาติ					

ข้อรายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านนักเรียน					
11. ท่านคิดว่าเด็กต่างด้าวมีความตั้งใจในการเรียน					
12. ท่านคิดว่าเด็กต่างด้าวสามารถปรับตัวในโรงเรียนไทยได้เร็ว					
13. ท่านคิดว่าเด็กต่างด้าวมีประพฤติดีที่เรียบร้อย					
14. ท่านคิดว่าเด็กต่างด้าวมีความลำบากในการสื่อสาร					
15. ท่านคิดว่าเด็กต่างด้าวมีความกล้าแสดงออก					
16. ท่านคิดว่าเด็กต่างด้าวสามารถเรียนรู้ได้เร็ว					
17. ท่านคิดว่าเด็กต่างด้าวมีแนวโน้มที่จะเรียนไม่จบ					
18. ท่านคิดว่าเด็กต่างด้าวเป็นที่ยอมรับของเพื่อนเด็กไทย					
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน					
19. ท่านสอนเด็กต่างด้าวด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่แตกต่างจากเด็กไทย					
20. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของเด็ก					
21. ท่านมีการสอนวิชาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติของเด็กต่างด้าว					
22. การเรียนการสอนจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กต่างด้าวให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้น					
23. การสอนเด็กต่างด้าวไม่สามารถสอนร่วมชั้นเรียนกับเด็กไทยได้					
24. การจัดการเรียนการสอนแก่เด็กต่างด้าวให้ประสบความสำเร็จนั้นทำได้ยาก					
25. ท่านคิดว่าเด็กต่างด้าวความสุขในการเรียน					
26. ผลสัมฤทธิ์ของเด็กต่างด้าวสูงกว่าเด็กไทย					
ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน					
27. โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่ครบถ้วนสำหรับเด็กต่างด้าว					
28. โรงเรียนมีการจัดหาสื่อการสอนพิเศษที่น่าสนใจสำหรับเด็กต่างด้าวโดยเฉพาะ					
29. โรงเรียนมีการพัฒนาสื่อให้เหมาะสมแก่เด็กต่างด้าวอยู่เสมอ					
30. สื่อการเรียนการสอนทำให้เด็กต่างด้าวเรียนรู้ได้ดีขึ้น					
31. โรงเรียนมีงบประมาณในการผลิตสื่อสำหรับเด็กต่างด้าว					
32. ผู้ปกครองได้จัดหาอุปกรณ์การเรียนให้เด็กต่างด้าวอย่างครบถ้วน					
33. ผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุตรหลาน					
ด้านการประเมินผล					
34. ครูมีความลำบากในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กต่างด้าว					
35. โรงเรียนมีมาตรฐานในการวัดและประเมินผลเด็กต่างด้าว					
36. การวัดและประเมินผลเด็กต่างด้าวควรใช้รูปแบบและเกณฑ์เดียวกับเด็กไทย					
ด้านเจตคติของครู					
37. ท่านต้องให้ความอดทนอย่างมากในการสอนเด็กต่างด้าว					

ข้อรายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
38. เด็กต่างด้าวมีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมและเชื่อฟังครู					
39. เด็กต่างด้าวอาจทำให้เกิดปัญหาสังคมในอนาคต					
40. เด็กต่างด้าวควรได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานเท่าเทียมกับเด็กไทย					
41. เด็กต่างด้าวควรได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กไทย					
42. ท่านมีความสุขในการสอนเด็กต่างด้าว					
43. หากเลือกได้ท่านไม่ต้องการสอนเด็กต่างด้าว					
44. ท่านคิดว่าเด็กต่างด้าวสามารถเป็นตัวแทนโรงเรียนในการประกวดแข่งขันต่างๆ					
45. ท่านคิดว่าเด็กต่างด้าวมีความรักและกตัญญูต่อประเทศไทย					

ตอนที่ 4 โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแก่เด็กต่างด้าวในโรงเรียน

1. โรงเรียนของท่านมีวัตถุประสงค์เฉพาะในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าบุคลากรครูที่จะสามารถสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียนควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

3. อุปสรรคที่พบในการเรียนของเด็กต่างด้าวในชั้นเรียนของท่านมีหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่างด้าวในชั้นเรียนของท่านอย่างไร

.....

.....

.....

5. ปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้เด็กต่างด้าวสามารถเรียนอยู่ในโรงเรียนไทยได้คืออะไร

.....

.....

.....

6. อุปสรรคปัญหาในการเข้ามาเรียนในโรงเรียนไทยของเด็กต่างด้าวคืออะไร

.....

.....
.....
7. ท่านมีวิธีการประเมินผลการเรียนของเด็กต่างด้าวอย่างไร

.....
.....
8. ท่านมีความรู้สึกอย่างไรที่มีเด็กต่างด้าวอยู่ในห้องเรียนของท่าน

.....
.....
9. ท่านคิดว่าแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวในอนาคตจะเป็นอย่างไร

.....
.....
ขอขอบพระคุณในความร่วมมือและเสียสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่แบบสอบถามกลับ

ลำดับ	รายชื่อโรงเรียน	ลำดับ	รายชื่อโรงเรียน
1	ชุมชนต่อแพวิทยา	26	บ้านทุ่งโป่งมิตรภาพที่78
2	ชุมชนบ้านแม่ข้าวต้มหลวง	27	บ้านป่อสร้าง
3	ชุมชนบ้านอุ่มผาง	28	บ้านปางล้าน
4	ชุมชนวัดศรีดงเย็น	29	บ้านป่าซาง
5	เขตวันหนองหมู	30	บ้านป่าเหมือด
6	ดอนชัยวิทยา	31	บ้านเปียงหลวง
7	ตำบลบ้านแป้น	32	บ้านโป่งรุ
8	ตำบลริมปิง	33	บ้านแม่ข้า
9	ไทยรัฐวิทยา12	34	บ้านแม่ข้าวต้มท่าสุด
10	ไทยรัฐวิทยา33	35	บ้านแม่อนกลาง
11	ไทยราษฎร์ศรี	36	บ้านแม่สละ
12	บ้านกองงาม	37	บ้านแม่สาว
13	บ้านจ้อง	38	บ้านแม่เหียะสามัคคี
14	บ้านจอเจริญ	39	บ้านแม่อาว
15	บ้านฉางข้าวน้อย	40	บ้านร่มเกล้า3
16	บ้านช่องกอม่วง	41	บ้านร่องก้อม่วงคำ
17	บ้านช่องลม	42	บ้านไร่ดง
18	บ้านเชิงดอย	43	บ้านลี้ทองหนองหอย
19	บ้านดอน	44	บ้านเวียงชัย
20	บ้านดอนชัย	45	บ้านเวียงฝาง
21	บ้านต้นล้าน	46	บ้านเวียงยอง
22	บ้านถ้ำ	47	บ้านศรีป่าแดง
23	บ้านท่าหลุก	48	บ้านศรีมูลเมือง
24	บ้านท่าหลุกสันทราย	49	บ้านสบป่อง
25	บ้านทุ่งกอมู	50	บ้านสันทอง

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่แบบสอบถามกลับ

ลำดับ	รายชื่อโรงเรียน	ลำดับ	รายชื่อโรงเรียน
51	บ้านสันธาตุ	76	วัดนันทาราม
52	บ้านสันบุญเรือง	77	วัดน้ำดิบ
53	บ้านสันมะนะ	78	วัดบ้านแจ่ม
54	บ้านหนองข้างคีน	79	วัดป่าตัน
55	บ้านหนองหม้อ	80	วัดร่องวัวแดง
56	บ้านห้วยขม	81	วัดวังสิงห์คำ
57	บ้านห้วยงูกลาง	82	วัดศรีบัวบาน
58	บ้านห้วยทราย	83	วัดหนองซิว
59	บ้านห้วยทรายขาว	84	วัดเหมืองกวั๊ก
60	บ้านห้วยม่วง	85	วัดเหมืองง่า
61	บ้านห้วยม้าโค้ง	86	วันสันโค้ง
62	บ้านห้วยไม้แป้น	87	สันทราย(พรหมณีวิทยา)
63	บ้านห้วยไร่สามัคคี	88	อนุบาลจันจว้าใต้
64	บ้านหัวฝาย	89	อนุบาลปาย
65	บ้านเหมืองแดง	90	อนุบาลเมือง(บ้านป่าปู้)
66	บ้านเหล่ายาว	91	อนุบาลแม่สะเรียง
67	บ้านใหม่		
68	บ้านใหม่หนองบัว		
69	ปางริมภรณ์		
70	ป่าไม้คูทิศ4		
71	ป่าอ้อดอนชัย		
72	แม่สอด		
73	วัดชะจาว		
74	วัดข้างเคียน		
75	วัดแช่ข้าง		

ภาคผนวก ง
จดหมายขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2755)/

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนวัดช่วงสิงห์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบบันทึกความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ด้วย นายรัตนพงศ์ ตุมพสุวรรณ นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขา วิทยุวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน : การวิจัยเชิงผสม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชาเห็นว่าท่านมีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่นิสิตสร้างขึ้นเพื่อใช้สำหรับการวิจัย โดยรายละเอียดต่าง ๆ นิสิตจะติดต่อประสานงานกับท่านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องดังกล่าวด้วย ภาควิชาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้าเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2218-2581-97 ต่อ 800, 820 ; 08-4044-4686 (นิติน)

ที่ ศธ 0512.6(2755)/

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.อุทัย ปัญญาโกณู

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบบันทึกความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ด้วย นายรัตนพงษ์ ตุมพสุวรรณ นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขา วิทยุวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน : การวิจัยเชิงผสม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชาฯ เห็นว่าท่านมีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่นิสิตสร้างขึ้นเพื่อใช้สำหรับการวิจัย โดยรายละเอียดต่าง ๆ นิสิตจะติดต่อประสานงานกับท่านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องดังกล่าวด้วย ภาควิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้าเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ด้วย

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
ขอแสดงความนับถือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2218-2581-97 ต่อ 800, 820 ; 08-4044-4686 (นินิต)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทรศัพท์
0-2218-2581-97 ต่อ 800, 820 โทรสารต่อ 801, 821 โทรศัพท์เคลื่อนที่ 08-4044-4686 (นิต)

ที่ ศธ 0512.6(2755)/

วันที่ ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง

ด้วย นายรัตนพงศ์ ตุมพสุวรรณ นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขา วิทยวิทยาการวิจัย การศึกษา ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน : การวิจัยเชิงผสม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชาเห็นว่าท่านมีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่นิตสร้างขึ้นเพื่อใช้สำหรับการวิจัย ทั้งนี้ได้แนบสรุปโครงการ เสนอวิทยานิพนธ์ แบบสอบถามสำหรับการวิจัย และแบบบันทึกความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมา พร้อมด้วยแล้ว โดยรายละเอียดต่าง ๆ นิตจะติดต่อประสานงานกับท่านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องดังกล่าวด้วย ภาควิชา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้าเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

คุณย์วิทยทรัพย์วรรณ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)
หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ที่ ศธ 0512.6(2755)/

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร. ภัคทีกุล รัตนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบบันทึกความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ด้วย นายรัตนพงศ์ ตุมพสุวรรณ นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขา วิชาวิดิวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน : การวิจัยเชิงผสม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชาฯ เห็นว่าท่านมีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่นิสิตสร้างขึ้นเพื่อใช้สำหรับการวิจัย โดยรายละเอียดต่าง ๆ นิสิตจะติดต่อประสานงานกับท่านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องดังกล่าวด้วย ภาควิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้าเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
ขอแสดงความนับถือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2218-2581-97 ต่อ 800, 820 ; 08-4044-4686 (นิติต)

ที่ ศธ 0512.6(2755)/54

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

21 มกราคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามมุมมองของครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าว จำนวน 6 ชุด

ด้วย นายรัตนพงศ์ ตุมพสุวรรณ นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขา วิทยวิทยาการวิจัย การศึกษา ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การ วิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน : การวิจัยเชิงผสม” โดยมี รอง ศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการจัดการเรียนการสอนของครูแก่เด็กต่างด้าว จำนวน 6 ชุด

โดยขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืน ภายในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 หรือเร็วที่สุดเท่าที่ท่านจะกรุณาได้ โดยใส่ซองและส่งคืนผู้วิจัยตามที่อยู่ที่เหมาะสม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ด้วย ภาควิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้าเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2218-2581-97 ต่อ 800, 820 ; 08-4044-4686 (นิสิต)

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายรัตนพงษ์ ตุ่มพสุวรรณ เกิดเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2528 สำเร็จการศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ.) เกียรตินิยมอันดับ 2 สาขาวิชาประถมศึกษา จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2550 ปีพ.ศ. 2551 ปฏิบัติหน้าที่ครูอาสาสมัครประจำการ 1 ปี โครงการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ(สหรัฐอเมริกา) และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2552 ปัจจุบันรับราชการครู โรงเรียนวัดช่วงสิงห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย